

RAPPORT

2023

SYSTEMATISK KARTLEGGINGSOVERSIKT

Foreldreoppfølging i
familievernet etter
omsorgsovertakelse

Utgitt av Folkehelseinstituttet
Område for helsetjenester

Tittel Foreldreoppfølging i familievernet etter omsorgsovertakelse: en systematisk kartleggingsoversikt

English title Parental follow-up in family welfare services after child removal: a scoping review

Ansvarlig Camilla Stoltenberg, direktør

Forfattere Trine Bjerke Johansen, prosjektleder,
Patricia Sofia Jacobsen Jardim,
Tiril Cecilie Borge

ISBN 978-82-8406-332-4

Publikasjonstype Forskningskartlegging

Antall sider 59 (81 sider inklusiv vedlegg)

Oppdragsgiver Barne- ungdoms- og familiedirektoratet

Emneord(MeSH) Parents, Child removal, Custody, Placement

Sitering Johansen TB, Jardim PSJ, Borge TC. Foreldreoppfølging i familievernet etter omsorgsovertakelse: en systematisk kartleggingsoversikt. [Parental follow-up in family welfare services after child removal: a scoping review] –2022. Oslo: Folkehelseinstituttet, 2022.

Innhold

INNHold	3
HOVEDBUdSKAP	5
SAMMENDRAG	6
KEY MESSAGES	9
EXECUTIVE SUMMARY (ENGLISH)	10
FORORD	13
INNLEDNING	14
Beskrivelse av problemet/tematikken	14
Hvorfor det er viktig å utføre denne kartleggingsoversikten	15
Mål og problemstilling	16
METODE	17
Beskrivelse av systematisk kartleggingsoversikt	17
Prosjektplan	18
Forskningsspørsmål	18
Inklusjonskriterier	19
Litteratursøk	20
Utvelging av litteratur	21
Uthenting av data	22
Kartlegging av kunnskapsgrunnlaget	22
Kvalitetsvurdering	22
RESULTATER	24
Resultater av litteratursøket og utvelgelse av studier	24
Beskrivelse av de inkluderte studiene	25
Virksomheter av foreldreoppfølging	28
Erfaringer med foreldreoppfølging	29
Oversikt over innholdet i tilbudene sett på tvers	44
DISKUSJON	47
Hovedfunn	47
Er kunnskapsgrunnlaget dekkende, pålitelig og anvendelig?	48
Styrker og svakheter ved kartleggingsoversikten	49
Overensstemmelse med andre litteraturoversikter og studier	50

Kunnskapshull	51
Resultatenes betydning for praksis	53
KONKLUSJON	55
REFERANSER	56
VEDLEGG 1: DETALJER OM SCREENING OG AVANSERT BRUK AV MASKINLÆRING	60
VEDLEGG 2: SØKESTRATEGI	62
VEDLEGG 3: RELEVANTE EKSKLUDERTE STUDIER LEST I FULLTEKST	72

Hovedbudskap

En omsorgsovertakelse er en alvorlig hendelse for en familie. Ofte blir relasjonen mellom barnevern og foreldre vanskelig. For å sikre best mulig oppfølging av foreldre i etterkant av en omsorgsovertakelse kan det derfor være fordelaktig at familievernet tilbyr foreldrene støtte og rådgivning.

Hensikten med denne kunnskapsoppsummeringen var å kartlegge og synliggjøre forskningen om virkninger av og erfaringer med foreldreoppfølging etter en omsorgsovertakelse innen tjenester som tilsvarer det norske familievernet. Vi gjorde omfattende søk i databaser og grålitteraturkilder. Vi identifiserte 17 unike studier beskrevet i 20 publikasjoner, som omhandlet totalt 18 tilbud til foreldre.

Én studie undersøkte virkningen av foreldreoppfølging. Den fant at blant foreldre som deltok i gruppebasert foreldretrening var det flere som fikk barnet tilbake eller beholdt barnet i hjemmet, sammenlignet med foreldre i kontrollgruppen.

Funnene i studiene som undersøkte foreldre og ansattes erfaringer med foreldreoppfølging, var at:

- Foreldrene var generelt sett tilfredse med tilbudet de deltok i, enten tilbudet var fleksibelt, semistrukturert eller strukturert.
- Mange foreldre fortalte at de hadde behov for bistand av en støtteinstans på et tidlig tidspunkt i omsorgsovertakelsen.
- Mange foreldre syntes støtteinstansen burde være uavhengig av barnevernstjenesten, taushetsbelagt og uten dokumenterings- eller rapporteringsplikt.
- Mange foreldrene mente at å få og gi støtte og møte foreldre i samme situasjon var noe av det viktigste ved tilbudet.
- Det så ut til at foreldre som fikk oppfølging opplevde en bedring i samarbeidet med barnevernstjenesten.
- De fleste foreldrene hadde stort bistandsbehov i lang tid etter at omsorgsovertakelsen hadde skjedd.

Tittel:

Foreldreoppfølging i familievernet etter omsorgsovertakelse: en systematisk kartleggingsoversikt

Oppdragsgiver:

Barne- ungdoms- og familiedirektoratet

Bestillingsdato:

24.11.2021

Leveringsfrist:

01.12.2022

Lag:

Trine Bjerke Johansen (lagleder)
Patricia S. J. Jardim
Tiril C. Borge
Ingvild Kirkehei (Bibliotekar)

Fagfeller:

Kjetil Brurberg, avdelingsdirektør, FHI
Anne Malin Granerud, klinisk spesialist i psykisk helse, Stiftelsen Fyrlykta
Andrea C. G. Fresk, psykolog, SKM ressursmiljø region øst

Godkjent av:

Rigmor Berg, avdelingsdirektør, FHI

Kåre Birger Hagen, fagdirektør, FHI

Sammendrag

Innledning

En omsorgsovertakelse er en alvorlig hendelse for en familie. Etter omsorgsovertakelsen er relasjonen mellom barnevern og foreldre ofte preget av sterk mistro og høyt konfliktnivå. For å sikre best mulig oppfølging av foreldre i etterkant av en omsorgsovertakelse kan det derfor være hensiktsmessig at familievernet tilbyr foreldrene støtte og rådgivning.

Det fins per i dag ingen god oversikt over forskning om tiltak og innsatser gitt innen familievernet til foreldre etter en omsorgsovertakelse har funnet sted. Det er derfor behov for en bedre og mer systematisk kunnskapsoppsummering over nasjonal og internasjonal forskning som er relevant for familievernet i Norge.

Hensikt

Hensikten med denne kartleggingsoversikten er å kartlegge og synliggjøre forskningen om både virkninger av og erfaringer med foreldreoppfølging i familievernet, eller i tjenester som tilsvarer det norske familievernet, etter omsorgsovertakelse.

Metode

Vi utførte en systematisk kartleggingsoversikt (engelsk: scoping review) ved hjelp av fremgangsmåter som er beskrevet i Folkehelseinstituttets metodebok for oppsummert forskning og i en fagfelleurdert prosjektplan. For å identifisere relevante studier søkte en bibliotekar i ni internasjonale litteraturdatabaser, slik som MEDLINE, Social Services Abstracts og PsycINFO, i april 2022. Videre gjorde vi et omfattende søk i kilder over grå litteratur for å finne studier som ikke var indeksert i databaser og vi sjekket referanselister til de inkluderte studiene.

Vi inkluderte alle empiriske studier som hadde til hensikt å undersøke virkninger av eller erfaringer med foreldreoppfølging etter omsorgsovertakelse. Vi var interessert i alle tilbud som blir gitt og som har til hensikt å bistå, veilede eller på annet vis ivareta foreldre som har barn plassert utenfor hjemmet. Alle tilbud eller innsatser måtte finne sted innenfor det som i Norge vil være rammene til familievernet. Relevante populasjoner var foreldrene og/eller ansatte som ga tiltaket. Det var ingen begrensinger i henhold til utfall. To medarbeidere vurderte uavhengig av hverandre relevante fulltekster og vurderte deretter risiko for systematiske skjevheter i de inkluderte studiene ved

hjelp av sjekklister for de ulike studiedesignene. Vi vurderte ikke tillitt til dokumentasjonen. Én medarbeider trakk ut data og resultater fra de inkluderte studiene og en annen medarbeider sjekket at data var korrekt og komplett hentet ut. Fra de inkluderte studiene sorterte og sammenstilte vi deretter data i tekst og lagde tabeller der det var relevant.

Resultater

Vi inkluderte 17 studier, gjengitt i 20 publikasjoner. De var publisert mellom 2005-2022, hvorav et flertall var publisert i løpet av de fem siste årene. Studiene omhandlet 18 ulike tilbud, med til sammen rundt 600 foreldre og et uvisst antall ansatte som jobber med den aktuelle foreldregruppen. Majoriteten av de inkluderte studiene var fra Skandinavia.

Nesten alle studiene hadde et kvalitativt studiedesign. Vi identifiserte kun én kvantitativ studie som potensielt kunne svare på spørsmålet om *virkinger* av foreldreoppfølging, mens de resterende 19 publikasjonene omhandlet foreldre og ansattes *erfaringer* med foreldreoppfølging. Det var gjennomgående god metodisk kvalitet på studiene: 13 av 19 publikasjoner ble vurdert til å ha små eller små/moderate metodiske begrensinger. Vår kategorisering iht. hvordan tilbudene var organisert viste at det var tre hovedkategorier: fleksible tilbud, semistrukturerte tilbud og strukturerte tilbud.

Virkinger av foreldreoppfølging

Vi inkluderte én studie som vurderte et strukturert, gruppebasert foreldretreningstilbud, gitt til foreldre og foresatte etter en omsorgsovertakelse. Foreldre i kontrollgruppen fikk ingen foreldretrening. Utfallet var plasseringsstatus for barnet ved seks måneders oppfølging etter deltakelse i gruppetilbudet. Studien fant at blant foreldre som deltok i gruppebasert foreldretrening var det flere som fikk barnet tilbake eller beholdt barnet i hjemmet, sammenlignet med foreldre i kontrollgruppen som ikke fikk gruppetilbudet. Vi vurderte studien til å ha høy/uklar risiko for systematiske skjevheter.

Erfaringer med foreldreoppfølging

Fleksible tilbud: Vi inkluderte syv fleksible tilbud for foreldre som hadde opplevd omsorgsovertakelse av barn (beskrevet i 11 publikasjoner). Disse tilbudene ble gitt som individrettet oppfølging eller i form av uforpliktende, åpne, gruppetilbud. Resultatene på tvers av studiene viste at foreldrene verdsatte å ha noen å snakke med og å utveksle erfaringer med andre foreldre. Foreldrene opplevde det som viktig å ha et tilbud uavhengig av barnevernet, for å diskutere temaer de ellers fryktet ville bli evaluert negativt og brukt imot dem av barnevernet senere. Tre studier undersøkte erfaringer med å ha en faglig støtteperson tildelt foreldrene. Resultatene viste at alle foreldrene hadde gode erfaringer med dette. Støttepersonen bidro ofte til å bedre samarbeidet mellom foreldre og sosialtjenesten.

Semistrukturerte tilbud: Vi inkluderte seks semistrukturerte tilbud (beskrevet i fire publikasjoner). Sammenlignet med fleksible tilbud hadde semistrukturerte tilbud noe mer fast struktur eller fastsatt organisering eller formål. De hadde noe større fleksibilitet enn strukturerte tilbud, mht. oppmøtekraft, frekvens og varighet. Resultatene på

tvers av studiene viste at tilbudene ga foreldrene anledning til å dele sorg og bekymringer uten skyldfølelse. Det lettet deres hverdag som forelder på avstand. Mange foreldre som deltok i gruppetilbudene fikk også større sosiale nettverk og dermed mer sosial støtte. I flere av studiene fremkom det at det var vanskelig å nå ut med informasjon om gruppetilbudet til foreldre i målgruppen. Dermed var det lav rekruttering av foreldre som kunne ha nytte av et slikt tilbud.

Strukturerte tilbud: Vi inkluderte fire strukturerte tilbud (beskrevet i syv publikasjoner). Disse tilbudene hadde et fastlagt program og ble gitt i grupper hvor gruppene i stor grad var lukket. Resultatene på tvers av studiene viste at flertallet av foreldrene opplevde at tilbudene hadde positiv innvirkning på ulike aspekter ved deres foreldreferdigheter og på opplevelse og håndtering av egen situasjon. Foreldrene uttalte at det var viktig å møte andre i samme situasjon og utveksle erfaringer. Foreldrene følte et trygt fellesskap knyttet til deres deltagelse i gruppene, som la til rette for forandring og fremgang. Gruppelederne fremhevet at lukkede grupper skapte en trygg atmosfære for foreldrene og gjorde det lettere for dem å dele informasjon om deres situasjon. I flere av studiene fremhevet foreldrene at gruppelederne/terapeutene var viktige, både med hensyn til deres faglige ekspertise og villighet til å gi av seg selv.

Diskusjon og konklusjon

Dette er etter vår kjennskap den første systematiske kunnskapsoppsummeringen som kartlegger forskning, både nasjonalt og internasjonalt, om oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse. Kartleggingsoversikten kan imidlertid kun vise et overordnet bilde av foreldre og ansattes erfaringer med foreldreoppfølging. Den kan i liten grad svare på spørsmålet om virkninger av foreldreoppfølging, fordi vi kun identifiserte én eksperimentell studie og den hadde høy/uklar risiko for systematiske skjevheter.

Foreldrenes erfaringer tilsa at de overordnet var tilfredse med tilbudet de deltok i. Videre ser det ikke ut til at det er forskjell i foreldres tilfredshet etter hvordan tilbudet er organisert, så lenge tilbudet søkte å gi foreldre emosjonell støtte, rådgivning, informasjon om prosess, arbeidsmetoder og foreldres rettigheter, samt øke samarbeidskompetansen i en støtteinstans som var uavhengig av barnevernet. Det kan se ut til at foreldre som deltok på foreldreoppfølging opplevde en bedring i samarbeidet med barnevernstjenesten.

Foreldrene i denne kartleggingsoversikten er en noe selektert gruppe som trolig i liten grad gjenspeiler alle foreldre som fratras omsorgen for sitt barn. Vi kan dermed ikke si noe om foreldre som avstår fra å delta og de som faller fra et foreldreoppfølgingstilbud underveis. Våre funn viser at foreldre som har blitt fratatt omsorgen for sitt barn er en gruppe som uttrykker behov for tilpasset støtte og veiledning, også i lang tid etter omsorgsovertakelsen har funnet sted.

Key messages

Having children placed in public care (child removal) is tough on any family. The relation between the child protective services and parents often grows difficult. To ensure the best follow-up of parents after child removal, it may therefore be useful for the family welfare services to offer parents support and counselling. The purpose of this scoping review was to map and present the research on the effects of- and experiences with parental follow-up after child removal within services that correspond to the Norwegian Family Welfare Services. We conducted extensive searches in both scientific databases and grey literature sources. We identified 17 unique studies described in 20 publications, including a total of 18 parental follow-up services.

One study examined the effect of a parental follow-up service. It found that, among parents who participated in a group-based behavioral training program, there were more positive placement outcomes (the child was reunified or remained at home), compared to parents in the control group.

The findings across the studies that investigated parents' and staff's experiences with parental follow-up services, were:

- The parents were generally satisfied with the service they attended, irrespective of whether the service was flexible, semi-structured or structured.
- Many parents said they needed assistance from a support agency at an early stage in the child removal process.
- Many parents felt that the service provider should be independent of the child welfare services, bound by confidentiality and without documentation- or reporting requirements.
- Many parents believed that receiving and giving support and meeting parents in the same situation, was one of the most important aspects about the service.
- Parents who received follow-up services seemed to experience an improvement in their cooperation with the child protective services.
- Most of the parents had a great need for support for a long time after the child had been removed from the home.

Title:

Parental follow-up in family welfare services after child removal: a scoping review

Commissioner:

The Norwegian Directorate for Children, Youth and Family Affairs

Commissioned date:

24.11.2021

Due date:

01.12.2022

Team:

Trine Bjerke Johansen (team leader)
Patricia S. J. Jardim
Tiril C. Borge
Ingvild Kirkehei (librarian)

Peer reviewers:

Kjetil Brurberg, Department Director, NIPH
Anne Malin Granerud, Clinical mental health specialist, Stiftelsen Fyrlykta
Andrea C. G. Fresk, Psychologist, SKM ressursmiljø region øst

Approved by:

Rigmor Berg, Department Director, NIPH

Kåre Birger Hagen, Specialist Director, NIPH

Executive summary (English)

Introduction

Having children placed in public care (child removal) is a serious event in any family. After removal of the child, the relation between the child protective services and the parents is often characterized by high level of mistrust and conflict. To ensure the best possible follow-up of parents after child removal, it may therefore be useful for the family welfare services to offer parents support and counselling.

Currently, no solid review exists of research on services provided by the family welfare services for parents after child removal. Therefore, there is a need for a systematic review of both national and international research on this topic, which is relevant for the Norwegian Family Welfare Services.

Objective

The purpose of this scoping review is to map and describe the research on the effects of and experiences with parental follow-up services in the family welfare services, or in services/settings that correspond to the Norwegian Family Welfare Services, after child removal has taken place.

Methods

We performed a scoping review in accordance with methods described in the Norwegian Institute of Public Health's methods handbook for systematic reviews and in a peer-reviewed protocol. To identify relevant studies, a librarian searched nine international literature databases, such as MEDLINE, Social Services Abstracts, and PsycINFO, in April 2022. We also performed an extensive search of grey literature to find studies that were not indexed in databases and checked reference lists of the included studies.

We included all empirical studies that aimed to investigate either the effects of or experiences with parental follow-up services after child removal. We were interested in all services that are provided with the intent to assist, guide or otherwise help parents who have children placed outside the home. All services had to be provided in a setting corresponding to the Norwegian Family Welfare Services. Relevant populations were parents and/or employees who provided the services. We set no limitations regarding the outcomes. Two researchers independently screened relevant studies in full text. One researcher assessed the included studies' risk of bias using appropriate checklists and extracted data and results from the included studies. Another researcher checked

the accuracy and completeness of the work. We did not assess the certainty in the findings. Lastly, we classified and synthesized the data and provided narrative descriptions of results in text and created tables where relevant.

Results

We included 17 studies, presented in 20 publications. They were published between 2005-2022, with the majority being published in the last five years. The studies presented 18 unique services and about 600 parents and an unknown number of employees in a family welfare setting. The majority of the included studies were from Scandinavia.

Almost all the studies had a qualitative study design. We identified only one quantitative study that addressed the question about the effects of parental follow-up services, while the remaining 19 publications investigated parents' and group leaders' experiences with parental follow-up. The studies' methodological quality was generally good: 13 out of 19 studies had small or small/moderate methodological limitations. Our categorization according to how the services were organized showed that there were three categories: flexible services, semi-structured services, and structured services.

Effects of parental follow-up services

We included one study that assessed a structured, group-based follow-up program for parents after child removal. Parents in the control group did not receive any follow-up program. The outcome was the child's placement status, 6 months after parents in the intervention group participated in the program. The study found that, among parents in the intervention group, there were more positive placement outcomes (the child reunified or remained at home), compared to the control group. We assessed the study had a high/unclear risk of bias.

Experiences with parental follow-up services

Flexible services: We included seven flexible services (described in 11 publications). The services were given as individual follow-up services or as an open, non-binding group service. The overall results showed that the parents valued having someone to talk to and to share experiences with other parents. It was important for the parents to have a service that was independent of the child protection services, where they could discuss topics that they feared otherwise would be evaluated negatively and used against them later by the child protection services. In the three studies that investigated having a professional support person assigned to the parents, all parents had appreciated the service. In most cases, the support person helped to improve cooperation between parents and the social services.

Semi-structured services: We included six semi-structured services (described in four publications). Compared to flexible services, semi-structured services had a somewhat more fixed structure, organization, or purpose. Compared to structured services, they had somewhat greater flexibility with regard to attendance requirements, frequency, and duration. The overall results showed that the services provided the parents opportunities to share feelings of grief and worries without guilt, which eased their everyday life as a parent at a distance. Additionally, by participating in the group

services, many parents increased their social network, which contributed to more social support. Several studies highlighted that it was difficult to reach parents in the target group, to inform them about the group service. As a result, there was poor recruitment of parents who could benefit from the service.

Structured services: We included four structured services (described in seven publications). These services had a fixed program, were group-based and the majority of the groups were closed. The overall results showed that the majority of parents felt that the services had a positive impact on various aspects of their parenting skills, and on how they experienced and coped with the situation. They expressed that meeting other parents who were in the same situation and exchanging experiences was important. The parents felt that the group provided a safe community for them, which facilitated change and progress. Group leaders emphasized that closed groups created a safe atmosphere and made it easier for the parents to share information about their situation. In several of the studies, the parents highlighted the group leaders as important both in terms of their professional expertise and willingness to share.

Discussion and conclusion

To our knowledge, this is the first scoping review to synthesize both national and international research, on the effects of- and experiences with parental follow-up services after child removal. However, this scoping review can only provide a general picture of parents' and staff's experiences with parental follow-up services. And it can to a small extent answer the question about the effect of parental follow-up services, because we identified only one experimental study, and it had high/unclear risk of bias.

Overall, the parents appeared to be satisfied with the services they attended. Furthermore, there seemed to be no differences in parents' satisfaction according to how the service was organized, as long as it aimed to offer parents emotional support, counseling, information about parents' rights and the process and working methods of the child protection services, as well as increase cooperation skills, and as long as it was offered by a service provider that was independent of the child protection services. It seems as if parents who attended parental follow-up services experienced an improvement when it comes to collaboration with the child protection services.

The study population in this scoping review appear to be a somewhat singular group of parents and therefore to a small extent reflect all parents who have experienced removal of a child. Consequently, we cannot draw conclusions about parents who refrain from participating in follow-up services or those who drop out. Our findings show that parents who have experienced removal of a child is a group who express a need for tailored support and counseling, both in the short and long term after child removal.

Forord

Område for helsetjenester, Folkehelseinstituttet (FHI), fikk i oppdrag av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) å utføre en kartleggingsoversikt om foreldreoppfølging etter omsorgsovertakelse i familievernet. Kartleggingsoversikten er relevant for praktikere og ansatte i familievernet og i andre profesjoner som er i kontakt med foreldre som opplever en omsorgsovertakelse.

Område for helsetjenester, FHI, følger en felles framgangsmåte i arbeidet med kunnskapsoppsummeringer, dokumentert i håndboka «Slik oppsummerer vi forskning». Det innebærer blant annet at vi kan bruke standardformuleringer når vi beskriver metode, resultater og i diskusjon av funnene.

Finansiering

Bufdir finansierte kunnskapsoppsummeringen. Forskergruppen ved FHI tydeliggjorde problemstillingen og inklusjonskriteriene i dialog med Bufdir. Bufdir hadde ingen rolle i utarbeidelsen av oppsummeringen.

Bidragstyttere

Prosjektleder: Trine Bjerke Johansen

Interne prosjektmedarbeidere ved FHI: Patricia Sofia Jacobsen Jardim og Tiril Cecilie Borge.

Takk til eksterne fagfeller Andrea Fresk (SKM ressursmiljø region øst) og Anne Malin Granerud (Stiftelsen Fyrlykta) og intern fagfelle Kjetil G. Brurberg som har gjennomgått og gitt innspill til kartleggingsoversikten. En stor takk også til kollega Ingvild Kirkehei som utførte søk etter litteratur.

Oppgitte interessekonflikter

Alle forfattere og fagfeller har fylt ut et skjema som kartlegger mulige interessekonflikter. Ingen oppgir interessekonflikter.

Folkehelseinstituttet tar det fulle ansvaret for innholdet i rapporten.

Kåre Birger Hagen
fagdirektør

Rigmor Berg
avdelingsdirektør

Trine Bjerke Johansen
prosjektleder

Innledning

Beskrivelse av problemet/tematikken

En omsorgsovertakelse innebærer at barnevernet (etter vedtak i fylkesnemnda) fratrar foreldrene den daglige omsorgen for barnet, og at omsorgen juridisk overføres til barneverntjenesten. Barnet plasseres i fosterhjem eller i en egnet institusjon (jf. barnevernloven §4-18) (1). Vedtak om omsorgsovertakelse kan fattes dersom det foreligger alvorlige mangler ved den daglige omsorgen til barnet og at hjelpetiltak i hjemmet ikke er tilstrekkelig for å sikre god omsorg (2). Plassering av barn utenfor hjemmet er et av de mest inngripende og omfattende tiltak samfunnet iverksetter overfor familier (3).

Det er flere grunner til at foreldre bør følges opp etter en omsorgsovertakelse har funnet sted. Foreldrene har gjerne et omfattende hjelpebehov, som forsterkes etter at barna blir plassert. Foreldre som blir fratatt omsorgen for sine barn utgjør ikke en ensartet gruppe. De kan ha problemer med fattigdom, psykiske lidelser, rus, vold, misbruk og manglende nettverk og ressurser som fører til at barna blir tatt fra dem. Disse problemene kan gjerne forsterkes etter tapet av barnet, med den konsekvens at foreldrenes kapasitet til å håndtere tapet svekkes ytterligere (4;5).

Barnevernet er pliktig til å kontakte foreldrene kort tid etter omsorgsovertakelsen har funnet sted for å tilby veiledning og oppfølging etter barnevernloven §4-16 (1). Barnevernet kan i saker som omhandler omsorgsovertakelse imidlertid få en vanskelig dobbeltrolle der de først fremmer forslag om omsorgsovertakelse for deretter å skulle støtte foreldre i etterkant (4).

Etter en omsorgsovertakelse vil relasjonen mellom foreldrene og barneverntjenesten gjerne være preget av sterk misnøye, og høyt konfliktnivå. I tillegg vil ofte foreldrenes tillit til barneverntjenesten være lav. Som et ledd i arbeidet med å sikre bedre oppfølging av foreldre i etterkant av en omsorgsovertakelse er det foreslått at familievernet skal ha en mer aktiv rolle i oppfølgingen av foreldrene. Familievernet fikk i 2015 i oppdrag å tilby et frivillig samtaletilbud til foreldre som har opplevd omsorgsovertakelse av barn. Hensikten er å legge et tilbud om foreldreoppfølging etter omsorgsovertakelse til en annen del av hjelpeapparatet, hvor det kan være lettere for foreldrene å ta imot hjelp (6).

Spisskompetansemiljøet for foreldreoppfølging ved omsorgsovertakelse ble opprettet for å ivareta denne foreldregruppen. De har i samarbeid med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) utarbeidet et forslag til standardisert forløp i familievernnet for foreldre etter omsorgsovertakelse. Målet er å sikre kvalitet i samtaleoppfølgingen og et likeverdig tilbud på tvers av tjenesten nasjonalt (7). Forslaget bidrar også til å tydeliggjøre grensesnittet mot barnevernet. Familievernets tilbud om foreldreoppfølging skal være et supplement til barnevernets plikt til å følge opp foreldre etter omsorgsovertakelsen. I familievernnet er oppfølgingen foreldrefokusert, ved at oppfølgingen foregår på foreldrenes premisser, der man søker å hjelpe barnet gjennom å hjelpe foreldrene (7).

Familievernnet er en offentlig spesialtjeneste som skal forebygge og avhjelpe relasjonelle vansker, konflikter eller kriser i familien, samt styrke gode relasjoner i familien og barns oppvekstvilkår (8). I familievernnet skal det blant annet arbeides med å gjøre foreldre best mulig i stand til å bedre og bevare ferdigheter som fremmer god helse og omsorgsevne (9). Familievernnet tilbyr oppfølging og støtte til alle foreldre med barn i fosterhjem eller i institusjon. Dette er et frivillig tilbud som bestemmes av foreldrenes egne behov. Familieverntjenesten kan bistå foreldrene til bedre å mestre hverdagen etter omsorgsovertakelsen, og til å bearbeide følelser og opplevelser knyttet til situasjonen. Tjenesten kan også gi foreldrene veiledning om den nye rollen de nå får som samværsforeldre, bidra til bedre foreldreferdigheter og relasjon til barnet, samt gi råd og veiledning for bedre kommunikasjon og samarbeid med barneverntjenesten og fosterforeldre (10).

Oppfølging av foreldre i familievernnet skal bidra til å styrke foreldre i foreldrerollen slik at de i større grad kan ivareta barnet og barnets behov under samvær og hvis barnet flytter hjem igjen. Det er likevel fortsatt en betydelig diskrepans mellom antall foreldre som oppfølgingstilbudet er aktuelt for, og hvor mange som benytter seg av tilbudet. I 2020 ble det gjennomført 14 177 omsorgsovertakelser i barnevernet, mens antall saker i familievernnet var 325 (7). Årsaken kan være mangfoldig, slik som at dette er et relativt nytt tilbud, at tilbudets innhold og formål oppleves uklart, eller er ukjent for kommunale barneverntjenester. Det kan også skyldes at dette er en foreldregruppe med betydelig hjelpebehov som er vanskelig å nå, som opplever stor grad av mistillit til systemet generelt, vanskelige livskår eller økonomiske utfordringer (7;11).

I Norge er mye av kunnskapsgrunnet for foreldreoppfølging etter omsorgsovertakelse i familievernnet erfaringsbasert (7). Vi mangler med det forskningsbasert kunnskap som kan si noe om hva som ansees å være beste praksis for oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse i denne tjenesten.

Hvorfor det er viktig å utføre denne kartleggingsoversikten

Det fins per i dag ingen god oversikt over forskning om tiltak og innsatser gitt innen familievernnet til foreldre etter en omsorgsovertakelse har funnet sted. Det er behov for en bedre og mer systematisk oversikt over nasjonal og internasjonal forskning som er relevant for familievernnet. En kartleggingsoversikt over tiltak og innsatser som gis som

et ledd i foreldreoppfølging kan bidra til å gi et mer helhetlig bilde av studier som foreligger, og hvilke praksiser som benyttes. Kartleggingsoversikten vil også kunne bidra til sikrere og mer målrettede tiltak for denne gruppen, i tråd med tilgjengelig oppdatert kunnskap på fagfeltet. Kartleggingsoversikten kan samtidig bidra til å synliggjøre hvor det mangler forskning.

Mål og problemstilling

Hensikten med denne kartleggingsoversikten er å kartlegge og synliggjøre forskningen om virkninger av og erfaringer med foreldreoppfølging i familievernet, eller i tjenester som tilsvarer det norske familievernet, etter omsorgsovertakelse.

Metode

Vi utførte en systematisk kartleggingsoversikt over studier som har undersøkt virkninger av og erfaringer med foreldreoppfølging etter omsorgsovertakelse gitt innenfor rammene av familievernet. Oppsummeringen er et uavhengig arbeid av forskergruppen ved FHI. Iht. internasjonale metodeanbefalinger (12;13), og for å sikre at oppsummeringen tilfredsstilte oppdragsgivers kunnskapsbehov, hadde vi imidlertid konsultasjon med oppdragsgiver og fremtidig bruker av kartleggingsoversikten før arbeidet med oppsummeringen startet. Gjennom samtaler med Bufdir avklarte vi og oppnådde god forståelse for oppdragsgivers kunnskapsbehov, ønsker om delleveranser, oppdateringer og lignende.

Beskrivelse av systematisk kartleggingsoversikt

En kartleggingsoversikt (engelsk: scoping review) er en type kunnskapsoppsummering som kartlegger og narrativt beskriver eksisterende litteratur- eller forskningsgrunnlag på et bestemt temaområde. En slik oversikt er utarbeidet på en vitenskapelig, systematisk og transparent måte, og det skal være mulig for andre å etterprøve og kritisere metoder, resultater og konklusjoner. Slik ligner en kartleggingsoversikt en systematisk oversikt, men en systematisk oversikt besvarer et smalt forskningsspørsmål, inkluderer kun bestemte studiedesign, syntetiserer resultatene fra studiene og vurderer tilliten til den samlede dokumentasjonen for hvert utfallsmål. Til forskjell har en kartleggingsoversikt som mål å besvare et bredere forskningsspørsmål og *beskrive* den foreliggende forskningen på et spesifikt felt (12;14). Kartleggingsoversikter kan også ha som mål å belyse komplekse konsepter, avgjøre om det er hensiktsmessig å utføre en systematisk oversikt om et avgrenset spørsmål (f.eks. effekt) og avdekke forskningshull (14).

Kartleggingsoversikter har gjerne flere (under-)spørsmål fordi hensikten er å få oversikt over et forskningsfelt. Med en kartleggingsoversikt identifiserer, kartlegger og presenterer forskerne beskrivende informasjon om de inkluderte studiene/publikasjonene, som hvor de er utført, hvilke studiedesign de har, karakteristika ved studiedeltakerne, hva de har undersøkt og hvilke resultater de finner. En slik oversikt inkluderer ikke analyser eller synteser av studienes forskningsresultater, eller vurdering av tillit til den samlede dokumentasjonen, slik en systematisk oversikt gjør. På den måten er en kartleggingsoversikt ikke egnet til å gi klart svar på for eksempel spørsmål om effekt av et tiltak eller erfaringer med et tiltak, men gir i stedet et overblikk over forskningen som fins. Diskusjon av resultatene og implikasjoner for praksis er følgelig noe begrenset i en kartleggingsoversikt (13). Det fins flere internasjonale metodebeskrivelser

(12;14) samt en rapporteringsstandard (15) for kartleggingsoversikter. Vi fulgte disse anbefalingene og utarbeidet kartleggingsoversikten i følgende trinn:

1. Definere og tilpasse målene og spørsmålene
2. Utvikle og tilpasse inklusjon- og eksklusjonskriteriene med målene og spørsmålene
3. Beskrive den planlagte tilnærmingen til litteratursøk og valg av litteratur
4. Søke etter litteratur
5. Velge ut litteratur i henhold til inklusjons- og eksklusjonskriteriene
6. Vurdere studienes risiko for systematiske skjevheter eller metodiske begrensninger
7. Hente ut data fra inkluderte studier/publikasjoner
8. Kartlegge kunnskapsgrunnlaget
9. Oppsummere kunnskapsgrunnlaget med hensyn til målene og spørsmålene

---

Prosjektplan

Vi avklarte prosjektplanen med oppdragsgiver (Bufdir) før vi utførte oppsummeringen. Prosjektplanen er publisert på FHIs nettsider: https://www.fhi.no/contentassets/a566df259a9b4bc18828f2eff95f5e10/prosjektplan_foreldreoppfolging.pdf.

Det er noen endringer fra prosjektplanen:

- Vi vurderte den metodiske kvaliteten på inkluderte tverrsnittstudier.

Søket etter relevant litteratur resulterte i et svært høyt antall referanser. Det ble på et tidlig tidspunkt klart at det var mange åpenbart irrelevante referanser i søkeresultatet, og vi avvek derfor noe fra prosjektplanen i utvelging av litteratur, for å bl.a. å effektivisere denne prosessen:

- Vi piloterte inklusjonskriteriene på 300 studier, ikke 200 studier slik beskrevet i prosjektplanen.
- Vår faktiske bruk av maskinlæringsfunksjoner avvek noe fra de beskrivelsene spesifisert i prosjektplanen. For mer informasjon om hvordan maskinlæringsfunksjonene ble benyttet, se «utvelging av litteratur», og vedlegg 1.

Forskningsspørsmål

Hva er virkninger av og erfaringer med foreldreoppfølging etter omsorgsovertakelse innen kontekster som i Norge vil gis i regi av familievernkontoret og innenfor rammene av familievernet?

Inklusjonskriterier

Inklusjonskriteriene våre var:

Studiedesign	<ol style="list-style-type: none"> 1. Primærstudier: alle studiedesign vil bli inkludert. Studiene må være empiriske med beskrivelse av metode for datainn-samling og analyse. 2. Systematiske oversikter: for at en oversikt skal regnes som en systematisk oversikt må den ha klare inklusjon- og eksklusjonskriterier, være basert på et systematiske søk etter litteratur, samt ha vurdert den interne validiteten/metodiske begrensninger til de inkluderte studiene.
Populasjon	<ol style="list-style-type: none"> 1. Foreldre (biologiske eller adoptivforeldre) som har blitt fra-tatt, eller frivillig har gitt fra seg, omsorgen for sine barn 2. Ansatte som gir et tiltak eller en innsats rettet mot foreldre som har barn plassert utenfor hjemmet, og som jobber i fami-lievernet eller som utenfor Norge blir gitt i tilsvarende tjenes-ter (for nærmere beskrivelse se "kontekst").
Tiltak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alle tiltak eller innsatser som blir gitt og som har til hensikt å bistå, veilede eller på annet vis ivareta foreldre som har barn plassert utenfor hjemmet. 2. Alle tiltak eller innsatser som blir gitt må finne sted innenfor det som i Norge vil være rammene til familievernet, slik som f.eks. støtte, veiledning eller terapi gitt av terapeuter.
Sammenlikning	Alle (standard tiltak, andre tiltak, ingen tiltak), samt studier uten sammenligningsgruppe.
Utfall	Alle. For eksempel: foreldreferdigheter/kompetanse, konflikt-nivå, samvær, tilbakeføring, omfang, tidsbruk, foreldrenes erfa-ringer eller opplevelser med familievernet eller terapeuters erfa-ringer eller opplevelser med å gi bistand/terapi/veiledning.
Publikasjonsår	2005-2022.
Land/Kontekst	Land i Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand.
Språk	Kvantitative studier: alle. Dersom vi identifiserer publikasjoner på språk som prosjektgruppen ikke behersker vil vi be om hjelp fra kolleger ved FHI. Relevante publikasjoner på språk vi ikke klarer å finne kompetanse til å vurdere, vil vi liste i et eget ved-legg i rapporten. Kvalitative studier: engelsk, norsk, svensk og dansk
Kontekst	Sosial- og helsetjenester som tilbyr støtte, behandling, veiledning eller annen oppfølging av foreldre, for eksempel innen familie-vern, psykisk helse, rus, barnevern eller frivillige organisasjoner.
Annet	Hvis studien består av en blandet populasjon (f.eks. både foreldre og barn, eller foreldre som har mistet omsorgen og foreldre som står i fare for å miste omsorgen) vil vi inkludere studien hvis minst halvparten av studiedeltakerne møter inklusjonskriteriene eller resultatene blir rapportert separat.

Avgrensningen på år er knyttet til en betydelig utvikling og endring av foreldreoppfølging i Norge på midten av 2000-tallet. Avgrensning på land er gjort med tanke på å inkludere sosiokulturelle kontekster som er sammenlignbare med norske forhold. Avgrensningene er gjort i dialog med oppdragsgiver.

Eksklusjonskriterier

Vi ekskluderte følgende typer studier og publikasjoner:

- Ikke-systematiske litteraturoversikter, konferansesammendrag og prosjektplaner
- Kronikker, debattinnlegg, omtaler/reportasjer om forskning og tilsvarende publikasjonstyper
- Pre-publikasjoner (publikasjoner som er midlertidig godkjent av tidsskrift, men som ennå ikke er fagfellevurdert)
- Masteroppgaver og eksamensbesvarelser
- Studier om tiltak som omhandler juridisk, økonomisk eller praktisk bistand til foreldre som har opplevd å miste omsorgen for sine barn
- Studier som omhandler tiltak, innsatser eller bistand gitt kun til fosterforeldre

---

Litteratursøk

Søk i databaser

Bibliotekar Ingvild Kirkehei utarbeidet en søkestrategi (vedlegg 2) i samarbeid med prosjektgruppen etter innspill fra fagekspertene, og utførte søkene. Bibliotekar Lien Nguyen fagfellevurderte søkestrategien. Søket inneholdt relevante kontrollerte emneord (f.eks. Medical Subject Headings i MEDLINE), tekstord (ord i tittel og sammendrag) og avgrensninger som gjenspeiler inklusjonskriteriene. Søket ble avsluttet i april 2022 og inkluderte søk i følgende databaser:

- PsycINFO (Ovid)
- MEDLINE (Ovid)
- Embase (Ovid)
- CINAHL (Ebsco)
- Sociological Abstracts (ProQuest)
- Social Services Abstracts (Proquest)
- Web of Science
- Cochrane Library
- Epistemonikos

Søk i andre kilder

For å finne studier som ikke var indeksert i databasene nevnt over, søkte vi i nordiske vitenarkiver og sjekket utvalgte relevante skandinaviske organisasjoners publikasjonslister (CRISTIN, NORA, BRAGE, DUO, ODA, BORA, RKBUS, RBUP, DiVA, SBU, Sosialstyrelsen, Vive). Vi gjorde også enkle søk etter studier i Google (engelsk, norsk, svensk og dansk), og gjennomgikk relevante referanselister. Vi kontaktet én forsker for å etter spørre ytterligere informasjon om en studie.

EndNote (16) ble brukt til å fjerne dubletter i hovedsøket, deretter ble det dublettfriske søket lastet opp i EPPI Reviewer (17).

Utvelging av litteratur

Prosjektmedarbeiderne (Trine Bjerke Johansen/Patricia S. J. Jardim/Tiril C. Borge) gjorde uavhengige vurderinger («screening») av titler og sammendrag fra litteratursøket opp mot inklusjonskriteriene. Studiene som vi ble enige om at var relevante innhentet vi i fulltekst og to prosjektmedarbeidere gjorde uavhengige vurderinger av disse. Vi piloterte inklusjonskriteriene på de 300 første studiene, for å sikre at prosjektmedarbeiderne hadde en felles forståelse for inklusjonskriteriene. Uenighet om vurderinger av titler/sammendrag og fulltekster løste vi ved diskusjon eller ved å konferere med en tredje prosjektmedarbeider.

Vi brukte maskinlæringsfunksjoner for å hjelpe oss med å vurdere titler og sammendrag mer effektivt. Enkelt sagt betyr maskinlæring at vi tar i bruk algoritmer som gjør at datamaskinen er i stand å lære fra og utvikle sin beslutningsstøtte basert på empiriske data.

Vi benyttet «priority screening», som er en rangeringsalgoritme i programvaren EPPI-Reviewer (17). Algoritmen læres opp av forskernes avgjørelser om inklusjon og eksklusjon av referanser på tittel- og sammendragsnivå. Referanser som algoritmen anså som mer relevante ble skjøvet frem i «køen». På denne måten fikk vi et raskere overblikk over hvor mange referanser som muligens traff inklusjonskriteriene enn om vi hadde lest referansene i tilfeldig rekkefølge.

Når inklusjonskurven begynte å flate ut, bygget vi en «custom classifier». En «custom classifier» er en maskinlæringsfunksjon med en tilpasset modell for den gitte problemstillingen som kategoriserer referansene som relevant eller ikke relevant i henhold til inklusjonskriteriene (18). «Custom classifier» modellen presenterer referansene i henhold til prosentvis sannsynlighet for relevans (på en skala fra 0-99, fordelt på ti desimaler). Under testing av vår «custom classifier» ble ingen av studiene inkludert på fulltekstnivå feilaktig ekskludert i referansebolken predikert til å ha <10 % sannsynlighet for å møte inklusjonskriteriene. Custom classifieren ble benyttet på studier enda ikke vurdert, hvor én prosjektmedarbeider vurderte studiene som ble predikert til å ha ≥ 10 % for å oppfylle inklusjonskriteriene. Studiene predikert til å ha <10 % sannsynlighet for å møte inklusjonskriteriene ble clustret. For ytterligere detaljer om hvordan vi bygget, testet og implementerte classifieren, se vedlegg 1.

Vi brukte «automatic text clustering» i programvaren EPPI-Reviewer (19) på studiene predikert til å ha <10 % sannsynlighet for å møte inklusjonskriteriene. Denne maskinlæringsfunksjonen analyserer fordelingen og konteksten av ord, deler av ord eller termer i titler og sammendrag, og genererer grupper av ord automatisk, basert på felles trekk i referanseteksten. Hver referanse kan tilordnes én eller flere grupper. Vi benyttet «automatic text clustering» på en litt annen måte enn beskrevet i prosjektplanen.

Der spesifiserte vi at dersom automatic text clusering ble benyttet, kunne én prosjektmedarbeider vurdere åpenbart irrelevante grupper. Istedenfor benyttet vi denne funksjonen som en form for kvalitetssikring av de studiene custom classifien predikerte til å ha <10 % sannsynlighet for å treffe inklusjonskriteriene, hvor en kombinasjon av potensielt relevante grupper generert av clustering-funksjonen ble gjennomgått av én prosjektmedarbeider. De resterende irrelevante gruppene ble automatisk ekskludert uten manuell vurdering.

Uthenting av data

Én medarbeider (Trine Bjerke Johansen/Patricia S. J. Jardim/Tiril C. Borge) hentet ut data fra de inkluderte studiene og en annen kontrollerte dataene opp mot publikasjonen. Vi hentet ut følgende data fra de inkluderte studiene: publikasjonsår, hensikt med studien, studiedesign, datainnsamling, hvilket land studiene er utført i, beskrivelser av utfall, beskrivelser av tiltaket og sammenligning, samt resultater og forfatternes konklusjoner. For egenskaper ved deltakerne har vi hentet ut informasjon om: hvilke deltakere (terapeut eller brukere), antall deltakere, kjønn, alder, etnisitet, brukernes sivilstatus (også om de har omsorg for barn), årsak til terapi/veiledning og eventuelt faglig bakgrunn til terapeut. For egenskaper ved tiltaket har vi hentet ut: i hvilken kontekst tiltaket blir gitt (hvilke system/tjeneste), type tiltak, hvordan tiltaket gis, hvem som gir tiltaket, varighet og frekvens, eventuelt faglig tilnærming. Ved uenighet trakk vi inn en tredje prosjektmedarbeider for å bidra til enighet.

Prosjektmedarbeiderne piloterte sammen dataauthentingsskjemaet på tre studier.

Kartlegging av kunnskapsgrunlaget

Vi sorterte publikasjonene i logiske kategorier, overordnet iht. oversiktens forsknings-spørsmål, men også etter organisering av tilbudene. Vi sammenfattet informasjon om studiene og deres resultater narrativt, vurderte resultatene fra de ulike studiene på tvers, samt beskrev fellestrekk, og i noen tilfeller kontraster, på tvers av studiene der det var mulig – for å se om det var noen mønstre i funn og konklusjoner. Vi presenterer resultatene i tekst og tabeller. Hovedfremstillingen er i form av prosa med narrative presentasjoner av resultater og konklusjoner.

Iht. standarden for kartleggingsoversikter utførte vi ikke noen datasynteser, dvs. vi utførte ikke en syntese av individuelle studieresultater (f.eks. ingen metaanalyse) fra studiene eller vurderte tilliten til dokumentasjonen for resultatene ved hjelp av verktøy som GRADE eller GRADE-CERQual (20).

Kvalitetsvurdering

Vi vurderte risiko for systematiske skjevheter eller metodiske begrensninger i de inkluderte studiene med verktøy som er relevante for hvert enkelt studiedesign. Vurderingene ble gjort på studienivå, og presentert i tabeller i rapporten.

For ikke-randomiserte studier vurderte vi risiko for systematiske skjevheter med hjelp av JBI Checklist for Quasi-Experimental Studies (non-randomized experimental studies) (21), Mixed Methods Appraisal Tool (MMAT) (22) og AXIS-Tool (23).

Vi vurderte metodiske begrensninger i de inkluderte kvalitative studiene med bruk av en tilpasset Critical Appraisal Skills Programme (CASP)-sjekkliste (24) med åtte spørsmål:

1. Er settingen og konteksten til studien tilstrekkelig beskrevet? (Are the setting/s and context described adequately?)
2. Er utvalgsstrategien hensiktsmessig for å besvare problemstillingen? (Is the sampling strategy described and is this appropriate?)
3. Er datainnsamlingsstrategien beskrevet og tilstrekkelig begrunnet? (Is the data collection strategy described and justified?)
4. Er analysen av data beskrevet og hensiktsmessig? (Is the data analysis described and is this appropriate?)
5. Er påstandene/finnene støttet med tilstrekkelig evidens? (Are the claims made/findings supported by sufficient evidence?)
6. Viser forfatterne refleksivitet? (Is there evidence of reflexivity?)
7. Er etiske forhold vurdert? (Does the study demonstrate sensitivity to ethical concerns?)
8. Eventuelle andre bekymringer? (Any other concerns?)

Sjekklisten er brukt i flere tidligere oppsummeringer med kvalitativ forskning (25-27). Vi gjennomførte en pilot med tre studier og diskuterte uenigheter før vi utførte de resterende vurderingene.

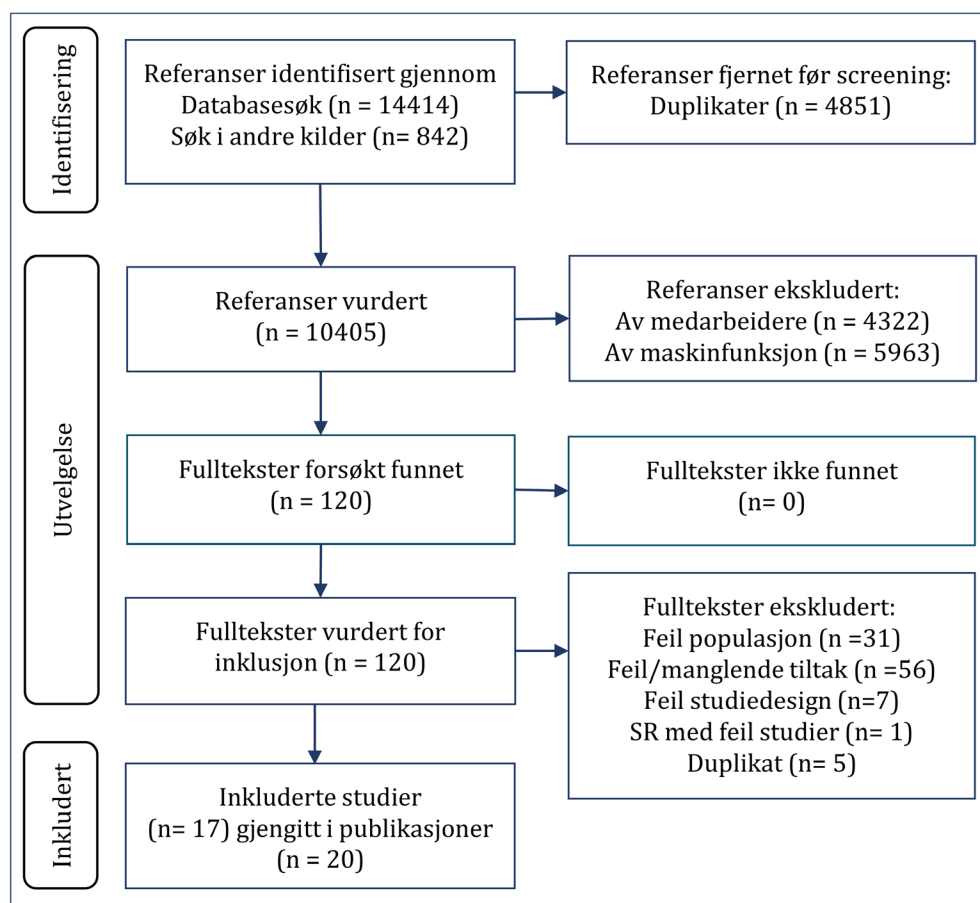
To prosjektmedarbeidere gjorde disse vurderingene uavhengig av hverandre. Uenighet om vurderingene løste vi ved diskusjon eller ved å konferere med en tredje prosjektmedarbeider.

Flertallet av studiene hadde små eller små-moderate metodiske begrensninger. Den interne validiteten i studiene var generelt høy, og vi vektla dermed hver studie likt i vår presentasjon av funn og resultater i denne kartleggingsoversikten.

Resultater

Resultater av litteratursøket og utvelgelse av studier

Databasesøkene ga 14 414 treff før fjerning av dubletter (figur 1). Etter fjerning av dubletter satt vi igjen med 10 405 referanser hvorav 842 referanser ble identifisert fra kilder for grå litteratur. Vi ekskluderte 10 285 referanser som åpenbart ikke oppfylte inklusjonskriteriene våre, hvorav 5963 referanser ble ekskludert uten manuell gjennomgang ved hjelp av maskinlæring (se vedlegg 1). Vi fikk tak i og vurderte 120 publikasjoner i fulltekst, hvorav vi ekskluderte 100 publikasjoner, listet i vedlegg 3 med begrunnelse for eksklusjon. Vi inkluderte 17 studier fordelt på 20 publikasjoner (28-47), hvorav 10 publikasjoner ble identifisert fra kilder for grå litteratur (28-32;35;36;39;41;47). For ytterligere detaljer om utvelging av studier, se figur 1 og vedlegg 1.

Figur 1: Flyttdiagram over utvelgelse av studier

Beskrivelse av de inkluderte studiene

Vi inkluderte 17 unike studier i denne oversikten, beskrevet i 20 publikasjoner (28-47) publisert i årene 2005-2022. Vi gjør oppmerksom på at flere av publikasjonene har helt eller delvis samme utvalg og datamateriale, hvor noen av publikasjonene også har overlapp i problemstillinger og resultat. Vi velger derfor i det følgende hovedsakelig å referere til publikasjonene og ikke til hver av studiene.

Kun én studie, med kvasi-eksperimentelt design, undersøkte *virkinger* av foreldreoppfølging i familievernet. De resterende studiene undersøkte *erfaringer* med foreldreoppfølging i familievernet.

Studiedesign

Det var 16 kvalitative publikasjoner, to flermetodiske publikasjoner (dvs. den samlet inn og analyserte både kvantitative og kvalitative data), én publikasjon med tversnitt-design og én publikasjon med kvasi-eksperimentelt design.

Land

De fleste publikasjonene var fra skandinaviske land; åtte fra Norge, fem fra USA, tre fra Sverige, tre fra Danmark og én fra Storbritannia.

Populasjon

Utvalget i publikasjonene bestod hovedsakelig av foreldre som hadde opplevd omsorgsovertakelse av et barn. De fleste omsorgsovertakelsene var basert på tvangsvedtak. Tidspunkt siden omsorgsovertakelsen varierte fra et par måneder til 10 år, men i mange publikasjoner ble ikke dette oppgitt. I de aller fleste publikasjonene var barnet plassert utenfor hjemmet når foreldrene mottok et tilbud om oppfølging.

Publikasjonene ga generelt sett få beskrivelser av foreldreutvalget, spesielt vedrørende deres bakgrunn eller årsak til omsorgsovertakelsen. Kun én av publikasjonene inkluderte utelukkende minoritetsforeldre (39). Ved intervjutidspunktet eller ved måling av utfallet hadde noen foreldre fått barna tilbakeført, hos noen foreldre var barna adoptert bort, mens for de fleste foreldre var status uavklart på studietidspunktet.

De 17 unike studiene inkluderte i underkant av 600 foreldre som hadde opplevd omsorgsovertakelse av sitt barn, hvorav 186 foreldre hadde blitt intervjuet. I tillegg er det i åtte av publikasjonene gjort undersøkelser hos et ukjent antall fagpersoner som fulgte opp den aktuelle foreldregruppen. Fagpersonene var sosialarbeidere, ledere av barnevernet/sosialtjenesten, saksbehandlere, faglige støttepersoner osv. Se tabell 1 for mer informasjon.

Tiltak

Tiltakene identifisert i denne kartleggingsoversikten var alle frivillige tilbud, programmer eller kurs som var tilpasset foreldre fratatt omsorgen for sitt barn. Siden alle tiltakene som ble beskrevet er frivillige, uforpliktende tilbud som forelderen selv velger å delta i, har vi valgt å kalle dette for tilbud fremfor tiltak. Lengden på tilbudene varierte

fra 4 møter (familieråd) til 3 år (faglig støtteperson), men varighet ble ikke oppgitt i alle publikasjonene. Frekvensen på de fleste gruppetilbudene var ca. én gang i måneden, mens samtaletimer, drop-in møter og faglige støttepersoner gjerne var behovsprøvd der sistnevnte ga hyppigst oppfølging av foreldregruppen. I enkelte publikasjoner var det svært lite informasjon om tilbudene. Vi gjengir i denne kartleggingsoversikten informasjon om tilbudene så langt det er gitt i de inkluderte publikasjonene.

Setting

Tilbudene gis av alt fra statlige aktører til kommunale virksomheter, interesseorganisasjoner, ideelle organisasjoner og det norske familievernnet. Felles for disse tilbudene er at de likevel gis enten i familievernnet eller i en setting lik det norske familievernnet mht. organisering og tilbudets formål.

Tabell 1: Beskrivelse av de inkluderte publikasjonene (N=20)

Førsteforfatter (år)	Land	Formål med studien	Studiedesign	Populasjon	Tilbud
Angel (2007) (28)	Norge	Undersøke erfaringer til foreldre med barn i fosterhjem som har deltatt på foreldreveiledningskurs	Kvalitativ	9 foreldre (tre fedre og seks mødre, hvorav 1 par)	Foreldreveiledning (PRIDE)
Angel (2011) (29)	Norge	Undersøke erfaringer til foreldre med barn i fosterhjem som har deltatt på foreldreveiledningskurs	Kvalitativ	9 foreldre (tre fedre og seks mødre, hvorav 1 par)	Foreldreveiledning (PRIDE)
Angel (2012) (30)	Norge	Undersøke erfaringer til foreldre med barn i fosterhjem som har deltatt på foreldreveiledningskurs	Kvalitativ	9 foreldre (tre fedre og seks mødre, hvorav 1 par)	Foreldreveiledning (PRIDE)
Ankestyrelsen (2021) (31)	Danmark	Utforske foreldres opplevelse av og erfaringer med faglig støtteperson gitt etter serviceloven § 54	Flermetodisk studie	Gjennomgang av 52 plasseringssaker hvor det var bevilget støtteperson til foreldre. Intervju med saksbehandlere i fire kommuner og åtte foreldre. Spørreskjema til alle landets kommuner	Faglig støtteperson
Ellingsen (2018) (32)	Norge	Kartlegge gruppetilbudet til foreldre som har barn i fosterhjem eller på institusjon, og innhente erfaringer fra gruppeledere og foreldre som har deltatt i	Kvalitativ	21 ansatte, 6 foreldre	Drop-in tilbud og foreldregrupper i familievernnet, foreldreveiledning (PRIDE, ICDP-BV)

		gruppetilbud og foreldreveiledning			
Franks (2013) (33)	USA	Evaluere effekten av et statlig foreldreveiledningsprogram på plasseringsutfall av barna	Eksperimentell studie med kontroll gruppe	171 foreldre i tiltaksgruppen, 171 foreldre i kontrollgruppen	Gruppebasert foreldretrening (Tools of Choice)
Harris (2020) (34)	USA	Utforske foreldres og ansattes erfaringer med et foreldreprogram	Kvalitativ	27 foreldre	Foreldreveiledning
Henriksen (2005) (35)	Danmark	Undersøke betydningen av faglig støtteperson etter serviceloven § 40a	Kvalitativ	9 foreldre, 2 saksbehandlere og 2 ungdommer	Faglig støtteperson
Jackobsen (2019) (36)	Danmark	Undersøke om bruk av faglig støtteperson påvirker samarbeidet mellom foreldre, kommunen og plasseringsstedet	Tverrsnitt	295 støttepersoner	Faglig støtteperson
López-Zerón (2018) (37)	USA	Utforske foreldre og ansattes erfaringer med et foreldreveiledningsprogram	Kvalitativ	14 foreldre, 8 ansatte	Foreldreveiledningsprogram (PTC-R)
Melke (2022) (47)	Sverige	Evaluere forbedringsarbeidet i de kommunale teamene, og utforske foreldres og sosialarbeideres syn på eksisterende støtte til foreldre på avstand	Kvalitativ	41 foreldre, 21 fokusgruppeintervju med ansatte (ingen info om totalt antall ansatte som deltok)	Omfattende/komplekse tiltak («Foreldre på avstand»)
Morgan (2018) (38)	Storbritannia	Utforske foreldres erfaringer med individtilpasset rådgivning	Kvalitativ	5 foreldre (alle mødre)	Individtilpasset foreldrerådgivning
Reichelt (2021) (39)	Norge	Utforske minoritetsforeldre som er fratatt omsorgen for barn sine erfaringer med et foreldreveiledningskurs i regi av familievernnet	Flermetodisk studie (spørreskjema og to fokusgrupper)	65 skriftlige tilbakemeldinger fra foreldre som har deltatt på kurset, og to fokusgruppeintervjuer med 14 foreldre	Foreldreveiledning (ICDP-BV)
Rockhill (2020) (40)	USA	Utforske foreldre som er fratatt omsorgen for et barn sine erfaringer med familieråd	Kvalitativ	17 foreldre	Familieråd

Shanks (2017) (41)	Sverige	Utforske foreldres opplevelser av støtten de tilbys i kontakt med Stella-programmet	Kvalitativ	8 foreldre	STELLA
Shanks (2020) (42)	Sverige	Utforske biologiske foreldres erfaringer med to ulike typer støtte: individrettet støtte og støtte gitt i en foreldregruppe	Kvalitativ	14 foreldre	STELLA, foreldregruppe
Syrstad (2019) (43)	Norge	Utforske hvordan terapeuter håndterer dilemmaer knyttet til sin faglige identitet i møte med foreldre som har mistet omsorgen for et barn	Kvalitativ	7 ansatte	Foreldreoppfølging familievernet
Syrstad (2020) (45)	Norge	Utforske foreldres opplevelse av støtten gitt av familievernet, og hvordan familievernet kan møte foreldres behov og utfordringer.	Kvalitativ	6 foreldre	Foreldreoppfølging familievernet
Syrstad (2021) (44)	Norge	Utforske foreldres og terapeuters opplevelse av systemisk tilnærming gitt i familievernet til foreldrene som er fratatt omsorgen for et barn.	Kvalitativ	6 foreldre, 7 ansatte	Foreldreoppfølging familievernet
Tuttle (2007) (46)	USA	Utforske om dialogiske intervensjoner kan være en brobygger mellom terapeut og foreldre fratatt omsorgen for sine barn.	Kvalitativ	16 foreldre/foresatte	Samtalegrupper

Virkninger av foreldreoppfølging

For spørsmålet om virkninger av foreldreoppfølging etter omsorgsovertakelse gitt i familievernet inkluderte vi kun én studie som undersøkte dette spørsmålet (33). Tabell 2.

Tabell 2: Beskrivelse av den inkluderte publikasjonen om virkninger ($n=1$)

Førsteforfatter, år	Land	Tilbud	Studiedesign	Metodiske begrensninger
Franks, 2013 (33)	USA	Gruppebasert foreldretrening	Eksperimentell studie med kontroll gruppe	Store*

*Vurdert til høy/uklar risiko for systematiske skjevheter

Tilbudet som ble undersøkt var gruppebasert foreldretrening. Kurset, Tools of Choice, er et atferdsbasert kurs som har som mål å styrke positive barneoppdragelsesstrategier hos foreldrene. Kurset, som ble gitt til grupper, ble holdt én gang i uken over fem uker, á 3 timer. Det ble ledet av en sertifisert og erfaren atferdsanalytiker. Kurslederne benyttet ulike teknikker for å fremme foreldreferdigheter, slik som instruksjoner og modellering, samt ulike øvings- og tilbakemeldingsstrategier gitt gjennom individuelle rollespill mellom kurslederen (som spilte rollen som barnet) og hver enkelt forelder. Tilbakemeldinger ble gitt inntil forelderen oppnådde tilfredsstillende foreldreferdigheter. Syv ulike foreldreferdigheter/tema ble gjennomgått i løpet av kurset (hvorav 5 ble gjennomført med bruk av rollespill). Disse var hovedsakelig rettet mot atferdshåndtering, f.eks. omdirigere uønsket atferd, fokusere på barnets toleransevindu, bruk av positiv forsterkning og bruk av belønningssystemer. Foreldrene utførte hjemmeoppgaver mellom hver samling der de testet ut teknikker de lærte på kurset.

Publikasjonen ga ingen informasjon om tid siden omsorgsovertakelsen fant sted til foreldrene deltok på dette kurset.

Utfallet var hvorvidt barnet ble tilbakeført til hjemmet seks måneder etter deltakelse i programmet, eller om barnet ble værende i hjemmet. Foreldre som deltok i foreldreprogrammet, ble matchet opp mot deltakere i en kontrollgruppe som ikke deltok på kurset. Studien fant at flere barn ble enten tilbakeført (32,2 %; 55 av 171) eller forble værende hjemme (34,5 %; 59 av 171) i tiltaksgruppen sammenliknet med kontrollgruppen (gjennforent: 8,2 %; 14 av 171, forble hjemme: 24,6 %; 42 av 171), og færre ble enten fjernet permanent (1,2 %; 2 av 171) eller ikke tilbakeført (32,2 %; 55 av 171) i tiltaksgruppen, sammenliknet med kontrollgruppen (fjernet: 8,2 %; 14 av 171, ikke tilbakeført: 59,1 %; 101 av 171). Matchingprosedyren resulterte imidlertid i grupper som var ulike med hensyn til etnisitet, men selv når dette ble kontrollert for i analysene, var det flere i tiltaksgruppen som opplevde at deres barn ble gjennforent eller forble hjemme, enn de i kontrollgruppen. Blant familier som opplevde at deres barn ble gjennforent eller forble hjemme var det flere i tiltaksgruppen som hadde avsluttede saker (53,2 %; 59 av 111), sammenliknet med kontrollgruppen (21,4 %; 12 av 56).

Erfaringer med foreldreoppfølging

For spørsmålet om erfaringer med foreldreoppfølging identifiserte vi 17 tilbud beskrevet i 19 publikasjoner.

I denne kartleggingsoversikten presenterer vi resultatene fra de inkluderte publikasjonene om erfaringer etter hvordan tilbudene var organisert. Vi grupperte tilbudene i tre hovedkategorier: fleksible tilbud, semistrukturerte tilbud og strukturerte tilbud. Vår kategorisering er noe tilsvarende den Ellingsen og medarbeidere benyttet i sin rapport fra 2018 (32). Mer detaljert beskrivelse av hver kategori gis under. I enkelte av publikasjonene gis det flere typer oppfølgingstilbud til foreldre, og med ulik organisering. Derfor er enkelte publikasjoner gjengitt i flere kategorier.

Fleksible tilbud

Vi kategoriserte syv tilbud som fleksible. De var beskrevet i 11 publikasjoner (31;32;35;36;38;41-45;47) (tabell 3). Alle bortsett fra én studie, fra Storbritannia, var fra Skandinavia. Disse tilbudene ble gitt som individrettet oppfølging eller i form av uforpliktende, åpne, gruppetilbud. Felles for fleksible tilbud var fokuset på å gi foreldrene et tilbud tilpasset foreldres egne behov og ønsker. Tilbudet var gjerne innordnet som et løpende lavterskeltilbud. Foreldrene hadde ofte mulighet til å påvirke eller bestemme innholdet i oppfølgingen, hvor lenge og hvor ofte/mye de ønsket å delta. Oftest var formålet med disse tilbudene å gi foreldre anledning til å be om støtte, dele sine erfaringer og snakke om det som opptok dem i deres situasjon.

Tabell 3: Publikasjoner som omhandler fleksible tilbud (n=11)

Førsteforfatter, år	Land	Tilbud	Studiede- sign	Metodiske be- grensninger
Ankestyrelsen, 2021 (31)	Danmark	Støttepersoner etter Serviceloven	Flermetodisk	Store
Ellingsen, 2018 (32)	Norge	Drop-in samtalegrupper	Kvalitativ	Moderate/store
Henriksen, 2005 (35)	Danmark	Støttepersoner etter Serviceloven	Kvalitativ	Små/moderate
Jackobsen, 2019 (36)	Danmark	Støttepersoner etter Serviceloven	Tverrsnitt	Store
Melke, 2018 (47)	Sverige	Förälder på avstånd, Signs of safety	Kvalitativ	Store
Morgan, 2018 (38)	Storbritannia	Individuell rådgivningstjeneste	Kvalitativ	Små
Syrstad 2019, 2020 og 2021 (43-45)	Norge	Foreldreoppfølging i familievernnet	Kvalitativ	Små
Shanks 2017 og 2020 (41;42)	Sverige	Stella (Individrettet tilbud)	Kvalitative	Moderate

Drop-in tilbud

Vi identifiserte to drop-in tilbud som ble gitt enten i regi av familievernnet eller av Organisasjonen for barnevernsforeldre i Norge, oppsummert i én publikasjon (32). Drop-in tilbudene ga foreldrene en uformell møteplass for å dele sine erfaringer, bygge relasjoner med hverandre og styrke sine sosiale nettverk. Deltakerne bestemte selv tema på møtene. Sentralt i møtene var at foreldrene skulle kunne dele sin historie uten å føle skyld og skam.

Funnene viste at foreldrene opplevde at de ga hverandre støtte og ble møtt med respekt. Det å bidra med noe i gruppen ble ansett som minst like viktig som å få noe igjen. Å kunne snakke med noen som hverken dømmer dem eller bruker mange faguttrykk ble trukket frem som svært viktig. Å møte andre i samme situasjon gjorde at foreldrene følte seg mindre alene. Foreldrene trakk frem at de synes det var viktig at det ikke var et behandlingsfokus i tilbudet, og påpekte at det også var viktig at gruppelederne/familierapeutene hadde en mer passiv rolle i gruppen.

Gruppeledere i drop-in tilbudene fremhevet at slike uformelle og fleksible tiltak krevde lite av den enkelte forelder utover å møte opp. I fleksible tilbud var det rom for bare å være til stede uten å måtte dele sine egne erfaringer før man følte seg trygg nok til det. Gruppelederne poengterte at slike grupper kan ha en viktig sosial funksjon for foreldrene. Videre vektla de betydningen av det å kunne dele erfaringer med hverandre, og hvordan dette ga muligheter for tilbakemeldinger og råd fra de andre foreldrene. Gruppelederne erfarte at innspill fra andre foreldre hadde sterkere innvirkning enn innspill fra gruppelederne, uavhengig om innspillenes innhold var like. Praktiske ulemper som lang reisevei og nødvendighet for å ta ferge så ut til å påvirke rekrutteringen til slike grupper negativt.

Støttepersoner

Vi fant tre publikasjoner, alle fra Danmark, som undersøkte bruk av faglige støttepersoner (heretter kun kalt for støttepersoner) (31;35;36). Formålet til støttepersonen var å hjelpe foreldrene til å akseptere plasseringen og å bedre sitt foreldreskap, samt å styrke kontakten mellom barnet og foreldrene. I Danmark, når barn blir plassert utenfor hjemmet enten frivillig eller uten samtykke, har foreldrene krav på støtte etter servicelovens § 54. Støtten til foreldrene etter § 54 er delt i to hovedkomponenter: støtteperson etter 1. ledd og annen relevant støtte etter 2. ledd, slik som familiebehandling, foreldrekurs eller praktisk pedagogisk støtte. En støtteperson har faglig relevant utdanning og kompetanse og har ofte en brobyggerrolle mellom foreldre og kommunen/saksbehandleren. Støttepersonen er der utelukkende for foreldrenes skyld og har taushetsplikt og ingen rapporteringsplikt til kommunen. Støttepersonen skal bidra til at foreldrene får et bedre samarbeid med og mindre frustrasjoner ovenfor systemet og plasseringsstedet. Støttepersonen skal også bidra med å løse problemer som har medvirket til plasseringen. Det er kommunen som fastsetter tidsbruken og lønner støttepersonen.

Funnene viste at foreldrene opplevde det som en kamp å få innvilget støtteperson og flere fikk ikke tilbud om støtteperson eller fikk tilbudet sent etter plasseringen av barnet (31). Der det ble innvilget støtteperson (§ 54, 1. ledd) uttrykte både saksbehandlere fra kommunen og foreldre om gode erfaringer. Foreldrene rapporterte at de opplevde en stor tilgjengelighet hos støttepersonen, og flere foreldre brukte støttepersonen i et større omfang enn antall timer tildelt. Saksbehandlerne uttrykte at støttepersoner kan være til stor nytte for samarbeidet mellom saksbehandlere og foreldre. Dette var særlig gjeldene i saker med ressursvake foreldre. Videre opplevde flere foreldre at de ikke fikk tilbud om støtte (etter § 54 2. ledd) under barnets plassering utenfor hjemmet, men at de selv måtte ta initiativ til å få støtte. I tillegg uttrykte flere foreldre at de hadde behov for mer støtte enn kommunen kunne tilby. Her nevnes foreldrekurs, psykologhjelp eller støttegrupper (31).

Både saksbehandlerne og foreldrene opplevde at foreldrene hadde stort personlig utbytte av støttepersonen (35). Det å ha noen som lyttet, stilte utdypende spørsmål og kom med innspill bidro til større klarhet over egne følelser, tanker og handlinger. Noen av foreldrene rapporterte også at de hadde endret atferd og fremtoning etter å ha spart med støttepersonen og flere følte seg styrket i sitt foreldreskap. Det ble ansett som viktig å ha en person til rådighet og en skulder å lene seg på. Videre trakk foreldrene

frem at den fleksible måten de kunne bruke støttepersonen på hadde stor nytteverdi. Det at støttepersonene hadde taushetsplikt ovenfor kommunen/systemet ble beskrevet som en forutsetning for å kunne benytte seg av støttepersonen. Både saksbehandlere og foreldre understreket at samarbeid på møter hadde blitt bedre med at foreldrene hadde forberedt seg til møtet og drøftet formålet med møtet med støttepersonen på forhånd. Foreldrene rapporterte at de følte seg bedre sett og hørt av saksbehandleren når de hadde støttepersonen med (35).

Undersøkelsen (36) fant at 70 % av støttepersonene opplevde at de hadde et positivt samarbeid med kommunens saksbehandlere, kun 3 % opplevde samarbeidet i all hovedsak som negativt. Videre indikerte majoriteten av støttepersonene at kommunen sjeldent (32 %) og noen ganger (46 %) involverte foreldrene i samarbeidet rundt barnet. Det ble også påpekt at støtten i forbindelse med plassering av barnet ofte startet for sent. To tredjedeler av støttepersonene så muligheter for å bedre samarbeidet mellom foreldre, kommune og bosted rundt det plasserte barnet. Med hensyn til utfordringer med å jobbe med foreldrene nevnte nesten halvparten av støttepersonene særlige utfordringer i møte med foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn eller foreldre med nedsatt funksjonsevne. De utdypende svarene til støttepersonen omhandlet i hovedsak hvordan kommunen ikke ga tilstrekkelig støtte til foreldrene og mangelfull involvering av foreldrene.

Foreldre på avstand

«Förälder på avstånd» er et hjelpetilbud i Sverige som er beskrevet i én publikasjon (47). Det er et 3-årig prosjekt hvor syv kommuner dannet et team med 6-8 fagpersoner som var sentrale i arbeidet med å forbedre støtten til foreldre med barn i offentlig omsorg. Prosjektet bygger på «gjennombruddsmodellen» som sikter til å endre og forbedre arbeidsmetoder, samt gi rom for erfaringsutveksling mellom deltakerne. Teamets oppdrag var å komme med ideer om tilbud som burde testes ut, forsikre seg om at disse utprøvingene ble gjennomført, samt følge opp resultatene. Teamene hadde månedlige møter og én gang i halvåret møttes alle teamene på læringsseminar for å utveksle erfaringer, samt gi kunnskapspåfyll og inspirasjon til hverandre. I løpet av prosjektets tre år planla teamene om lag 20 ideer med formål om å bedre foreldreoppfølgingen i de syv involverte kommunene. Av disse ble halvparten ferdig testet. Under beskriver vi fire tilbud i prosjektet som vi vurderer å være fleksible tiltak.

Krisestøtte: Alle teamene i hver av de syv kommunene valgte å innføre støtte til foreldrene med mål om å møte de i den krisen det innebærer å få sitt barn plassert utenfor hjemmet. Videre var teamene enige om at sosialarbeideren eller avdelingen som hadde besluttet å flytte barnet ikke kunne stå for støtten av foreldrene. Krisestøtten ble utformet noe ulikt i de involverte kommunene. Göteborg valgte å åpne et eget senter (Stella) med to fulltidsansatte, mens øvrige kommuner valgte å la terapeuter i allerede eksisterende tjenester utføre krisestøtten. Värnamo kommune tilbød i tillegg foreldrene støttesamtaler hos personer som hadde ulike funksjoner i sosialtjenesten, slik som koordinatorene, «fältsekreterare» (sosialarbeidere som driver med oppsøkende virksomhet), terapeuter og familierapeuter. Värnamo kommune tilbød også «Fortsatt stöd» som var videre støtte etter at krisestøtten på maks fem samtaler tok slutt. Eksjö/Sävsjö valgte å bygge inn krisestøtten i en større pakke. Alle kommunene beskrev krisestøtten

som fleksibel, hvor det viktigste var å lytte til foreldrene og skape individtilpasset støtte for den aktuelle situasjonen. En viktig funksjon ved støtten var å anerkjenne at foreldrene hadde opplevd noe vanskelig, og forklare prosesser og beslutninger rundt plasseringen av barnet, samt hjelpe foreldre med å forberede og planlegge møter. Krisestøtten på Stella senteret i Göteborg skilte seg ytterligere fra de andre med at de opprettet støttegrupper hvor foreldrene kunne treffes for å dele erfaringer med hverandre.

Informasjon: Så godt som alle de involverte kommunene valgte å forbedre informasjonen til foreldrene. Värnamo, Eksjö og Sävsjö, (Region Jönköping) hadde allerede utviklet informasjonsmateriell til foreldre med barn i fosterhjem. Disse kommunene valgte derfor å fokusere på å få ut materialet, ved at sosialarbeiderne delte ut og gjennomgikk materialet med foreldrene. De andre kommunene (Alingsås, Göteborg, Mölndal og Värnamo) lot seg inspirere av dette materialet og bestilte det enten til egen kommune eller lagde eget informasjonsmateriell.

Verktøykassen: Alingsås kommune sammenstilte materiell som saksbehandlere (handläggare) kunne bruke i arbeidet med foreldre med kognitive vansker.

Basert på disse tre tilbudene viste funnene, fra fokusgruppeintervjuene med ansatte i sosialtjenesten, at et godt samarbeid mellom plasseringsstedet, foreldrene og sosialtjenesten var vanskelig å få til i praksis. Foreldrene på sin side fremhevet at de generelt opplevde å ikke få nok støtte og ofte ble stående alene og uforståelige til sin situasjon. Når det gjelder informasjonstilbudet bidro prosjektet til å utforme eller forbedre eksisterende informasjon, men det var usikkert om det nådde ut til foreldrene og om det gjorde plasseringen av barnet mer forståelig for foreldrene. Foreldre som ble spurt om erfaringer med tilbudet om krisestøtte opplevde støtten som svært positiv: de fremhevet at det var godt å ha noen å snakke med uten å bli dømt og der samtalen ikke ble dokumentert. Samtidig forklarte de at krisestøtten var utilgjengelig i helger og kvelder, som ofte var tidspunkter de trengte det mest. Når det gjelder krisestøtten gitt i Göteborg (Stella) så fremhevet foreldrene at det var bra at det fantes et eget senter som kun var for dem, de likte at tjenesten var separat (ikke lå inn under sosialkontoret), og de verdsatte at informasjonen ble gitt på en måte de forstod, da de dermed fikk bedre forutsetninger når de deltok i møter med sosialtjenesten.

Signs of Safety

«Signs of Safety» er et hjelpetilbud i Sverige som er beskrevet i én publikasjon (47). To kommuner i Sverige utdannet ansatte i Signs of Safety-modellen og ett av teamene innlemmet dette i sitt forbedringsarbeid. Signs of Safety innebærer at det skapes en felles refleksjon, hvor bekymringer og det som fungerer tydeliggjøres for alle parter. Hensikten med innføringen var å identifisere styrker og ressurser hos foreldrene, styrke dem i å skape positive endringer i deres situasjon, enten alene eller ved hjelp av nettverket deres, forbedre foreldres deltakelse i saksgjennomgangen og plasseringsprosessen rundt barnet, samt bedre støtten til foreldrene ved å mobilisere familienettverket og tilføre mer intensiv støtte under utredningen og under plasseringen av barnet utenfor hjemmet.

Tilbakemeldingene fra deltakerne viste at innføringen av Signs of Safety-modellen bidro til å avklare for foreldrene hvordan sosialtjenesten jobber og involvere det sosiale nettverket rundt forelderen dersom det fantes. Terapeutene som ga tilbudet opplevde foreldrene som gjennomgående positive til tilbudet og foreldrene verdsatte at det var noen som henvendte seg til dem, spurte hvordan de hadde det, og som lyttet til dem uten å dømme dem (47).

Norsk familievern

Tre publikasjoner beskriver foreldreoppfølging i det norske familievernet (43-45). Det norske familievernet er et frivillig, lavterskeltilbud. Et av mandatene til familievernet er å hjelpe foreldre som har blitt fratatt omsorgen for sitt barn med å håndtere sorgen og støtte dem i deres nye rolle som samværsforeldre. Mer detaljert informasjon om familievernets rolle og mandat er beskrevet i innledningen til denne kartleggingsoversikten.

Funnene viste at flere av terapeutene synes det var utfordrende å følge deres profesjonelle ideal som systemiske familierapeuter når følelsene deres dro dem i andre retninger (43). Eksempelvis kunne frustrasjon og sinne over foreldrenes handlinger som førte til plasseringen, gjøre det utfordrende for terapeutene å ha en nøytral holdning til foreldrene. Videre fortalte terapeutene at de ofte følte seg maktesløse i møte med foreldrenes enorme hjelpebehov. Dette førte til at de kjente på et behov for å komme med tips og råd, noe som strider mot deres ideal om å være en reflekterende terapeut som lar klienten styre agendaen eller samtaleforløpet. Flere av terapeutene uttrykte at de var skeptiske til, og at det ofte var vanskelig å tro på foreldrenes historie om hendelsesforløpet (43). Andre terapeuter fortalte derimot at de valgte å tenke at foreldrenes fortellinger var en del av en historie med mange lag som foreldre trengte hjelp til å utforske (43). Noen terapeuter trakk frem at de syntes det var viktigere å utforske foreldrenes historie sammen med dem i stedet for å være kritiske til innholdet i deres historier (44). Flere av terapeutene erfarte at foreldrene manglet innsikt i egne hjelpebehov og de opplevde at foreldrene svarte hva de trodde terapeutene ønsket at de skulle svare, fremfor å forsøke å forstå deres egen situasjon (44).

I møtet med familievernet fortalte foreldrene i Syrstad 2020 at de ikke følte seg stempelt som mislykkede foreldre, men i stedet følte seg som en person av verdi som ble møtt med respekt (44). Et par av foreldrene uttrykte også at de opplevde følelse av tilhørighet i møte med familievernet. Andre fortalte hvordan familievernet hjalp dem med å endre fokus fra sinne overfor barnevernet til heller å ta tak i sitt eget liv. En av foreldrene påpekte at hun med familievernet følte seg trygg til å kunne snakke om temaer angående barneoppdragelse. Dette gjorde hun ikke i møter med barnevernet fordi hun fryktet å bli evaluert negativt. Det var også noen temaer som mødrene syntes var vanskelig å adressere også i møte med familievernet, slik som behovet for alkohol på tøffe dager. Frykten var at denne informasjonen kunne bli brukt mot dem senere (45).

I møtet med familievernet følte foreldrene seg mindre dømt og kontrollert enn i barnevernet (44). Selv om foreldrene foretrakk kontakt med familievernet, anså de likevel relasjonen med barnevernet som viktig grunnet beslutningsmakten de besitter mht. tilbakeføring av barnet til hjemmet (44).

Rådgivningstjeneste

Rådgivningstjenesten, beskrevet i en publikasjon fra Storbritannia, ga støtte spesifikt til foreldre som hadde blitt fratatt omsorgen for sine barn (38). Tjenesten var drevet av én kvinnelig og én mannlig terapeut. Tjenesten var svært individtilpasset og hadde et fleksibelt format slik at det kunne imøtekomme den sårbare og kaotiske livsstilen foreldrene ofte hadde. Blant annet kunne foreldrene fortsette rådgivningen så lenge de måtte trenge det. Gjennomsnittlig hadde mødrene 48,2 rådgivningstimer i en periode på 27 måneder.

Funnene beskriver hvordan mødrene gikk fra å føle seg dømt, sviktet, maktesløse og med et problemfylt forhold til fagpersoner, til å bygge en meningsfull relasjon med terapeutene som ledet rådgivningstjenesten (38). Flere av mødrene rapporterte at de hadde bedret relasjonene sine med familie eller venner etter at de hadde startet med rådgivningstjenesten. Mødrene oppga at terapeutene hjalp dem med å anerkjenne hvordan deres egne traumer og misbruk kunne ha påvirket forløpet til at barnet ble plassert utenfor hjemmet. De fikk bearbeidet sorgen og traumet med å bli fratatt ett eller flere barn. I samtalene fikk mødrene utforsket nye aspekter av identiteten sin, nå som mor på avstand, og bistand til å håndtere sin nye identitet (38).

Stella

«Stella» er en frivillig, lavterskel, rådgivnings- og støttevirksomhet i Sverige, beskrevet i to publikasjoner (41;42). Tilbudet ble startet opp utelukkende for foreldre som hadde opplevd omsorgsovertakelse av et barn.

Besøkende registreres ikke og foreldre har mulighet for anonym kontakt. Ved Stella jobber det to terapeuter som tilbyr en telefontjeneste, timesamtaler, og støtte til foreldre under møter med diverse velferdstjenester. Tjenestens fokus er å tilby individrettet støtte tilpasset foreldrenes behov for å gjøre de bedre i stand til å samarbeide med sosialtjenesten og fosterhjem. I tillegg til å lytte og gi generell støtte så bistår terapeutene ofte foreldrene med informasjon, gjennomgang av saksdokumenter og avklaringer om saksgangen rundt plasseringen. Foreldrene hadde kontakt med Stella fra noen ganger opp til to år, og kontakten skjedde fortløpende etter behov.

Funnene viser at flertallet av foreldrene var gjennomgående positive til bistanden fra Stella (41;42). Flere av foreldrene følte seg mindre maktesløse i møte med sosialtjenesten når ansatte fra Stella deltok sammen med dem, eller hadde vært delaktig i møteforberedelsene. Flere foreldre opplevde at de med støtte fra Stella følte økt tiltro til seg selv, og at de (endelig) hadde noen som stod på deres side, eller i det minste opplevdes nøytrale. Overordnet opplevde foreldrene de ansatte ved Stella som praktisk og emosjonelt støttende, tilgjengelige, engasjerende, lyttende og erkjennende. Dette var opplevelser som ofte ble satt i kontrast med hvordan de følte seg møtt av sosialtjenesten. Noen foreldre ønsket at Stella, fremfor å være et uforpliktende frivillig tilbud, i større grad skulle oppsøke foreldrene. De begrunnet det med at foreldre som har fått sitt barn plassert utenfor hjemmet oftest er i en sinnstilstand der de sliter med å ta kontakt, bestille time til samtale osv. Til slutt trakk foreldrene frem behovet for, og ønsket om, tidligst mulig involvering med Stella etter omsorgsovertakelsen hadde funnet sted.

Oppsummering av funn for fleksible tilbud

Flertallet av tilbud gitt til foreldre etter omsorgsovertakelse av et barn var fleksible tilbud bestående både av individrettede tilbud og gruppetilbud. Funnene på tvers av studiene viste at foreldre verdsatte å møte andre foreldre i samme situasjon, dele erfaringer, få råd og tilbakemeldinger. Flere av foreldre trakk frem at det var svært positivt at de fleksible tilbudene ga muligheten til å snakke med noen som ikke dømmer dem, stempler dem som mislykkede foreldre eller bruker mange og vanskelige faguttrykk. Det ble påpekt som viktig for foreldrene å ha et sted å henvende seg til der samtalene ikke ble dokumentert, et tilbud uavhengig av barnevernet hvor de kan ta opp temaer de ellers frykter vil bli evaluert negativt og brukt imot dem av barnevernet senere. Videre ønsket noen foreldre mer støtte, mer fleksibilitet ved ordningen eller lengre varighet på oppfølgingen utover det de allerede fikk.

I studier der bruk av støttepersoner ble undersøkt, var det mange foreldre som ikke fikk dette tilbudet selv om det er lovpålagt, eller de fikk tilbudet sent etter omsorgsovertakelsen hadde funnet sted. Blant dem som fikk tilbudet ble det rapportert om gode erfaringer med bruk av støttepersonen, som var tilgjengelig, og fleksibel i sine arbeidsmetoder. Støttepersonen bidro i flertallet av sakene til å bedre samarbeidet mellom foreldre og sosialtjenesten.

Semistrukturerte tilbud

Vi fant at det var seks semistrukturerte tilbud for foreldre som ikke lenger har omsorgen for sine barn. Disse ble beskrevet i fire publikasjoner (32;34;40;42) (tabell 4). Studiene var fra Norge, Sverige og USA. Sammenlignet med fleksible tilbud hadde semistrukturerte tilbud noe mer fast struktur eller fastsatt organisering eller formål. De hadde noe større fleksibilitet enn strukturerte tilbud, mht. oppmøtekrav, frekvens og varighet. De fleste av tilbudene var åpne (de var kun unntaksvis lukket), løpende og syntes ikke å gi begrensninger i varighet. Innholdet i møtene fulgte ikke nødvendigvis et fastsatt program, men bestod gjerne av fastsatte temaer eller en klar agenda. Temaene i disse tilbudene var ofte bestemt på forhånd, enten av de som holdt kurset eller i samarbeid med deltakerne. Overordnet ble tilbudene beskrevet som relativt åpne og fleksible, hvor foreldre fikk anledning til å be om støtte, dele sine erfaringer eller snakke om annet som opptok dem i sin hverdag som forelder på avstand.

Tabell 4: Publikasjoner som omhandler semistrukturerte tilbud (n=4)

Førsteforfatter, år	Land	Tiltak	Studiedesign	Metodiske begrensninger
Ellingsen, 2018 (32)	Norge	Samtalegrupper for foreldre i familievernet	Kvalitativ	Moderate/store
Harris, 2020 (34)	USA	Foreldreprogram	Kvalitativ	Små/moderate
Rockhill, 2020 (40)	USA	Familieråd	Kvalitativ	Små/moderate
Shanks, 2020 (42)	Sverige	Samtalegruppe for foreldre	Kvalitativ	Moderate

Samtalegrupper for foreldre

Vi identifiserte fire tilbud om samtalegrupper for foreldre som var blitt fratatt omsorgen for et barn. Tre av gruppetilbudene var i regi av familievernet, men innholdet var noe ulikt i Askim, Sør-Rogaland og Kongsvinger, og ett tilbud om samtalegruppe ble gitt i regi av en kommunal tjeneste i Sverige (32;42).

Familievernet i Askim tilbød mødre og fedre et uformelt, men lukket treffpunkt, hvor de kunne dele erfaringer og få positiv støtte. Møtene ble avholdt én gang i måneden. Formålet med gruppetilbudet var å gjøre foreldrene bedre i stand til å håndtere egne følelser, og kommunisere bedre med barnevernet og andre tjenester de er i kontakt med. Møtene ble holdt av en gruppeleder (ansatt i familievernet), og hadde en struktur der møtene startet med et felles måltid forberedt av gruppelederen, etterfulgt av småprat blant deltakerne av gruppen, før alle fikk muligheten til å si noe om hvordan de hadde det. Deretter ble kveldens tema presentert og drøftet i fellesskap. Gruppen ble også brukt til å trene på ulike kommunikasjonssettinger som foreldrene opplevde som vanskelige.

Familievernet i Sør-Rogaland startet i januar 2018 en mestringsgruppe for foreldre som har mistet omsorgen for sine barn. Møtene ble holdt én gang i måneden. Formålet med gruppetilbudet var å hjelpe foreldre til å mestre utfordringer de møter i hverdagen som følger av at barnet deres er i et plasseringstiltak. Tilbudet bygger på psykoedukasjon. Møtene ble holdt av en gruppeleder, og hadde en struktur der første del av møtet var småprat og ustrukturert innhold. I andre del av møtet kunne deltakerne fortelle om hvordan de hadde det, og hvilke utfordringer de stod i. På bakgrunn av foreldrenes beretninger valgte gruppelederne ut en problemstilling gruppen jobbet med i fellesskap i siste del av møtet. Ønsket var at gruppen skulle bestå av en stabil foreldregruppe, ledet av to familieterapeuter, men det fremgår ikke tydelig i publikasjonen om dette var tilfellet.

Familievernet i Kongsvinger ga et gruppetilbud med møter holdt én gang i måneden, på dagtid etter ønske fra foreldrene. Formålet med gruppetilbudet var å tilby foreldre et treffpunkt der de kunne bearbeide vanskelige følelser, få innspill på hvordan være gode foreldre til barn de ikke lenger har daglig omsorg for, og hjelpe foreldrene til å bli gode samværsforeldre. Videre var målet å styrke foreldrenes samarbeidskompetanse i møte med barnevern, fosterforeldre og barnets andre biologiske forelder. Hver samling hadde ulike forhåndsbestemte tema, basert på problemstillinger og utfordringer foreslått av foreldrene. Møteinnholdet varierte derfor, men typiske temaer var krisefaser i sorgarbeidet knyttet til å bli fratatt omsorgen for sitt barn, hvordan sikre godt samvær og samarbeid med barneverntjenesten, fosterforeldre og den andre forelderen. Det ble også gitt COS veiledning (circle of security). Andre tilnærminger som ble brukt var film og presentasjoner av fagpersoner – f.eks. fra fosterhjemstjenesten, som snakket om PRIDE og hva fosterforeldre har gått gjennom for å bli fosterforeldre.

Funnene viste at gruppelederne opplevde at foreldrene var gjennomgående fornøyde med tilbudet, og at de utviste trygghet og åpenhet i foreldregruppen, hvor de ofte fortalte om personlige forhold (32). De opplevde at gruppen ga foreldrene anledning til å dele sorg og bekymringer, noe som lettet foreldrenes hverdag og bidro til å øke deres

aksept for situasjonen. Gruppelederne fortalte at de hadde fått tilbakemelding fra barneverntjenesten om at de opplevde endringer hos foreldre; at foreldrene opptrådte mer kontrollerte, samarbeidet på en mer konstruktiv måte og utviste styrkede foreldreferdigheter. Dette bidro til at barna syntes det var lettere å være sammen med dem. Foreldrene på sin side fortalte at de opplevde å få større sosialt nettverk, som bidro til mer sosial støtte, også utenfor møtene. Gruppelederne fra familievernet erfarte at foreldrene var opptatte av at familievernet ikke representerte barnevernet, og at det bidro til at foreldrene følte seg friere til å uttrykke seg.

Funnene viste også at det var viktig at gruppelederne hadde faglig relevant kompetanse, kunnskap om relasjoner og systemisk tenkning, gjerne i kombinasjon med erfaring fra barnevernfaglig arbeid. Det var også viktig med personlig egnethet og engasjement for foreldre som er i målgruppen. Det var imidlertid utfordringer med å nå ut med informasjon om gruppetilbudet til foreldre som er i målgruppen; selv om det var en viktig oppgave for barnevernet, ble ikke rekruttering alltid prioritert.

Samtalegruppen for foreldre etter omsorgsovertakelse i Sverige ble gitt i regi av kommunen og ledet av en fagperson (42). Målet var å tilby støtte og veiledning i rollen som forelder på avstand og gi foreldrene en mulighet til å dele erfaringer med andre foreldre i samme situasjon. Hvert møte tok opp et forhåndsbestemt tema. Møtene ble opprinnelig planlagt holdt annenhver uke i seks måneder, men ble forlenget med ytterligere fem møter etter ønske fra foreldrene.

Funnene viste at de fleste foreldrene var fornøyde med tilbudet de fikk. De trakk særlig frem at de opplevde å få emosjonell og sosial støtte av de andre foreldrene i gruppen. Gruppen ga foreldrene en trygg ramme for å snakke om stigmatiserte tema de unnlot å snakke om utenfor gruppen, samt gleder og vansker ved foreldreskapet. Foreldrene trakk videre frem viktigheten av å møte andre foreldre i samme situasjon som både så og forstod deres følelser knyttet til situasjonen. Én forelder uttrykte at enkelte av temaene ikke var like relevante mht. deres behov for støtte og at temaene i liten grad bidro til å øke foreldreferdighetene eller bedre relasjonen til barnet.

Foreldreprogram

Vi fant ett semistrukturert foreldreprogram fra USA for foreldre som har opplevd omsorgsovertakelse (34). I foreldreprogrammet ble foreldrene tilbudt veiledning av fagpersoner fra ulike sosialtjenester om hvordan håndtere møtene med barnevernet; opplæring i ulike strategier for hvordan bedre opptre i møte med barnevernet; kursing om vold i nære relasjoner og i foreldreferdigheter. Programtilbyderne var gjerne lett tilgjengelige og kunne kontaktes ved spørsmål. Foreldrene ble også tilbudt foreldreprogram gitt av foreldre som tidligere hadde opplevd en omsorgsovertakelse («formal peer parenting programmet»), der formålet var å bygge relasjoner og nettverk med andre foreldre i samme situasjon. Fra møter med likemenn (peers) lærte de om andres mer vellykkede tilnærminger til barnevernet som de så tok med seg inn i egne møter.

Funnene i studien viste at foreldrene opplevde store utfordringer i møte med saksbehandleren sin, der de i liten grad følte seg forstått og der de i liten grad forstod saksbe-

handleren. Flere av tilbyderne av foreldreprogrammet (contracted social service providers) fikk en rolle som brobygger, hvor de oversatte saksbehandlerens språk og mer implisitte forventninger om til noe forståelig for forelderen. Ofte deltok de sammen med forelderen i møter med barnevern og andre sosialtjenester. De opplevde det ofte som fordelaktig for forelderen at en person de kjente og hadde tillit til var til stede. De opplevde foreldrene som mer rolige og trygge under møtene med saksbehandleren. Ifølge lederne av foreldreprogrammet ble foreldre, etter deltakelse i foreldreprogrammet, bedre til å identifisere strategier for å håndtere negative følelser og frustrasjoner de opplevde mot saksbehandleren og barnevernet. De opplevde også at foreldrenes evne til å håndtere negative følelser gjorde de mer emosjonelt til stede for barnet sitt.

Familieråd

Vi fant én publikasjon fra USA som undersøkte bruk av familieråd (40). Foreldrene deltok på mellom 4-16 familierådsmøter sammen med familiens eget nettverk, ansatte fra barnevernet og ansatte fra andre sosialtjenester for å utarbeide eller oppdatere en tiltaksplan for barnet. Familierådet ble fasilitert av en erfaren sosialarbeider. Lederen av familierådet fungerte på mange måter som en brobygger mellom foreldre og saksbehandleren, og bidro blant annet til at forelderens stemme og meninger fikk rom. Møtene fant sted ca. én gang i måneden frem til permanent bosted for barnet var avklart.

Familierådsmøtene fulgte en standard agenda, der foreldrene ga en statusoppdatering, snakket om fremgang og utfordringer, og etterspurte støtte ved behov. Teamet vurderte jevnlig kravene og kriteriene nødvendig for tilbakeføring av barnet til hjemmet og avslutning av tiltaket. Under møtene var det et sterkt fokus på å sørge for at de løsningene som ble foreslått var passende for både foreldre og barnet, samt følge med på progresjonen til både foreldrene og de som ga støtten. Utover dette fulgte møtelederen opp foreldrene ved å ringe eller oppsøke de i eget hjem for å oppmuntre foreldrene til videre deltakelse i familierådet og forhindre frafall.

Funnene viser at familierådet ga foreldrene muligheten til å si sine meninger om avgjørelser som ble fattet rundt barnet. Om lag halvparten av foreldrene rapporterte at de følte seg hørt av teamet som deltok i familierådet, selv om de ikke nødvendigvis var enige i utfallene knyttet til barnet. Teamet ga tydelige og spesifiserte råd og informasjon om hvordan man kunne navigere seg i systemet og de tydeliggjorde hva som var forventet av forelderen. For foreldrene opplevdes det nyttig og fordelaktig å motta innspill og tilbakemeldinger fra teamet, og ikke bare fra saksbehandleren. Foreldrene hadde ulike spørsmål som teamet oftest kunne besvare, de opplevde tonen i familierådet som positiv, og at teamet fokuserte på at foreldrene skulle lykkes. Foreldrene mente det var fordelaktig med jevnlig familieråd, ved at det fremmet deltakelse og førte til progresjon og utvikling hos foreldrene.

Oppsummering av funn for semistrukturerte tilbud

Funnene på tvers av studiene viste at foreldrene generelt stilte seg positive til tilbudet. Foreldrene verdsatte muligheten til å ha et sted å dele sorg og bekymringer uten å føle på skyld og skam, noe som lettet deres hverdag som nå blant annet innebar å være forelder på avstand. Foreldrene trakk særlig frem fordelene ved å møte andre foreldre i

samme situasjon hvor de både kunne gi og motta råd og innspill fra hverandre. De opplevde at de gjennom deltakelse i gruppetilbudet knyttet bånd til andre foreldre og fikk et større sosialt nettverk, som de kunne søke støtte hos også utenfor møtene. Flere tjenestetilbydere beskrev utfordringer med å nå ut med informasjon om gruppetilbudet til foreldrene i målgruppen, og det var lav rekruttering til de ulike tilbudene av foreldre som kan ha nytte av et slikt tilbud.

Strukturerte tilbud

Vi kategoriserte fire tilbud som strukturerte. De ble beskrevet i syv publikasjoner (28-30;32;37;39;46) (tabell 5). De strukturerte tilbudene hadde alle et fastlagt program, foregikk i grupper – da som regel i lukkede grupper – over en fastsatt tidsperiode og betegnes av mange av deltakerne som kurs.

Tabell 5: Publikasjoner som omhandler strukturerte tilbud (n=7)

Førsteforfatter, år	Land	Tilbud	Studiedesign	Metodiske begrensninger
Angel, 2007 (28)	Norge	PRIDE	Kvalitativ	Små/moderate
Angel, 2011 (29)	Norge	PRIDE	Kvalitativ	Små/moderate
Angel, 2012 (30)	Norge	PRIDE	Kvalitativ	Små/moderate
Ellingsen, 2018 (32)	Norge	PRIDE, ICDP-BV	Kvalitativ	Moderate/store
López-Zerón, 2018 (37)	USA	PTC-R	Kvalitativ	Små
Reichelt, 2021 (39)	Norge	ICDP-BV	Kvalitativ*	Små/moderate
Tuttle, 2006 (46)	USA	Collaborative Language Systems	Kvalitativ	Små

*Oppgave noe deskriptiv informasjon basert på et selvutviklet spørreskjema som var ment for internevaluering. Dette var i meget liten grad inkorporert i resultatdelen og ikke integrert med den kvalitative delen, så vi vurderer denne publikasjonen som kvalitativ, fremfor flermetodisk.

PRIDE (Parent, Resources for Information, Development and Education)

Vi fant fire publikasjoner som beskrev tilbudet PRIDE gitt til foreldre i Norge (Parent, Resources for Information, Development and Education) (28-30;32). PRIDE-kurset hadde til hensikt å gi foreldrene I) anledning til å dele erfaringer, II) støtte til å se egne muligheter og komme seg videre, III) opplevelse av respekt og styrke i samvær med andre i liknende situasjon, IV) kunnskap og ny forståelse slik at de fikk økt mestring i foreldrerollen, V) anledning til å se sin egen situasjon og sak ut fra flere synsvinkler (barnets, fosterforeldrenes og barnevernets) og VI) bruke erfaringene fra kurset aktivt inn i dagligdagse situasjoner. Kurset tok opp tema som det å være forelder på avstand, følelseshåndtering, tilknytning og oppdragelse, samt håndtering av ulike aspekter ved det at barnet bor utenfor hjemmet, både der og da, og fremover i tid (relasjoner, kontakt, samvær o.l.). Dette PRIDE-kurset var bygget på kurset med samme navn gitt til fosterforeldre, tuftet på teori om læring og tilknytning, og har brukerinvolvering og myndiggjøring som mål.

Antall deltakere per kurs var fra seks til ti personer. Kurset ble holdt over tre kvelder pluss en helgesamling på hotell. Kurset hadde to kursledere; én var en erfaren barnevernsarbeider og én var en forelder som tidligere hadde blitt fratatt omsorgen for sitt barn, og tilbakeført etter fem år. På kurset fikk foreldrene utdelt en kursmappe med program og deltakerliste samt aktuell litteratur hentet blant annet fra opplæringsprogrammet for fosterforeldre (PRIDE), fagartikler og aktuelt lov- og regelverk.

Funnene viser at det for flere av foreldrene var uklårheter i starten om hensikten med kurset (28-30). Noen foreldre som deltok opplevde lettelse da de forsto at kurset hadde et foreldreperspektiv med vekt på dem som person og hvordan de bedre kunne mestre foreldrerollen. Foreldrene uttrykte stor grad av tilfredshet med kurset. De fremhevet viktigheten av å møte og utveksle erfaringer med andre i samme situasjon. Foreldrene opplevde det som motiverende å gi tilbakemeldinger og se endringer hos de andre foreldrene i gruppen. Foreldrene fortalte at de så på seg selv med større tilfredshet, de følte seg tryggere og mente at de kunne mestre krevende situasjoner bedre.

Foreldrene var i utgangspunktet tilfredse med sammensetningen av kurslederne, men det var også foreldre som opplevde en usikkerhet ved at den ene kurslederen var ansatt i Bufetat, selv om alle skrev under på taushetserklæringen. På samme tid var det flere foreldre som trakk frem fordelene med at en av kurslederne hadde faglig kunnskap om barnevernstjenesten og at den andre kurslederen var en forelder som tidligere har erfart å bli fratatt omsorgen for et barn. Vedkommende kunne dermed kjenne seg igjen i foreldrenes situasjon. De fleste foreldrene trakk frem at de skulle ønske de fikk dette tilbudet mye tidligere. Foreldrene ønsket også at kurset skulle ha vart lenger, gjerne dobbelt så lenge, og at det var muligheter for oppfølging etter avsluttet kurs, enten individuelt eller i gruppe.

ICDP-BV (International Child Development Program - Barnevern)

Et kurs som er spesifikt tilpasset foreldre med minoritetsbakgrunn som har blitt fratatt omsorgen for sine barn ble presentert i to publikasjoner (32;39). Dette kurset, gitt navnet ICDP - Barnevern (ICDP-BV), er basert på International Child Development Program (ICDP). ICDP er et lavterskel- og gruppebasert kurs som har som mål å øke kompetansen hos foreldrene knyttet til barneoppdragelse, foreldreskap og foreldre-barn relasjonen. ICDP har en kultursensitiv tilnærming hvilket gjør kurset spesielt egnet for foreldre med ulike kulturelle bakgrunner.

ICDP-BV kurset er tilbudt ved Enerhaugen familievernkontor og Kirkens Bymisjon Primærmedisinsk verksted - flerkulturelt senter for helse, dialog og utvikling (PMV) siden 2014. ICDP-BV benytter seg i større grad enn tradisjonelle ICDP kurs av refleksjonsoppgaver og rollespill for å prøve ut og visualisere de ulike temaene, med tanke på at foreldrene ikke lenger har barna hjemme. I tillegg er andre tilleggskomponenter lagt til i kurset, som for eksempel informasjon om foreldrenes rettigheter og om hjelpeapparatet, da minoritetsforeldre ofte har et behov for dette. Deltakerne har også mulighet for å snakke om sine personlige erfaringer hver kursdag. ICDP-BV består av ti samlinger, med et eget tema for hver samling. Gruppen ledes av tre terapeuter med ICDP sertifisering, hvorav én terapeut fra familievernet og to ansatte i PMV.

Funnene viser at foreldrene opplevde økt foreldrekompetanse (39). Foreldrene var i stor grad fornøyd med kurset, og majoriteten oppga at kurset hadde styrket deres rolle som forelder (62 av 65), gitt dem større forståelse av å være foreldre i Norge (63 av 65) og styrket dem i møte med barnevernet (62 av 65). Det var viktig for foreldrene å være sammen med andre foreldre i samme situasjon, og bli lyttet til. Flere foreldre mente at deltakelse på et slikt kurs på et tidligere tidspunkt kunne ha avverget omsorgsovertakelsen. Flere foreldre var bekymret for brudd på taushetsplikten, for eksempel knyttet til bruk av tolk.

Rekrutteringsutfordringene som opplevdes blant andre foreldreoppfølgingstilbud står i kontrast til rekrutteringen til ICDP-BV-kursene. De tilskriver den gode rekrutteringen til blant annet brobyggerarbeidet og den høye tilliten PMV har i ulike minoritetsmiljøer.

Ellingsen og medarbeidere (32) rapporterte hoveddelen av sine funn samlet for ICDP-BV og PRIDE. Det vil dermed være overlapp med funnene presentert over. Mange foreldre fremhevet at tilbudet om oppfølging var noe de lenge hadde ønsket, men at det ble gitt for sent etter omsorgsovertagelsen. Flere uttrykte at det var høy terskel for å delta i et gruppetilbud grunnet stress og angst, samt at de hadde behov for ekstra støtte og informasjon i starten. Flere foreldre påpekte at de ønsket individuell oppfølging rett etter omsorgsovertakelsen, da deltakelse i gruppe på det tidspunktet ble sett på som vanskelig grunnet deres emosjonelle tilstand.

Foreldrene fortalte også at kurset hadde bidratt til økt bevisstgjøring når det gjaldt hvordan de kunne få til et godt samarbeid med både barnevernet og fosterhjemmet. Foreldrene opplevde kurslederne som faglig dyktige og verdsatte at de delte sine egne personlige erfaringer. Foreldrene opplevde å bli sett, de verdsatte å dele erfaringer, tanker og følelser. Noen påpekte at kurset var livreddende, og endret deres perspektiv på livet. De som deltok på PRIDE kurs i regi av familievernet påpekte at de sannsynligvis ikke ville deltatt på kurset dersom barnevernet hadde deltatt, mens de som deltok på PRIDE kurs i regi av barnevernet mente det var positivt at barnevernet var involvert i kurset. Flere opplevde at de utviklet et sosialt nettverk og ble mindre ensomme. Både foreldre og gruppelederne fremhevet fordelene med å ha lukkede grupper med passende antall deltakere. Dette bidro til å skape en trygg atmosfære og legge til rette for å lettere dele informasjon om sin situasjon.

PTC-R (Parenting Through Change for Reunification)

PTC-R ble utviklet basert på PTC (Parenting Through Change) for foreldre med hjemmeboende barn (37). Disse programmene er tuftet på Generation PMTO, som er et foreldreopplæringsprogram, i utgangspunktet rettet mot barn og ungdom med atferdsproblemer. Programmet er forankret i sosial interaksjonslæringsteori (SIL), som bygger på tanken om at foreldre kan påvirke utviklingen til barna sine på en positiv måte ved å bruke atferdsmodellering og positiv foreldrepraksis. Deltakerne støttes i å utvikle ferdigheter for å håndtere følelsesmessig regulering i dialog med andre, blant annet saksbehandler i barnevernet. PTC-R-programmet består av ukentlige økter på 90 minutter over ti uker, med mulighet for å delta i seks ekstra økter før tidspunktet for gjenforening. Programmet gis av enten en sertifisert PTC-terapeut eller en under sertifise-

ringsfasen. Fordi foreldrene ikke bodde sammen med barna sine når de deltok, var øktene og hjemmeoppgavene skreddersydde for å hjelpe dem til å oppnå vellykket samvær med barna sine.

Deltakerne indikerte at de var fornøyde med PTC-R-programmet. Det ga dem viktige verktøy for å håndtere sin vanskelige situasjon og forbedre deres foreldreferdigheter. Deltakerne fremhevet videre rollespill som et nyttig og viktig læringsverktøy som tillot dem å trene på ferdighetene lært i PTC-R-programmet. For de fleste foreldre var det positivt å få kontakt med andre foreldre som sto i lignende situasjoner som dem selv. Deltakerne understreket også viktigheten av å kunne fokusere på og diskutere egne kulturelle og kontekstuelle problemstillinger underveis i programmet. Noen av ferdighetene deltakerne lærte ble ikke benyttet i etterkant av kurset. Dette var de ferdighetene som foreldrene fant irrelevante for deres situasjon, eller som ble for komplekse til å anvendes. Deltakerne trakk frem terapeutene som viktige for å sikre vellykket engasjement og fortsatt deltakelse blant foreldrene i foreldretreningsprogrammet.

Terapeutene var enige i behovet om å tilpasse programmet for å øke dets kulturelle og kontekstuelle relevans. De engasjerte seg i en rekke kulturelle tilpasninger, som de mente var avgjørende for å øke deltakernes motivasjon, samt sikre fortsatt deltakelse i foreldreprogrammet.

Samtalegrupper

Samtalegruppen Collaborative Language Systems (CLS) for foreldre var presentert i én publikasjon (46). CLS hadde fokus på å bearbeide følelser, lære ulike mestringsstrategier, samt å utvikle et støttesystem rundt foreldrene. Hovedfokuset var diskusjon av erfaringer, undersøke foreldrenes ressurser, snakke med foreldre og fagpersoner som har vært involvert med barnevernet, og fremtidsperspektiver. Hver gruppe besto av fire ukentlige 2-timers møter. Møtene ble tilrettelagt og holdt av to til fire gruppeledere. Bruk av CLS-tilnærmingen innebar at gruppelederne la til rette for å skape et godt samarbeidsmiljø innad i gruppen, oppmuntret til dialog og utforskning av foreldrenes styrker og ressurser. Gruppelederne inviterte foreldrene til å dele sine historier, validerte foreldrenes oppfatninger av sine erfaringer og fremhevet endringer i historiene deres, med mål om å tilrettelegge for et bedret forhold med barnevernet.

Funnene viste at selv om foreldrene fortsatt hadde et konfliktfylt forhold til barnevernet, rapporterte de om endringer over tid i deres oppfatning av egen rolle i dette forholdet. Foreldrene opplevde økt håp og en følelse av kontroll over situasjonen. Disse endringene så ut til å utvikle seg gjennom fem interaktive terapeutiske gruppeprosesser: validering, deling av praktisk informasjon og nettverksbygging, fremheving av styrker og ressurser, støttende konfrontasjon og deling av historier om endring.

Få deltakere og høye frafallstall var en utfordring knyttet til deltakelsen i gruppene. Foreldrene som falt fra delte ikke egne historier om endring i disse gruppene, og når de ble kontaktet fortalte de at det var forhold utenfor gruppen som begrenset deres engasjement eller motivasjon til å delta. Foreldrene som fullførte kursdeltakelsen så ut til å støtte hverandre og bygge hverandre opp basert på deres gradvise mestring.

Oppsummering av funn for strukturerte tilbud

Flertallet av foreldrene oppga at de strukturerte tilbudene hadde positiv innvirkning på ulike aspekter ved deres foreldreferdigheter og på deres opplevelse av og håndtering av egen situasjon. Det å møte andre foreldre som var i samme situasjon og utveksle erfaringer og utfordre hverandre om egne fortellinger og opplevelser, ble fremhevet som viktig. Foreldrene sa at de med det fikk økt kunnskap knyttet til foreldreferdigheter, relasjonelle ferdigheter eller andre ferdigheter knyttet til foreldrerollen. Videre rapporterte flere foreldre om økt håp og en større følelse av kontroll over sin situasjon etter å ha deltatt.

Foreldrene la vekt på at gruppelederne/terapeutene var viktige, både relatert til deres faglige ekspertise og villighet til å gi av seg selv. Gruppeledere og foreldre fremhevet at lukkede grupper skapte en trygg og stabil atmosfære, noe som la til rette for lettere å kunne dele informasjon om sin situasjon, noe som igjen førte til forandring og fremgang.

Oversikt over innholdet i tilbudene sett på tvers

Vi har skissert opp innholdet i hvert av tilbudene i en matrise (tabell 6). Med innhold eller funksjon mener vi hva tilbudet søkte å bistå foreldrene med. Forklaring på enkelte av kategoriene er:

- Tjenestestøtte: den bistand foreldrene fikk i å møte barnevernet eller andre sosialtjenester, samt bistand til å forstå prosessene rundt omsorgsovertakelsen knyttet til barnevernet, fosterhjem og egne rettigheter.
- Likemannsstøtte: tilbud der foreldre mottar støtte fra andre foreldre i samme situasjon eller der en av tilbyderne var en forelder som selv hadde opplevd omsorgsovertakelse av et barn.
- Kommunikasjon/samarbeid: bistand til å endre kommunikasjonsstrategier eller bedre samarbeidet med barnevernet og andre instanser.

Vi gjør oppmerksom på at noen av tilbudene er slått sammen i matrisen (merket med *). Vi gjør også oppmerksom på at innholdsbeskrivelsen var noe begrenset eller mangelfull i enkelte publikasjoner, og avvik i matrisen kan derfor forekomme.

Tabell 6: Oversikt over innholdet i tilbudene sett på tvers

Innhold/funksjon	Fleksible tilbud						Semistrukturerte tilbud				Strukturerte tilbud					
	Støttepersoner	Drop-in samtalegrupper	Foreldre på avstand*	Signs of safety	Individuell rådgivning	Oppfølging i FV	Stella	Samtalegrupper FV **	Foreldreprogram	Familieråd	Samtalegruppe (Sverige)	PRIDE	ICDP-BV	PTC-R	Samtalegruppe (CLS)	Gruppebasert foreldretrening
Åpent tilbud	-	X	X	-	X	?	X	X	-	-	X	-	-	-	-	-
Lukket tilbud	-	-	-	X	-	?	-	-	?	X	-	X	X	X	X	X
Emosjonell/ psykisk støtte	X	X	X	X	X	X	X	X	?	X	X	X	X	?	X	?
Tjenestestøtte	X	-	X	X	-	?	X	-	X	X	-	X	X	-	-	-
Likemannsstøtte	-	X	X*	-	-	-	-	X	X	-	X	X	X	X	X	?
Uformell nettverksstøtte	-	X	-	X	-	-	-	X	X	X	X	X	X	X	X	-
Kommunikasjon/samarbeid	X	-	X	X	X	-	X	X	X	X	-	X	X	X	X	?
Foreldreskap/ foreldreferdigheter	-	-	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X	X	X	-	X
Brobyggerrolle	X	-	?	?	-	-	X	-	X	X	-	X	X	-	-	-

Vi bruker trafikklys fargene for å signalisere: **X** (grønn) betyr ja, **-** (rød) betyr nei, **?** (gul) betyr at publikasjonen gir ingen beskrivelser som belyser innholdet.

* Foreldre på avstand består av 4 ulike tilbud, kun ett av tilbudene tilbød samtalegrupper for foreldre.

** Tre tilbud om samtalegrupper i familievernnet i Norge er slått sammen til ett tilbud.

Når vi ser tilbudene som gis innen familievernnet, eller i en kontekst tilsvarende det norske familievernnet, er det flere likheter i tilbudenes innhold. De fleste tilbudene søkte å bistå foreldrene med emosjonell eller psykisk støtte, tjenestestøtte, uformell nettverksstøtte og kommunikasjon/samarbeid. Matrisen viser også at ettersom tilbudene blir mer strukturerte, desto mer omfattende blir innholdet i tilbudet til foreldrene. De samme tendensene ser vi for styrking av foreldreferdigheter hvor ingen av de fleksible tilbudene har dette som et hovedmål, mens dette blir en mer fremtredende funksjon ved de semistrukturerte- og strukturerte tilbudene.

Pågående tilbud til foreldre etter omsorgsovertakelse som ikke er evaluert

I utarbeidelsen av denne kartleggingsoversikten kom prosjektgruppen over flere tilbud i Norge som gis til foreldre som har opplevd en omsorgsovertakelse av et barn. Tilbudene gis av statlige eller ideelle organisasjoner eller virksomheter. Felles for disse tilbudene er at de ikke er evaluert, og vi kan dermed ikke si noe om virkningen av eller brukernes erfaringer med disse. De viser imidlertid at det fins flere lavterskeltilbud lignende de vi har inkludert i denne oversikten som er relevant for denne foreldregruppen, og som kan være nyttig å se nærmere på. Disse tilbudene er:

- Organisasjonen for barnevernsforeldre (rådgivningstjeneste tilgjengelig via telefon)
- Stiftelsen Fyrlykta (rådgivning, informasjon, veiledning)
- Kirkens Bymisjon Oslo (Foreldrestøtten)

Pågående studier

Under gjennomgangen av litteraturen identifiserte vi to pågående studier. I Danmark pågår det et 3-årig prosjekt om målrettet støtte til foreldre hvis barn er brakt ut av hjemmet. Prosjektet søker å utvikle en innsats til foreldre med fokus på å styrke foreldreferdigheter, skape økt ro og stabilitet i foreldre-barn relasjonen ved å hjelpe foreldrene, og øke samarbeidet mellom foreldre, kommunen og fosterhjem/institusjon. Prosjektet er utviklet i og testes ut i 3-4 kommuner og forventes avsluttet i desember 2022. <https://socialstyrelsen.dk/projekter-og-initiativer/born/malrettet-stotte-til-foraeldre-hvis-barn-eller-ung-er-anbragt> (lenke hentet 31.10.2022).

I Sverige ble et 3-årig prosjekt, kalt «Foreldre på avstand» avsluttet i desember 2021. Dette er et forsknings- og utviklingsprosjekt for å bedre støtten til foreldre når deres barn bor utenfor hjemmet. En av de første rapportene som er kommet etter prosjektet ble avsluttet er inkludert i denne oversikten (Melke 2022). Det forventes imidlertid flere og mer inngående evalueringer og publikasjoner fra dette prosjektet som kan være av interesse å følge med på fremover. <https://goteborgsregionen.se/projekt/2018-10-01-foralder-pa-avstand> (lenke hentet 31.10.2022).

Diskusjon

Hovedfunn

Denne oversikten hadde til hensikt å kartlegge og synliggjøre forskningen om virkninger av og erfaringer med foreldreoppfølging i familievernet, eller i tjenester som svarer det norske familievernet, etter en omsorgsovertakelse. Vi identifiserte 17 studier, fordelt på 20 publikasjoner, som omhandlet 18 ulike foreldreoppfølgingstilbud.

Én studie undersøkte virkningen av gruppebasert foreldretrening. Den fant at det blant foreldre som deltok i foreldretreningsprogrammet var flere foreldre som fikk barnet tilbake eller beholdt barnet i hjemmet, sammenlignet med foreldre i kontrollgruppen. Studien hadde store metodiske begrensninger og basert på funn fra denne studien kan vi ikke si noe sikkert om virkninger av foreldreoppfølging i familievernet.

Seksten studier, fordelt på 19 publikasjoner, undersøkte foreldres erfaringer med et foreldreoppfølgingstilbud, og svarte med det godt på problemstillingen. Tilbudene fordelte seg slik: syv fleksible tilbud, seks semistrukturerte tilbud og fire strukturerte tilbud. Når vi ser funnene på tvers av tilbudene fant vi at:

- Overordnet var foreldrene tilfredse med tilbudet de deltok i. Dette gjaldt uavhengig av om tilbudet var fleksibelt, semistrukturert eller strukturert. Det kan ha sammenheng med at tilbudene i mange tilfeller hadde lik eller sammenfallende hensikt, om enn med noe ulik organisering. Felles for tilbudene var at de som oftest hadde til hensikt å gi foreldre et sted for støtte, hjelp til å forstå sin situasjon, sorgbearbeiding, informasjon og bedre samarbeidet mellom foreldrene og barnevernstjenesten.
- Foreldrene løftet frem behovet for tidligere involvering av en støtteinstans.
- Foreldrene vektla behovet for at støtteinstansen var uavhengig av barnevernstjenesten, taushetsbelagt og uten dokumenterings- eller rapporteringsplikt.
- Både tjenestetilbyderne og foreldrene fremhevet at de fleste foreldre har stort bistandsbehov i lang tid etter omsorgsovertakelsen har funnet sted. Bistanden foreldrene etterspurte oftest/vektla mest var i hovedsak informasjon om prosessene rundt plasseringen av barnet og om foreldres rettigheter, mulighet til å rådføre seg om beslutninger barnevernet tar på vegne av barnet, ha en sparringspartner de kan bruke til å forberede seg til møter med barnevernet eller andre sosialtjenester, forstå sosialtjenesten/barnevernets arbeidsmetoder og faguttrykk, samt muligheten for å ha et sted å søke emosjonell støtte og anerkjennelse.

- For flertallet av foreldrene var det særlig nyttig å møte andre foreldre i samme situasjon. Det var to grunner til det: Få støtte fra andre foreldre som er i samme situasjon og muligheten til å gi støtte og råd til andre foreldre. Flere tjenestetilbydere registrerte at foreldre er bedre i stand til å håndtere tilbakemeldinger som kan være vanskelige å få når de kommer fra en annen forelder sammenlignet med en fagperson.
- Det kan se ut til at foreldre som får oppfølging opplever en bedring i samarbeidet med barnevernstjenesten. Bruk av støttepersoner i forkant av, eller under møter med barnevernstjenesten, ser for både foreldre og støttepersonene ut til å styrke foreldrenes fremtoning, hvordan de kommuniserer og samhandler i møtene og deres opplevelse av å bli hørt og få tilstrekkelig informasjon av barnevernet i disse møtene.

Er kunnskapsgrunnet dekkende, pålitelig og anvendelig?

Vi har i denne kartleggingsoversikten ikke vurdert vår tillit til resultatene på tvers av publikasjonene, men vi har vurdert metodiske begrensninger for hver av publikasjonene. En vurdering av metodiske begrensninger gir en indikasjon om gyldigheten på informasjonen, og hvorvidt resultatene samsvarer med forholdene i den faktiske målgruppen. Overordnet hadde de fleste inkluderte publikasjonene små (6 publikasjoner) eller små/moderate (7 publikasjoner) metodiske begrensninger.

Når det gjelder utvalget foreldre, så består det nesten utelukkende av foreldre som har blitt fratatt omsorgen for et barn. Vi er likevel noe usikre på om studienes utvalg kan sies å reflektere hele populasjonen av foreldre som blir fratatt omsorgen for et barn. Flere av utvalgene består kun av foreldre som har hatt størst sannsynlighet for å få barnet tilbakeført, eller foreldre som har fullført et kurs eller fulgt opp et tilbud over tid. Det betyr at erfaringene og perspektivene til foreldre som har falt fra underveis eller valgt å avstå fra disse typene tilbud om foreldreoppfølging i liten grad inngår i dette datamaterialet, og vi vet med det lite om denne delen av målgruppen. Det kan være slik at foreldre som faller fra ikke er fornøyd med tilbudet de mottar, at det ikke samstemmer med foreldrenes behov, eller at de mener de trenger ikke dette tilbudet (5). Samlet sett kan det medføre at funnene i denne kartleggingsoversikten er noe mer positive enn tilfellet er i den generelle målgruppen foreldre med barn i offentlig omsorg. Noen foreldre hadde også fått barna tilbakeført på intervju tidspunktet. Det kan ytterligere ha farget deres vurderinger av oppfølgingen de mottok.

I flere av publikasjonene oppgis det store utfordringer knyttet til rekrutteringen til foreldreoppfølgingstilbudene gitt innen familievernnet. Der dette belyses er det hovedsakelig geografisk avstand og utgifter knyttet til reise som hindrer foreldrene fra å delta. Utover dette er det dessverre lite vi vet om årsakene til rekrutteringsvanskene, da foreldre som avstod fra å delta eller falt fra ikke var det primære målet med studien og de inngikk dermed ikke i datamaterialet. Ett tilbud skiller seg imidlertid ut. Det strukturerte tilbudet ICDP-BV gitt til foreldre med minoritetsbakgrunn (32;39) opplevde få problemer knyttet til rekrutteringen av foreldre. Reichelt og medarbeidere forklarer

dette med PMV sitt brobyggerarbeid og styrking av tillit mellom tjenesten og de ulike minoritetsmiljøene (se «strukturet tilbud» for mer informasjon om tilbudet).

Alle tilbudene som foreldrene deltok i, var frivillige. Dvs. at deltakelsen var ikke en forutsetning for å få tilbake barna, selv om det hos enkelte foreldre var en forventning i starten om at deltakelsen skulle resultere i tilbakeføring av barnet. Flertallet av tilbudene gitt foreldrene var nokså like når det kom til innhold og formål. Unntaket var strukturet tilbud som, med et større fokus på foreldrerollen og styrking av foreldreferdighetene, gikk lenger i å øke foreldrekompetansen og dermed også styrke foreldre-barn relasjonen.

Styrker og svakheter ved kartleggingsoversikten

Denne kartleggingsoversikten har flere sterke sider. Vi utførte et svært omfattende literatursøk, som i tillegg til tradisjonelle databasesøk inkluderte et bredt søk i flere ulike nordiske vitenarkiver, google og referanselister. Søket ble imidlertid avsluttet i april 2022, og vi kan ikke utelukke at det kan ha blitt publisert relevante studier etter søket ble utført.

Ettersom flertallet av publikasjonene er fra skandinaviske land er dette trolig en foreldregruppe som i stor grad gjenspeiler foreldregruppen som blir fratatt omsorgen for et barn i Norge, deres utfordringer og deres hjelpebehov. Sett i sammenheng med at alle tilbud som ble gitt var tjenester som til daglig gis innen familievern eller som kan tilpasses og anvendes innen familievern, øker det overførbarheten av funnene og resultatene i denne kartleggingsoversikten til en norsk kontekst. Når det gjelder studier utenfor Skandinavia har vi ved tvil om studiens relevans, konferert med fagpersoner fra spisskompetansemiljøet for foreldreoppfølging, for å avklare hvorvidt tilbudet er i overensstemmelse med en norsk familievernkontekst.

Denne kartleggingsoversikten har også noen svakheter. Oversikten har ikke kunnet besvare begge forskningsspørsmålene like godt. Dette skyldes hovedsakelig mangelen på kvantitative studier som kan besvare spørsmålet om konsekvenser og virkninger av foreldreoppfølging. Videre ønsker vi å gjøre oppmerksom på at dette er et relativt nytt forskningsfelt og det ser ut til at mange tilbud spisset mot foreldre som er fratatt omsorgen for sine barn, i en setting lik familievern, ikke blir tilstrekkelig evaluert og publisert som empiriske studier. Avslutningsvis fremkommer det tydelig at datamaterialet i sin helhet er noe tynt og mangelfullt, og flere av studieforfatterne velger å gjenbruke datamaterialet i stor grad, noe som kan gi et bilde av at det fins mer forskningsbasert kunnskap til å støtte opp funnene enn det egentlig er. Vi har imidlertid vært oppmerksom på dette i vår oppsummering.

Siden dette er en kartleggingsoversikt, har vi ikke utført grundige analyser på tvers av studiene (syntese) eller vurdert tilliten til funnene/resultatene på tvers av studiene. Vi har kun gjort en overordnet og komprimert sammenfatning av litteraturen, uten tekstutdrag, sitater eller koding av tema på tvers av de kvalitative studiene. Det er derfor mulig at vektleggingen og presentasjonen av studienes funn ville vært noe annerledes

dersom dette hadde vært en systematisk oversikt.

Overensstemmelse med andre litteraturoversikter og studier

Som fremhevet i innledningen så eksisterer det per i dag ingen god oversikt over forskningen om tiltak og innsatser gitt innen familievern til foreldre etter en omsorgsovertakelse har funnet sted. Imidlertid fins det noe relevant primærlitteratur med tilgrensende tematikk som vi ønsker å se våre resultater opp mot. Hovedårsaken til at følgende litteratur ikke ble inkludert i resultatene var feil tiltak, manglende metodebeskrivelse eller feil kontekst (fullstendig liste over ekskluderte studier fins i vedlegg 3).

Slettebø er en av de første i Norge som utarbeidet og implementerte et tilbud innen barnevernet til foreldre som har blitt fratatt omsorgen for et barn. Tilbudet hadde et brukermedvirkningsperspektiv og han testet tilbudet i fire år og deretter evaluerte funnene. Det er mye som tilsier at behovene fremmet av foreldrene i dette tiltaket går igjen i våre inkluderte studier. Slettebø (5) utforsket foreldres erfaringer med medvirkning i barnevernet, og store deler av arbeidet involverte etablering av foreldregruppen, kalt «Brukergruppa». Gruppen så dagens lys etter et høringsmøte hvor foreldre som hadde mistet omsorgen for sine barn beskrev sine erfaringer med barnevernet. Brukergruppa var en støttegruppe for foreldre som var blitt fratatt omsorgen for barna sine, hvor også blant annet ansatte i barnevernet, og deltakere i Fosterhjemsforeningen deltok. I Brukergruppa ble det utvekslet erfaringer og informasjon om temaer som foreldrene ønsket å rette søkelys på. Slettebø fremhever at denne foreldregruppen var et eksempel på hvordan foreldre kan bli fulgt opp i etterkant av en omsorgsovertakelse. Videre påpeker han at de fleste som deltok i Brukergruppa opplevde det som positivt på flere arenaer, samtidig som foreldrenes oppfattelse av deltakelse og utbytte var noe mer nyansert enn hva våre funn viser. Dette gjaldt spesielt foreldre der omsorgsovertakelsen hadde skjedd på frivillig basis, som opplevde at de ikke kjente seg igjen i situasjonen til andre i gruppen. Noen oppga at de ikke ønsket å delta i et tilbud i regi av barnevernet eller bli assosiert med andre foreldre i barnevernet. Noen manglet overskudd til å delta. Noen ønsket å delta, men følte press fra familien til å avstå grunnet deres motstand mot barnevernet, eller de var for redde for at brudd på taushetsplikten ville oppstå. Konflikter mellom møtedeltakere utenom gruppen ble også oppgitt som årsak til at noen sluttet. Andre opplevde at de etter hvert hadde utspilt sin rolle i gruppen.

Battle og medarbeidere (48) beskriver et oppfølgingstilbud til foreldre som har mistet omsorgen for sine barn. Tilbudet, «Kids in Care», ble utviklet på grunnlag at det ikke fantes et tilbud spesifikt for denne foreldregruppen i regionen. Dette gruppeprogrammet tilbys ved Relationships Australia NSW, en uavhengig og ideell-organisasjon, og er spesielt utviklet for å møte de særegne behovene til foreldre som har mistet omsorgen for sine barn, og har til hensikt å legge til rette for aksept, støtte, nøytralitet hvor det blir benyttet tilnærminger innenfor narrativ terapi. Dette gir foreldrene mulighet til å bearbeide emosjonelle aspekter ved sin situasjon, som sorg, stigma og traumer, samt å utvikle ulike ferdigheter viktig for deres foreldrerolle og andre relasjonelle forhold. Forfatterne fant ut at gruppeprogrammet tillot foreldre å dele lignende erfaringer og

utforske sorgen deres, noe som bidro til å lindre skammen og stigmaet som ofte følger med en omsorgsovertakelse.

Ellingsen og medarbeidere (32) påpeker at familier i kontakt med barnevernet kan defineres som en minoritet i seg selv i samfunnet, og argumenterer for at den vellykkede praksisen ved PMV om bruk av brobyggere i arbeidet med etniske minoritetsfamilier kan utvides til hele gruppen med foreldre som har mistet omsorgen for sine barn. For eksempel så kan foreldre som tidligere har mistet omsorg for barna og deretter fått barna tilbake få en slik rolle, hvor de blant annet kan bidra med støtte, råd og veiledning. Denne ideen, om at foreldre med tidligere og liknende erfaringer kan fungere som mentor for andre foreldre, er noe som ulike «peer mentor programs» er tuftet på.

Acri og medarbeidere (49) sammenstilte forskningen som omhandlet bruk av foreldrementorprogram i barnevernssystemet. En mentor i denne forstand er foreldre som har blitt fratatt omsorgen for sine barn, men med påfølgende tilbakeføring. Teorien bak bruken av slike mentorprogram er tuftet på likemanns- og likeverdsbegrepet, hvor mentor og deltakere deler liknende opplevelser og mentoren fungerer som rollemodell for foreldre som har mistet omsorgen for sine barn. Dette legger grunnlaget for opplevelser som likeverd, sosial støtte, fellesskap samt utvikling av nye ferdigheter knyttet til foreldrerollen. Forfatterne fant i all hovedsak positive utfall, spesielt knyttet til tilbakeføringsutfall, men fremhevet at majoriteten av studiene hadde mange metodiske svakheter, spesielt knyttet til studiedesign.

Kunnskapshull

Vår gjennomgang av litteraturen om tiltak for foreldre som har blitt fratatt omsorgen for et barn viser at det er et klart flertall av studier som søker å avdekke hvordan foreldre opplever en omsorgsovertakelse og hvilke behov foreldre har i tiden under og etter omsorgsovertakelsen har funnet sted. Det utvikles fortsatt i liten grad konkrete tilbud rettet mot denne foreldregruppen, der tilbudene prøves ut og samtidig evalueres.

Vi identifiserte kun én kvasi-eksperimentell studie som i noen grad belyste spørsmålet om virkningen av et foreldreoppfølgingstilbud. Dette var den eneste studien som oppga objektive utfall relatert til barnet. Her ble oppfølgingen gjort seks måneder etter deltakelsen i tilbudet, og utfallet var tilbakeføring av barnet til hjemmet. Utover dette oppga de færreste av studiene vi inkluderte informasjon om tid siden endt kursdeltakelse og tidspunkt for datainnsamling. Det er mangel på godt utførte kvantitative studier av foreldre som deltar i tilbud om foreldreoppfølging, da også tilbud som vedvarer over tid, med objektive utfall som plasseringsutfall, og fordrer en betydelig forskningsinnsats. Gjennomføring av kvantitative studier, med denne studiepopulasjonen, vil nok være utfordrende, men studien til Franks og medarbeidere (33) viser at det er mulig å gjøre retrospektive kvasi-eksperimentelle studier innenfor denne tematikken. Hvorvidt dette er mulig nasjonalt for foreldreoppfølging gjennomført i familievernnet er uvisst, da familievernnet ikke har dokumenterings- eller rapporteringsplikt.

De fleste av foreldrene i våre inkluderte publikasjoner hadde fått barnet plassert i offentlig omsorg etter et tvangsvedtak. Hvordan dette kan ha påvirket foreldrenes deltakelse og erfaringer med tilbudet ble i liten grad problematisert i de inkluderte publikasjonene. Tidligere forskning har vist at foreldre som blir fratatt omsorgen for sine barn ikke utgjør en ensartet gruppe, heller ikke basert på familiesituasjon og plasseringsgrunnlag (5). Foreldre som frivillig har plassert barnet sitt under offentlig omsorg og foreldre som ufrivillig har fått barnet sitt plassert, vil kanskje ha noe ulikt utgangspunkt for om hvorvidt de deltar og når de takker ja til foreldreoppfølging, både i møte med fagpersoner, men også i møte med andre foreldre.

Det kan se ut til at få av foreldrene i denne kartleggingsoversikten nylig har opplevd en omsorgsovertakelse, og det er dermed usikkert hvordan disse tilbudene vil fungere for disse foreldrene. For en forelder som opplever en omsorgsovertakelse vil trolig den umiddelbare tiden etter være preget av en krisetilstand og det er usikkert om foreldre vil være mottakelig for eller i stand til å delta i tilbudene inkludert i denne kartleggingsoversikten. Dette er noe som også har blitt fremhevet av andre foreldre tidligere (5). For noen foreldre var det først en stund etter omsorgsovertakelsen at de følte seg emosjonelt klare for å ta imot informasjon. Dette er en indikasjon på at foreldrene kan ha ulikt hjelpebehov avhengig av hvor de befinner seg i prosessen med å bearbeide omsorgsovertakelsen.

Et annet aspekt det er viktig å påpeke, er det lave antallet foreldre i den aktuelle målgruppen som faktisk benytter seg av tilbud gitt i regi av familievernnet eller tilsvarende tjenester. Både de internasjonale (38;46) og de nasjonale publikasjonene (32) fremhever vansker med å rekruttere til de fleste tilbudene, spesielt via barnevernet. Generelt finner vi at det blant målgruppen av foreldre som har barn plassert i offentlig omsorg er vanskelig å rekruttere til tilbud om foreldreoppfølging, og en del foreldre ser ut til å falle fra, eller oppsøker gruppene kun et fåtall ganger. Det er kun et lite fåtall studier som tydeliggjør disse vanskene med rekrutteringen, eller som tydeliggjør hvilken tilslutning/fracfall der er underveis av foreldre som deltar i tilbudene. Det gjør at det fortsatt er vanskelig å si noe med sikkerhet om foreldrenes barrierer for deltakelse, og dermed hvordan man kan best møte denne foreldregruppen i sin helhet, og samtidig møte den enkelte forelders behov for støtte og bistand. *Hvorfor* ikke flere foreldre benytter seg av tjenestene til familievernnet er noe som burde undersøkes nærmere, for eksempel ved hjelp av en anonym spørreundersøkelse utsendt til denne foreldregruppen, da dette kan gi verdifull informasjon om barrierer for deltakelse. Dette vil være essensielt for det videre arbeidet med å øke rekrutteringen av denne foreldregruppen til oppfølging i familievernnet.

Når våre funn samtidig viser at foreldrene overordnet har positive erfaringer med disse tilbudene gitt i familievernnet eller tilsvarende tjenester, er det tydelig at fremtidig forskning burde rette fokus på *hvordan* rekrutteringen kan forbedres. Her kan for eksempel det strukturerte tilbudet til Enerhaugen familievernkontor gå foran som et foregangstilbud (32;39). Der tilskrives den gode rekrutteringen brobyggerne ansatt ved PMV, og deres høye tillit innad i minoritetsmiljøet. Brobyggere inkorporeres også i for eksempel tilbud basert på PRIDE-tilnærmingen, hvor en av gruppelederne er en forelder som tidligere har blitt fratatt omsorgen for sitt barn og deretter fått det tilbakeført.

Et annet eksempel er de faglige støttepersonene i Danmark som ofte har en brobyggerrolle mellom foreldre og kommunen/saksbehandleren. Fremtidig forskning bør utforske dette videre og undersøke hvorvidt brobyggere i større grad kan bidra inn i familievernets arbeid, for eksempel knyttet til rekruttering til deres ulike tilbud om foreldreoppfølging.

Våre funn er overordnet veldig positive når det gjelder foreldrenes erfaringer med de ulike tilbudene om oppfølging. Hvorvidt dette er en nøyaktig refleksjon av de faktiske erfaringene, er vanskelig å trekke noen konklusjoner om. Slik Reichelt og medarbeidere (39) fremhever, er det mange aspekter som påvirker de uttalte erfaringene til disse foreldrene: kursledere og andre deltakere på kurset, lave forventninger til kurset før oppstart, redsel for å si noe «feil» som kan påvirke deres barnevernssak og frykt for brudd på taushetsplikt. Noen av disse utfordringene vil kanskje være mer fremtredende for de studiene som kun gjennomførte fokusgruppeintervjuer med foreldrene. Dette er noe også Slettebø (5) har påpekt tidligere: bruk av individuelle intervjuer i tillegg til fokusgruppeintervjuer ga verdifull og ny informasjon, som foreldrene kanskje ikke var komfortable med å dele i en gruppesetting. Dette viser betydningen av metodetriangulering, som kan være spesielt fordelaktig å benytte når en forsker på en sårbar populasjon, spesielt minoritetsgrupper (50).

I flere av studiene viste funnene at foreldrene ofte stiller seg uforstående til hvorfor barnet har blitt fratatt dem og de føler de har fått lite informasjon om konkrete ting de må jobbe med for å få barnet tilbake, det også lang tid etter omsorgsovertakelsen. Videre har mange et anstrengt og konfliktfylt forhold til barnevernet, preget av liten forståelse og av miskommunikasjon. Mange av tilbudene hadde til hensikt å bistå eller veilede foreldrene i å møte barnevernet ved å gi informasjon om prosessen rundt omsorgsovertagelsen, samt lære om ulike kommunikasjons- og samarbeidsstrategier. Hvordan familievernet kan bidra på en hjelpsom og konstruktiv måte i samarbeidet mellom foreldrene og barneverntjenesten er et tema som bør forstås bedre og undersøkes ytterligere, både for å sikre utvikling og endring hos foreldrene, men også for å sikre et godt samarbeid på tjenestenivå (mellom familie- og barnevernet).

Resultatenes betydning for praksis

Da vi ikke har foretatt en detaljert dataauthenting eller vurdert tilliten til resultatene, er vi følgelig tilbakeholdne med å vurdere resultatenes betydning for praksis. Basert på uthentet data og hva de inkluderte studienes forfattere skriver, kan vi likevel løfte frem noen punkter vedrørende praksis:

Våre funn viser at foreldre som har blitt fratatt omsorgen for sitt barn er en uensartet gruppe som har behov for støtte og veiledning i lang tid etter omsorgsovertakelsen har funnet sted. Familieverntjenesten bør tilby foreldrene oppfølging kort tid etter omsorgsovertakelsen, en oppfølging som er tilpasset den aktuelle foreldregruppen og samtidig er tilpasset fasen foreldrene er i og den enkeltes behov for bistand. Basert på kunnskapsgrunnlaget i denne kartleggingsoversikten kan det se ut til at det ikke er forskjell i foreldres tilfredshet etter hvordan tilbudet er organisert så lenge de søker å

tilby foreldre emosjonell støtte, rådgivning, informasjon om prosess, arbeidsmetoder og foreldres rettigheter, samt øke samarbeidskompetansen i en støtteinstans som er uavhengig av barnevernet. Tilbakemeldingene fra foreldre som har deltatt i foreldregrupper sammen med andre foreldre kan være en indikasjon på at det er mulig for familieverket å hjelpe målgruppen ved å tilby gruppetilbud. Samtidig kan gjennomføring av et gruppetilbud kreve mindre ressurser for familieverket, sammenlignet med individuell oppfølging av foreldrene. Kunnskapsgrunnlaget er tynt når det gjelder foreldre som avstår fra å delta og foreldre som faller fra et tilbud om foreldreoppfølging.

Til tross for at vi inkluderte 20 publikasjoner er det likevel store kunnskapshull om oppfølging av foreldre etter en omsorgsovertakelse, noe som får implikasjoner for praksisfeltet. Ved å tette noen av disse hullene i fremtiden, kan det bidra til at familieverntjenesten får økt kunnskap om hvordan hver enkelt forelders behov bedre kan forstås og bistås. Basert på den store mengden kvalitativ litteratur som ble identifisert, anbefaler vi at det utføres en fullstendig kvalitativ oppsummering (QES, Qualitative Evidence Synthesis) av relevant litteratur identifisert i denne kartleggingsoversikten. En fullstendig tematisk analyse vil kunne bidra med en mer inngående og systematisk analyse av det kvalitative datamateriale, noe som vil gi et mer pålitelig kunnskapsgrunnlag.

Konklusjon

Hensikten med denne kartleggingsoversikten var å kartlegge og synliggjøre forskningen om virkninger av og erfaringer med foreldreoppfølging etter omsorgsovertakelse. Vi identifiserte 17 unike studier, beskrevet i 20 publikasjoner som omhandlet 18 ulike tilbud om foreldreoppfølging. Vi kan i denne kartleggingsoversikten i liten grad svare på spørsmålet om virkninger av foreldreoppfølging, fordi vi kun identifiserte én eksperimentell studie. Videre kan vi kun vise et overordnet bilde av foreldre og ansattes erfaringer med foreldreoppfølging. I denne kartleggingsoversikten har vi ikke syntetisert resultatene på tvers av studiene eller vurdert tillit til den samlede dokumentasjonen. Tolkning av studiens resultater må derfor gjøres med forsiktighet.

Overordnet var foreldrene tilfredse med tilbudet de deltok i. Basert på kunnskapsgrunnlaget i denne kartleggingsoversikten kan det se ut til at det ikke er forskjell i foreldres tilfredshet etter hvordan tilbudet er organisert så lenge de søker å tilby foreldre emosjonell støtte, rådgivning, informasjon om prosess, arbeidsmetoder og foreldres rettigheter, samt øke samarbeidskompetansen i en støtteinstans som er uavhengig av barnevernet. Foreldrene i denne kartleggingsoversikten er en noe selektert gruppe og gjenspeiler i liten grad alle foreldre som fratras omsorgen for sitt barn. Vi kan dermed ikke si noe om foreldre som avstår fra å delta og de som faller fra et tilbud underveis. Våre funn viser at foreldre som har blitt fratatt omsorgen for sitt barn er en gruppe som uttrykker behov for tilpasset støtte og veiledning, også i lang tid etter omsorgsovertakelsen har funnet sted.

Referanser

1. Barnevernloven (Lov om barneverntjenester). LOV-1992-07-12-100. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-12-100>
2. Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker. Omsorgsovertakelse [lest 12.01.2022]. Tilgjengelig fra: <https://www.fylkesnemndene.no/no/sakstyper/omsorgsovertakelse/>
3. Barne- Ungdoms- og Familiedirektoratet. Juridisk grunnlag for plassering av barn utenfor hjemmet [oppdatert 15.03.2018; lest 12.01.2022]. Tilgjengelig fra: https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/barnevernsforeldre_oppfolging_a_v_foreldre_med_barn_i_fosterhjem_og_barnevernsinstitusjon/#heading-contentlink-115479
4. Granerud A-M, Syrstad E, Andersen EWN. Etter fylkesnemnda – hva med foreldrene? Oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse – ansvar og rollefordeling. Fontene forskning 2021;14(1):61-6.
5. Slettebø T. Foreldres medbestemmelse i barnevernet: En studie av foreldres erfaringer med individuell og kollektiv medvirkning. Trondheim: NTNU; 2008. Tilgjengelig fra: <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/267646>
6. Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet. Bedre beskyttelse av barns utvikling - Ekspertutvalgets utredning om det biologiske prinsipp i barnevernet (NOU 2012: 5). Oslo 2012.
7. Barne- ungdoms- og familieetaten. Standardisert forløp for Familievernets foreldreoppfølging etter omsorgsovertakelse [Internt ikke-publisert dokument]. Region Vest: Bufetat; 2021.
8. Familievernkontorloven (Lov om familievernkontorer). LOV-1997-06-19-62. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-19-62>
9. Barne- og familiedepartementet. En styrket familietjeneste — En gjennomgang av familievern tjenesten NOU 2019: 20. Oslo 2019.
10. Barne- og likestillingsdepartementet. Oppfølging av foreldre med barn/ungdom plassert i fosterhjem eller på institusjon. Veileder Q-1157 B. Oslo: 2009. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/barnevern/q-1157-b-oppfolging-av-foreldre.pdf>
11. Syrstad E. "Å forstå det uforståelige" : Møtet mellom foreldre som er fratatt omsorgen for sine barn, familievernet og barnevernet: VID vitenskapelige høgskole. Diakonhjemmet Oslo; 2020. Tilgjengelig fra: <https://vid.brage.unit.no/vid-xmlui/bitstream/handle/11250/2727063/Syrstad%20bavhandling.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
12. Levac D, Colquhoun H, O'Brien KK. Scoping studies: advancing the methodology. Implementation Science 2010;5(1):69.
13. Peters M, Godfrey C, McInerney P, Munn Z, Tricco A, Khalil H. Chapter 11: Scoping Reviews I: Aromataris E, Munn Z, red. JBI Manual for Evidence Synthesis

- [University of Adelaide, South Australia: JBI] [lest 13.01.2022]. Tilgjengelig fra: <https://synthesismanual.jbi.global>
14. Arksey H, O'Malley L. Scoping studies: towards a methodological framework. *International Journal of Social Research Methodology* 2005;8(1):19-32.
  15. Tricco AC, Lillie E, Zarin W, O'Brien KK, Colquhoun H, Levac D, et al. PRISMA Extension for Scoping Reviews (PRISMA-ScR): Checklist and Explanation. *Ann Intern Med* 2018;169(7):467-73.
  16. The EndNote Team. EndNote. EndNote X9 utg. Philadelphia, PA: Clarivate; 2013.
  17. Thomas J, Graziosi S, Brunton J, Ghouze Z, O'Driscoll P, Bond M. EPPI-Reviewer: advanced software for systematic reviews, maps and evidence synthesis. London: UCL Social Research Institute: EPPI-Centre Software.; 2020.
  18. Thomas J, McDonald S, Noel-Storr A, Shemilt I, Elliott J, Mavergames C, et al. Machine learning reduced workload with minimal risk of missing studies: development and evaluation of a randomized controlled trial classifier for Cochrane Reviews. *J Clin Epidemiol* 2021;133:140-51.
  19. Muller AE, Ames HMR, Jardim PSJ, Rose CJ. Machine learning in systematic reviews: Comparing automated text clustering with Lingo3G and human researcher categorization in a rapid review. *Research Synthesis Methods* 2021;n/a(n/a).
  20. Lewin S, Booth A, Glenton C, Munthe-Kaas H, Rashidian A, Wainwright M, et al. Applying GRADE-CERQual to qualitative evidence synthesis findings: introduction to the series. *Implementation Science* 2018;13(1):2.
  21. Tufanaru C, Munn Z, Aromataris E, Campbell J, Hopp L. Chapter 3: Systematic reviews of effectiveness. I: Aromataris E, Munn Z, red. Joanna Briggs Institute Reviewer's Manual [Adelaide, Australia: The Joanna Briggs Institute [lest]. Tilgjengelig fra: https://jbi.global/sites/default/files/2019-05/JBI_Quasi-Experimental_Appraisal_Tool2017_0.pdf
  22. Hong QN, Gonzalez-Reyes A, Pluye P. Improving the usefulness of a tool for appraising the quality of qualitative, quantitative and mixed methods studies, the Mixed Methods Appraisal Tool (MMAT). *J Eval Clin Pract* 2018;24(3):459-67.
  23. Downes MJ, Brennan ML, Williams HC, Dean RS. Development of a critical appraisal tool to assess the quality of cross-sectional studies (AXIS). *BMJ Open* 2016;6(12):e011458.
  24. Critical Appraisal Skills Programme (CASP). CASP Checklist (Qualitative). 2018. Tilgjengelig fra: https://casp-uk.b-cdn.net/wp-content/uploads/2018/03/CASP-Qualitative-Checklist-2018_fillable_form.pdf
  25. Ames HM, Glenton C, Lewin S. Parents' and informal caregivers' views and experiences of communication about routine childhood vaccination: a synthesis of qualitative evidence. *Cochrane Database Syst Rev* 2017;2(2):Cd011787.
  26. Ames HM, Glenton C, Lewin S, Tamrat T, Akama E, Leon N. Clients' perceptions and experiences of targeted digital communication accessible via mobile devices for reproductive, maternal, newborn, child, and adolescent health: a qualitative evidence synthesis. *Cochrane Database Syst Rev* 2019;10(10):Cd013447.
  27. Munabi-Babigumira S, Glenton C, Lewin S, Fretheim A, Nabudere H. Factors that influence the provision of intrapartum and postnatal care by skilled birth attendants in low- and middle-income countries: a qualitative evidence synthesis. *Cochrane Database Syst Rev* 2017;11(11):Cd011558.
  28. Angel BØ. Det vanskelige foreldreskapet En studie av foreldre som har deltatt på kurs til foreldre med barn i fosterhjem. Deres egenopplevelse av sitt foreldreskap i møte med barnevern og fosterhjem 2007. Tilgjengelig fra: <https://uia.brage.unit.no/uia-xmlui/handle/11250/134993>

29. Angel BØ. Kurs til foreldre med barn i fosterhjem -- en selvstyring av foreldre? Tidsskriftet Norges Barnevern 2011;88(3):129-44.
30. Angel BØ. Kurs som trening i selvstyringen av foreldre med barn i fosterhjem. Barn- Forskning om barn og barndom i Norden 2012;30(4).
31. Ankestyrelsen. Støtte etter servicelovens § 54 til forældre,hvis barn er blevet anbragt. Ankerstyrelsen; 2021. Tilgjengelig fra:
<https://psforeningen.dk/resources/Documents/Publikationer/St%C3%B8tte%20efter%20servicelovens%20%2054%20til%20for%C3%A6ldre,%20hvis%20barn%20er%20anbragt.pdf>
32. Ellingsen IT, Slettebø T, Studsrød I, Farstad GR, Herland MD. Det gjør livet litt lettere. Gruppetilbud til foreldre med barn i fosterhjem og barnevernsinstitusjon: Kartlegging, beskrivelse og evaluering. Stavanger: Universitetet i Stavanger; 2018. Tilgjengelig fra:
<https://www.bufdir.no/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00004568>
33. Franks SB, Mata FC, Wofford E, Briggs AM, LeBlanc LA, Carr JE, et al. The effects of behavioral parent training on placement outcomes of biological families in a state child welfare system. Research on Social Work Practice 2013;23(4):377-82.
34. Harris E, Becerra M. Setting the stage for family reunification. Child & Family Social Work 2020:No Pagination Specified.
35. Henriksen BS, Rannje BH, Ekstein A. Undskyld, må jeg lige få en at snakke med, tak! Ja, Værsgo. Servicelovens § 40a – Et tilbud til forældre, når barnet er anbragt. PS foreningen af professionelle støttepersoner 2005. Tilgjengelig fra:
<https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/undskyld-ma-jeg-lige-fa-en-at-snakke-med-tak>
36. Jackobsen. Samarbejde omkring det anbragte barn. 2019.
37. López-Zerón G. Exploring the relevance of a culturally adapted parenting intervention for low-income ethnic minority families involved in the child welfare system: A qualitative study with parents and interventionists. Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences 2017;79(3-A(E)):No Pagination Specified.
38. Morgan H, red The Experiences of Birth Relatives who Engage in Person-Centred Counselling Following the Loss of their Children to Compulsory Adoption or Foster Care2018.
39. Reichelt V, Slettebø T, Foss K, Paintsil R. Foreldrestøtte ved omsorgsovertakelse - et minoritetsperspektiv. Fokus på familien 2021:303-23.
40. Rockhill A. Parents' experiences of family team meetings in child welfare. Child & Family Social Work 2020:No Pagination Specified.
41. Shanks E. Stöd till föräldrar med placerade barn : En brukarundersökning av verksamheten Stella – det tredelade föräldraskapet. 2017. Tilgjengelig fra:
<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-156548>
42. Shanks E, Weitz Ylva S. Supportive practices: perceptions of interventions targeting parents whose children are placed in out-of-home care. Adoption & Fostering 2020;44(4):349-62.
43. Syrstad E, Ness O. To navigate the normative and the not-normative family therapists negotiating their professional identities with parents whose children are placed in public care. Contemporary Family Therapy: An International Journal 2019;41(2):201-10.
44. Syrstad E, Ness O. "it is not just about doing or saying the right things": Working systemically with parents whose children are placed in public care. Journal of Family Therapy 2021:No Pagination Specified.

45. Syrstad E, Slettebo T. To understand the incomprehensible: A qualitative study of parents' challenges after child removal and their experiences with support services. *Child & Family Social Work* 2020;25(1):100-7.
46. Tuttle AR. Parents' experiences in child protective services: Analysis of a dialogical group process. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering* 2006;66(10-B):5697.
47. Melke A. Förbättrat stöd till föräldrar med barn i samhällsvård. En sammanfattning av projektet Förälder på avstånd. Göteborg: Göteborgs universitet; 2022. Tilgjengelig fra:
<https://goteborgsregionen.se/download/18.77144e217f44986c4d1e319/1648816213342/F%C3%B6rb%C3%A4ttrat%20st%C3%B6d%20till%20f%C3%B6r%C3%A4ldrar%20med%20barn%20i%20samh%C3%A4llsv%C3%A5rd.pdf>
48. Battle C, Bendit J, Gray R. Groupwork for Parents whose Children are in Care: Challenges and Opportunities. *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy* 2014;35(3):327-40.
49. Acri M, Falek I, Bunn M, Dominguez J, Gopalan G, Chacko A. Peer models for families involved in the child welfare system: a systematic review. *Journal of Public Child Welfare* 2021;NA(NA):1-23.
50. Halcomb EJ, Gholizadeh L, DiGiacomo M, Phillips J, Davidson PM. Literature review: considerations in undertaking focus group research with culturally and linguistically diverse groups. *Journal of Clinical Nursing* 2007;16(6):1000-11.

Vedlegg 1: Detaljer om screening og avansert bruk av maskinlæring

Screeningprosedyre

Vi piloterte inklusjonskriteriene på 300 tilfeldig valgte referanser. Disse referansene ble vurdert av prosjektmedarbeiderne i fellesskap. Deretter vurderte to prosjektmedarbeidere uavhengig av hverandre 920 referanser. Etter dette bygget og testet vi en custom classifier, som vi deretter benyttet på studier ikke enda vurdert i fulltekst (n=8318). Vi singlescreenet alle referansene predikert til å ha ≥ 10 % sannsynlighet til å treffe inklusjonskriteriene (n=1700). Videre ble 6618 referanser predikert til å ha < 10 % sannsynlighet for å treffe inklusjonskriteriene. Basert på testing av custom classifieren ville vi ikke ha mistet noen relevante studier dersom vi automatisk ekskluderte disse uten manuell vurdering. Som en kvalitetssikring av dette arbeidet, så clustret vi disse referansene hvor en person vurderte kombinasjonen av clustre som virket relevante (n=655 («Foster care», «child welfare» og «child protection»)). Alle de andre clustrene ble vurdert som ikke relevante og automatisk ekskludert uten manuell vurdering (n=5963).

Custom classifiers

Etter 1220 referanser hadde blitt vurdert av minst to prosjektmedarbeidere, bygget og testet vi en custom classifier (Bygget: 42 inkluderte og 62 ekskluderte referanser på tittel og sammendragsnivå (TA); testet: 27 inkluderte og 997 ekskluderte referanser på TA nivå). I prosjektplanen spesifiserte vi at vi skulle vurdere om én prosjektmedarbeider skulle gjennomgå referansene som custom classifieren predikerte å ha < 30 % sannsynlighet for å treffe inklusjonskriteriene. I testing av modellen ble alle referansene som havnet i 0-9 desilen ekskludert på fulltekstnivå, altså ingen feilaktige prediksjoner i denne gruppen, hvilket tilsvarer 100% recall. Videre benyttet vi denne custom classifieren på studier som ikke enda var vurdert på tittel og sammendragsnivå (n=8318). Vi singlescreenet alle referansene predikert til å ha ≥ 10 % sannsynlighet til å treffe inklusjonskriteriene (n=1700). Videre ble 6618 referanser predikert til å ha < 10 % sannsynlighet for å treffe inklusjonskriteriene.

Automatic text clustering

Som en kvalitetssikring av arbeidet over, så clustret vi disse referansene

med følgende parametre: *maximum hierarchy depth 1; maximum cluster size 0,35; maximum label length 1; minimum cluster size 0,00; single word label weight 0,50*. Av de identifiserte clustrene var det tre som virket relevante for vår tematikk («Foster care», «child welfare» og «child protection»). Studiene som falt i en kombinasjon av to av disse gruppene ble vurdert av én prosjektmedarbeider med priority screening (n=655). Alle de andre clustrene¹ ble vurdert som ikke relevant og automatisk ekskludert uten manuell vurdering (n=5963)

---

¹ Mental Health
Control Group
Young People
Early Childhood
Controlled Trial
Quality of Life
Pregnant Women
Physical Activity
Systematic Review
Odds Ratio
HIV
Intensive Care Unit
Content Analysis
Emergency Department
Intellectual Disability

Vedlegg 2: Søkestrategi

Søketreff uten dubletter: 9612

Søketreff inkludert dubletter: 14414

PsycINFO (Ovid)

Søkedato: 22. April 2022

1806 to April Week 3 2022

Søketreff: 4274

#	Searches	Results
1	parents/ or adoptive parents/ or exp fathers/ or exp mothers/ or (parent* or mother* or father* or birthparent*).ti,ab,id,ot.	395462
2	(child* adj3 ("in care" or "in public care" or "in social care")).ti,ab,id,ot.	859
3	looked after child*.ti,ab,id,ot.	436
4	(child* removal* or care order*).ti,ab,id,ot.	225
5	(placement* and (child* or infant* or newborn or new* born or baby or babies or toddler* or case*)).ti. [tittelsøk]	1108
6	((Loosing or lose or lost or loss) adj6 (custody or care)).ti,ab,id,ot.	1716
7	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) and (("placed in" or "taken into" or "moved to" or "moved into") adj6 (care or institution* or protection*))).ti,ab,id,ot.	1107
8	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) and "out of home care").ti,ab,id,ot.	1130
9	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) adj6 placement*).ti,ab,id,ot.	3812
10	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) adj6 (removed from or separated from) adj6 (parent* or mother* or father* or birthparent* or home* or famil*)).ti,ab,id,ot.	1173
11	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) and ("placed in" or "taken into" or "moved to" or "moved into") and (public care or social care or kinship care or residential care or welfare institution*)).ti,ab,id,ot.	220
12	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) adj6 (Care home* or group home* or halfway house* or residential care or longterm care)).ti,ab,id,ot.	1051
13	reunification.ti,ab,id,ot. or Family reunification/	1384
14	protective services/ or child welfare/	11462
15	((protective services or child protection or child* welfare) and parent*).ti.	427
16	or/2-15	20956
17	1 and 16	7885
18	((parent* or mother* or father*) adj10 (child* or infant* or newborn or new* born or baby or babies or toddler*) adj10 (foster care or fostercare or foster home*)) or famil* in foster care or (birthparent* and ((child* or infant* or newborn or new* born or baby or babies or	997

	toddler*) adj10 (foster care or fostercare or foster home*))))).ti,ab,id,ot. [foreldre til barn i fosterhjem]	
19	17 or 18	8366
20	limit 19 to yr="2005 -Current"	5605
21	(support* or therap* or treat* or train* or follow-up or counsel* or program* or intervention* or guidance or educat* or assistance).ti,ab,id,ot.	2515730
22	exp treatment/	1139287
23	exp family therapy/ or family intervention/ or exp family life education/	37327
24	"assistance (social behavior)"/	4663
25	or/21-24	2755158
26	20 and 25	4274

MEDLINE (Ovid)

ALL 1946 to April 21, 2022

Søkedato: 22. april 2022

Søketreff: 3395

#	Searches	Results
1	exp parents/ or (parent* or mother* or father* or birthparent*).ti,ab,kf.	705015
2	(child* adj3 ("in care" or "in public care" or "in social care")).ti,ab,kf.	517
3	looked after child*.ti,ab,kf.	179
4	(child* removal* or care order*).ti,ab,kf.	210
5	(placement* and (child* or infant* or newborn or new* born or baby or babies or toddler* or case*)).ti. [tittelsøk]	2622
6	((Loosing or lose or lost or loss) adj6 (custody or care)).ti,ab,kf.	5434
7	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) and (("placed in" or "taken into" or "moved to" or "moved into") adj6 (care or institution* or protection*))).ti,ab,kf.	719
8	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) and "out of home care").ti,ab,kf.	511
9	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) adj6 placement*).ti,ab,kf.	2931
10	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) adj6 (removed from or separated from) adj6 (parent* or mother* or father* or birthparent* or home* or famil*)).ti,ab,kf.	741
11	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) and ("placed in" or "taken into" or "moved to" or "moved into") and (public care or social care or kinship care or residential care or welfare institution*)).ti,ab,kf.	102
12	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) adj6 (Care home* or group home* or halfway house* or residential care or longterm care)).ti,ab,kf.	427
13	reunification.ti,ab,kf.	731
14	Child Protective Services/ or Child welfare/ or ((protective services or child protection or child* welfare) and parent*).ti.	22970
15	or/2-14	35586
16	1 and 15	7563
17	((((parent* or mother* or father*) adj10 (child* or infant* or newborn or new* born or baby or babies or toddler*) adj10 (foster care or fostercare or foster home*)) or famil* in foster care or (birthparent* and ((child* or infant* or newborn or new* born or baby or babies or toddler*) adj10 (foster care or fostercare or foster home*))))).ti,ab,kf. [foreldre til barn i fosterhjem]	274

18	16 or 17	7678
19	limit 18 to yr="2005 -Current"	4507
20	(support* or therap* or treat* or train* or follow-up or counsel* or program* or intervention* or guidance or educat* or assistance).ti,ab,kf.	11218624
21	exp Therapeutics/	4975139
22	exp Counseling/	47375
23	exp Psychotherapy/	211198
24	exp Social Support/	77418
25	th.fs. [therapy floating subheading]	2043689
26	rh.fs. [rehabilitation floating subheading]	206376
27	or/20-26	13877597
28	19 and 27	3452
29	(editorial or letter or comment).pt.	2054614
30	28 not 29	3395

EMBASE (Ovid)

1980 to 2022 Week 15

Søkedato: 22. April 2022

Søketreff: 1742

#	Searches	Results
1	exp *parent/	59306
2	(parent* or mother* or father* or birthparent*).ti,ab,kf.	829787
3	1 or 2	841348
4	(child* adj3 ("in care" or "in public care" or "in social care")).ti,ab,kf.	682
5	looked after child*.ti,ab,kf.	264
6	(child* removal* or care order*).ti,ab,kf.	344
7	(placement* and (child* or infant* or newborn or new* born or baby or babies or toddler* or case*)).ti. [tittelsøk]	3145
8	((Loosing or lose or lost or loss) adj6 (custody or care)).ti,ab,kf.	7611
9	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) and (("placed in" or "taken into" or "moved to" or "moved into") adj6 (care or institution* or protection*))).ti,ab,kf.	918
10	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) and "out of home care").ti,ab,kf.	547
11	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) adj6 placement*).ti,ab,kf.	3665
12	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) adj6 (removed from or separated from) adj6 (parent* or mother* or father* or birthparent* or home* or famil*)).ti,ab,kf.	891
13	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) and ("placed in" or "taken into" or "moved to" or "moved into") and (public care or social care or kinship care or residential care or welfare institution*)).ti,ab,kf.	114

14	((child* or infant* or newborn* or new* born* or baby or babies or toddler*) adj6 (Care home* or group home* or halfway house* or residential care or longterm care)).ti,ab,kf.	474
15	reunification.ti,ab,kf.	810
16	exp child protection/ or exp child welfare/ or ((protective services or child protection or child* welfare) and parent*).ti.	17310
17	or/4-16	33970
18	3 and 17	7257
19	((parent* or mother* or father*) adj10 (child* or infant* or newborn or new* born or baby or babies or toddler*) adj10 (foster care or fostercare or foster home*)) or famil* in foster care or (birthparent* and ((child* or infant* or newborn or new* born or baby or babies or toddler*) adj10 (foster care or fostercare or foster home*))))).ti,ab,kf. [foreldre til barn i fosterhjem]	306
20	18 or 19	7373
21	limit 20 to yr="2005 -Current"	5238
22	exp therapy/	8974038
23	social support/	103905
24	rh.fs. [rehabilitation floating subheading]	156565
25	th.fs. [therapy floating subheading]	1600065
26	(support* or therap* or treat* or train* or follow-up or counsel* or program* or intervention* or guidance or educat* or assistance).tw.	14139212
27	or/22-26	17584950
28	21 and 27	3976
29	(conference or conference abstract or conference paper or "conference review").pt.	5146134
30	28 not 29	3210
31	limit 30 to embase	1753
32	(editorial or letter).pt.	1900880
33	31 not 32	1742

CINAHL (Ebsco)

Søkedato: 22. April 2022

Søketreff: 2089

#	Query	Results
S25	S21 AND S24 Limiters - Exclude MEDLINE records	2,089
S24	S22 OR S23	3,681,470
S23	(MH "Therapeutics+")	1,653,779
S22	TI (support* or therap* or treat* or train* or "follow-up" or counsel* or program* or intervention* or guidance or educat* or assistance)	2,813,529

	OR AB (support* or therap* or treat* or train* or "follow-up" or counsel* or program* or intervention* or guidance or educat* or assistance)	
S21	S19 OR S20 Limiters - Published Date: 20050101-20220431	3,817
S20	TI ((((parent* or mother* or father*) N9 (child* or infant* or newborn or "new* born" or baby or babies or toddler*) N9 ("foster care" or fostercare or "foster home*")) or "famil* in foster care" or (birthparent* and ((child* or infant* or newborn or "new* born" or baby or babies or toddler*) N9 ("foster care" or fostercare or "foster home*"))))) OR AB ((((parent* or mother* or father*) N9 (child* or infant* or newborn or "new* born" or baby or babies or toddler*) N9 ("foster care" or fostercare or "foster home*")) or "famil* in foster care" or (birthparent* and ((child* or infant* or newborn or "new* born" or baby or babies or toddler*) N9 ("foster care" or fostercare or "foster home*")))))	341
S19	S3 AND S18	4,276
S18	S4 OR S5 OR S6 OR S7 OR S8 OR S9 OR S10 OR S11 OR S12 OR S13 OR S14 OR S15 OR S16 OR S17	8,840
S17	TI ("protective services" or "child protection" or "child* welfare") and parent*	316
S16	(MH "Child Welfare") and (MH "Parents+")	2,248
S15	TI reunification OR AB reunification	484
S14	TI ((child* or infant* or newborn* or "new* born*" or baby or babies or toddler*) N5 ("Care home*" or "group home*" or "halfway house*" or "residential care" or "longterm care")) OR AB ((child* or infant* or newborn* or "new* born*" or baby or babies or toddler*) N5 ("Care home*" or "group home*" or "halfway house*" or "residential care" or "longterm care"))	406
S13	TI ((child* or infant* or newborn* or "new* born*" or baby or babies or toddler*) and ("placed in" or "taken into" or "moved to" or "moved into") and ("public care" or "social care" or "kinship care" or "residential care" or "welfare institution*")) OR AB ((child* or infant* or newborn* or "new* born*" or baby or babies or toddler*) and ("placed in" or "taken into" or "moved to" or "moved into") and ("public care" or "social care" or "kinship care" or "residential care" or "welfare institution*"))	121
S12	TI ((child* or infant* or newborn* or "new* born*" or baby or babies or toddler*) N5 ("removed from" or "separated from") N5 (parent* or mother* or father* or birthparent* or home* or famil*)) OR AB ((child* or infant* or newborn* or "new* born*" or baby or babies or toddler*) N5 ("removed from" or "separated from") N5 (parent* or mother* or father* or birthparent* or home* or famil*))	464

S11	TI ((child* or infant* or newborn* or "new* born*" or baby or babies or toddler*) N5 placement*) OR AB ((child* or infant* or newborn* or "new* born*" or baby or babies or toddler*) N5 placement*)	1,694
S10	TI ((child* or infant* or newborn* or "new* born*" or baby or babies or toddler*) and "out of home care") OR AB ((child* or infant* or newborn* or "new* born*" or baby or babies or toddler*) and "out of home care")	573
S9	TI ((child* or infant* or newborn* or "new* born*" or baby or babies or toddler*) and ("placed in" or "taken into" or "moved to" or "moved into") N5 (care or institution* or protection*))) OR AB ((child* or infant* or newborn* or "new* born*" or baby or babies or toddler*) and ("placed in" or "taken into" or "moved to" or "moved into") N5 (care or institution* or protection*)))	741
S8	TI ((Loosing or lose or lost) N5 (custody or care)) OR AB ((Loosing or lose or lost) N5 (custody or care))	994
S7	TI placement* and (child* or infant* or newborn or "new* born" or baby or babies or toddler* or case*)	1,247
S6	TI ("child* removal*" or "care order*") OR AB ("child* removal*" or "care order*")	228
S5	TI "looked after child*" OR AB "looked after child*"	397
S4	TI ("children in care" or "children in public care" or "children in social care" or "children placed in care" or "children placed in public care" or "children placed in social care") OR AB ("children in care" or "children in public care" or "children in social care" or "children placed in care" or "children placed in public care" or "children placed in social care")	855
S3	S1 OR S2	272,148
S2	TI (parent* or mother* or father* or birthparent*) OR AB (parent* or mother* or father* or birthparent*)	238,236
S1	(MH "Parents+")	103,526

Sociological Abstracts og Social Services Abstracts (ProQuest)

853 søk 1 (tekstord begge)

Select all	Set	Search	Databases	Results	Actions
Select item 6	S6	<u>MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Placement") AND MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Parents") AND MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Placement")</u> Limits applied	Social Services Abstracts	179	Actions
Select item 5	S5	<u>(MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Placement") AND MAINSUBJECT.EXACT.EX-</u>	Social Services Abstracts	43	Actions

		<u>PL</u> ODE("Parents")) AND (MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Treatment") OR (MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Conjoint Therapy") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Group Therapy") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Family Therapy")) OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Intervention") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Training") OR (MAINSUBJECT.EXACT("Support") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Social Support")) OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Assistance"))			
Select item 4	S4	(MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Placement") AND MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Parents")) AND (MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Treatment") OR (MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Conjoint Therapy") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Group Therapy") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Family Therapy")) OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Intervention") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Training") OR (MAINSUBJECT.EXACT("Support") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Social Support")) OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Assistance"))Limits applied	Sociological Abstracts	56	<u>Actions</u>
Select item 3	S3	(MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Placement") AND MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Parents")) AND (MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Treatment") OR (MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Conjoint Therapy") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Group Therapy") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Family Therapy")) OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Intervention") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Training") OR (MAINSUBJECT.EXACT("Support") OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Social Support")) OR MAINSUBJECT.EXACT.EXPLODE("Assistance"))	Sociological Abstracts	56	<u>Actions</u>

56 søk 2 (emneord soiaol)

43 søk 3 (emneord socia serv)

179 søk 4 (emneord social serv)

Web of Science

Søkedato: 22. April 2022

Søketreff: 815

(TS=((parent* OR father* OR mother*) AND ("looked after children" OR "children in care" OR "taken into care" OR "placed in care" OR "children in public care" or "children in social care" OR "child removal" OR "child removals" OR "care order" OR "child placement" OR "losing care" OR "loss of care" OR "taken into care" OR "out of home"))) AND TS=(support* or therap* or treat* or train* or "follow-up" or counsel* or program* or intervention* or guidance or educat* or assistance)

Refined by publication year

Scopus

Søkedato: 22. April 2022

Søketreff: 672

TITLE-ABS-KEY ((parent* OR father* OR mother*) AND ("looked after children" OR "children in care" OR "taken into care" OR "placed in care" OR "children in public care" OR "children in social care" OR "child removal" OR "child removals" OR "care order" OR "child placement" OR "losing care" OR "loss of care" OR "taken into care" OR "out of home") AND (support* OR therap* OR treat* OR train* OR "follow-up" OR counsel* OR program* OR intervention* OR guidance OR educat* OR assistance)) AND NOT INDEX (medline) AND (LIMIT-TO (PUBYEAR , 2022) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2021) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2020) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2019) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2018) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2017) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2016) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2015) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2014) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2013) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2012) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2011) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2010) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2009) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2008) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2007) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2006) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2005))

Cochrane Library

Søkedato: 22. April 2022

Søketreff: 530 (Cochrane Database of Systematic Reviews 19, CENTRAL 511)

- #1 MeSH descriptor: [Parents] explode all trees
- #2 (parent* or mother* or father* or birthparent*):ti,ab
- #3 #1 or #2
- #4 (child* near/3 ("in care" or "in public care" or "in social care")):ti,ab
- #5 ("looked after children" or "looked after child" or "looked-after children" or "looked-after child"):ti,ab
- #6 ((child* next removal*) or (care next order*)):ti,ab

69

- #7 (placement* and (child* or infant* or newborn or "newly born" or baby or babies or toddler* or case*)):ti
- #8 ((Loosing or lose or lost or loss) near/6 (custody or care)):ti,ab
- #9 ((child* or infant* or newborn* or "newly born" or baby or babies or toddler*) and (("placed in" or "taken into" or "moved to" or "moved into") near/6 (care or institution* or protection*)):ti,ab
- #10 ((child* or infant* or newborn* or "newly born" or baby or babies or toddler*) and "out of home care"):ti,ab
- #11 ((child* or infant* or newborn* or "newly born" or baby or babies or toddler*) near/6 placement*):ti,ab
- #12 ((child* or infant* or newborn* or "newly born" or baby or babies or toddler*) near/6 ("removed from" or "separated from") near/6 (parent* or mother* or father* or birthparent* or home* or famil*)):ti,ab
- #13 ((child* or infant* or newborn* or "newly born" or baby or babies or toddler*) and ("placed in" or "taken into" or "moved to" or "moved into") and ("social care" or "kinship care" or "residential care" or (welfare next institution*)):ti,ab
- #14 ((child* or infant* or newborn* or "newly born" or baby or babies or toddler*) near/6 ((Care next home*) or (group next home*) or (halfway next house*) or (residential next care) or (longterm next care)):ti,ab
- #15 reunification:ti,ab
- #16 MeSH descriptor: [Child Protective Services] this term only
- #17 MeSH descriptor: [Child Welfare] this term only
- #18 (("protective services" or "child protection" or (child* next welfare)) and parent*):ti
- #19 #4 or #5 or #6 or #7 or #8 or #9 or #10 or #11 or #12 or #13 or #14 or #15 or #16 or #17 or #18
- #20 #3 and #19
- #21 ((parent* or mother* or father*) near/10 (child* or infant* or newborn or "newly born" or baby or babies or toddler*) near/10 ("foster care" or fostercare or (foster next home*)):ti,ab
- #22 "families in foster care":ti,ab or (birthparent* and (child* or infant* or newborn or "newly born" or baby or babies or toddler*) near/10 ("foster care" or fostercare or (foster next home*)):ti,ab
- #23 #20 or #21 or #22
- #24 (support* or therap* or treat* or train* or "follow-up" or counsel* or program* or intervention* or guidance or educat* or assistance):ti,ab
- #25 MeSH descriptor: [Therapeutics] explode all trees
- #26 MeSH descriptor: [Counseling] explode all trees
- #27 MeSH descriptor: [Psychotherapy] explode all trees
- #28 MeSH descriptor: [Social Support] explode all trees
- #29 #24 or #25 or #26 or #27 or #28
- #30 #23 and #29
- #31 #23 and #29 with Publication Year from 2005 to 2022, in Trials
- #32 #23 and #29 with Cochrane Library publication date Between Jan 2005 and

Apr 2022

#33 #31 or #32

Epistemonikos

Søkedato: 22. April 2022

Søketreff: Systematic reviews 39, broad synthesis 5, structured summaries 0

(parent* OR father* OR mother*) AND child* and ("looked after" OR "children in care" OR "placed in care" OR "in public care" or "in social care" OR "child removal" OR "child removals" OR "care order" OR "child placement" OR "loosing care" OR "loss of care" OR "taken into care" OR "out of home" OR "foster home" OR "foster care")

Publication year 2005 – 2022

Vedlegg 3: Relevante ekskluderte studier lest i fulltekst

Liste over ekskluderte fulltekster vi har lest, med begrunnelse for eksklusjon (n=100)

Studie	Eksklusjonsårsak
Agugoesi Rita N (2016) An exploration of birth parents' child welfare mandated service experiences. Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences 76(11-A(E)), No Pagination Specified	Feil tiltak
Akin Becci A (2016) Practitioner views on the core functions of coaching in the implementation of an evidence-based intervention in child welfare. Children and Youth Services Review 68, 159-168	Feil populasjon
Akin Becci A and Gomi Sachiko (2017) Noncompletion of evidence-based parent training: An empirical examination among families of children in foster care. Journal of Social Service Research 43(1), 52-68	Feil populasjon
Akin Becci A and McDonald Thomas P; (2018) Parenting intervention effects on reunification: A randomized trial of PMTO in foster care. Child Abuse & Neglect 83, 94-105	Feil tiltak
Akin Becci A, Lang Kyle and Yan Yueqi ; McDonald Thomas P; (2018) Randomized trial of PMTO in foster care: 12-month child well-being, parenting, and caregiver functioning outcomes. Children and Youth Services Review 95, 49-63	Feil tiltak
Akin Becci A, Mariscal Susana E; Bass Linda and McArthur Vickie Burgess; Bhattarai Jackie ; Bruns Kimberly ; (2014) Implementation of an evidence-based intervention to reduce long-term foster care: Practitioner perceptions of key challenges and supports. Children and Youth Services Review 46, 285-293	Feil populasjon
Akin Becci A, Yan Yueqi and McDonald Thomas ; Moon Jungrim ; (2017) Changes in parenting practices during Parent Management Training Oregon	Feil tiltak

model with parents of children in foster care. <i>Children and Youth Services Review</i> 76, 181-191	
Allison Kayla (2021) Social networks and the reunification of parents and children in cases of abuse and neglect. <i>Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences</i> 82(4-A), No Pagination Specified	Feil tiltak
Alpert Lily T (2005) Research review: Parents' service experience - A missing element in research on foster care case outcomes. <i>Child & Family Social Work</i> 10(4), 361-366	Feil studie-design
Alpert Lily Taylor (2007) Caseworker family-focus and parent engagement in foster care. <i>Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences</i> 68(5-A), 2168	Feil tiltak
Angel B Ø (2016) Client self-management: Promoting self-help for parents of children in foster-care. <i>British Journal of Social Work</i> 46(4), 1027-1043	Duplikat
Backe-Hansen, E., & Bakketeig, E. (2008). <i>Forskningskunnskap om ettervern.</i>	Feil tiltak
Baker Nicole Renee-Hauser (2022) Child-centered reunification therapy: A phenomenological study. <i>Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences</i> 83(5-A), No Pagination Specified	Feil populasjon
Balsells Bailon, M and Mateos Inchaurredo ; A ; Urrea Monclus ; A ; Vaquero Tio ; E ; (2018) Positive parenting support during family reunification. <i>Early Child Development and Care</i> 188(11), 1567-1579	Feil populasjon
Balsells M, Pastor Crescencia and Molina M ; Fuentes-Pelaez Nuria ; Vazquez Noelia ; (2017) Understanding social support in reunification: The views of foster children, birth families and social workers. <i>British Journal of Social Work</i> 47(3), 812-827	Feil populasjon
Balsells Maria Angels, Pastor Crescencia and Mateos Ainoa ; Vaquero Eduard ; Urrea Aida ; (2015) Exploring the needs of parents for achieving reunification: The views of foster children, birth family and social workers in Spain. <i>Children and Youth Services Review</i> 48, 159-166	Feil tiltak
Barth Richard P, Landsverk John and Chamberlain Patricia ; Reid John B; Rolls Jennifer A; Hurlburt Michael S; Farmer Elizabeth M; James Sigrid ; McCabe Kristin M; Kohl Patricia L; (2005) Parent-Training Programs in Child Welfare Services: Planning for a More Evidence-Based Approach to Serving Biological Parents. <i>Research on Social Work Practice</i> 15(5), 353-371	Feil studie-design
Battle Christina, Bendit Janine and Gray Rebecca ; (2014) Groupwork for parents whose children are in care: Challenges and opportunities. <i>Australian and New Zealand Journal of Family Therapy</i> 35(3), 327-340	Feil studie-design

Bergström, M., Cederblad, M., Munthe, C., Vinnerljung, B., & Wirtberg, I. (2017). Insatser för bättre psykisk och fysisk hälsa hos familjehemsplacerade barn. Hentet fra: https://www.sbu.se/contentassets/890c0a078ca342ef8f3f3df817acb4f2/insatser_battre_psykisk_fysisk_halsa_familjehemsplacerade_barn_2017.pdf	Feil populasjon
Berry Marianne, McCauley Kelly and Lansing Tracie ; (2007) Permanency through group work: A pilot intensive reunification program. <i>Child & Adolescent Social Work Journal</i> 24(5), 477-493	Feil tiltak
Brook Jody, McDonald Thomas P and Yan Yueqi ; (2012) An analysis of the impact of the Strengthening Families Program on family reunification in child welfare. <i>Children and Youth Services Review</i> 34(4), 691-695	Feil tiltak
Carlson Lyndsey, Hutton Stephanie and Priest Helena ; Melia Yvonne ; (2020) Reunification of looked-after children with their birth parents in the United Kingdom: A literature review and thematic synthesis. <i>Child & Family Social Work</i> 25(1), 192-205	Feil tiltak
Chaffin Mark, Funderburk Beverly and Bard David ; Valle Linda Anne; Gurwitch Robin ; (2011) A combined motivation and parent-child interaction therapy package reduces child welfare recidivism in a randomized dismantling field trial. <i>Journal of Consulting and Clinical Psychology</i> 79(1), 84-95	Feil populasjon
Chambers Jeff M, Lint Sandy and Thompson Maggie G; Carlson Matthew W; Graef Michelle I; (2019) Outcomes of the Iowa Parent Partner program evaluation: Stability of reunification and re-entry into foster care. <i>Children and Youth Services Review</i> Vol 104 2019 and ArtID 104353 104,	Feil tiltak
Chambers Ruth M, Brocato Jo and Fatemi Maryam ; Rodriguez Angel Y; (2016) An innovative child welfare pilot initiative: Results and outcomes. <i>Children and Youth Services Review</i> 70, 143-151	Feil tiltak
Chambers Ruth M, Crutchfield Rashida M; Goddu Harper and Stephanie G ; Fatemi Maryam ; Rodriguez Angel Y; (2018) Family reunification in child welfare practice: A pilot study of parent and staff experiences. <i>Children and Youth Services Review</i> 91, 221-231	Feil tiltak
Charest-Belzile Dorothee, Drapeau Sylvie and Ivers Hans ; (2020) Parental engagement in child protection services: A multidimensional, longitudinal and interactive framework. <i>Children and Youth Services Review</i> Vol 116 2020 and ArtID 105162 116,	Feil tiltak
Cheng Tyrone C and Lo Celia C; (2021) With their children placed in kinship care, did parents get the services they needed?. <i>Children and Youth Services Review</i> Vol 121 2021 and ArtID 105850 121,	Feil populasjon

Choi Sam and Ryan Joseph P (2007) Co-occurring problems for substance abusing mothers in child welfare: Matching services to improve family reunification. <i>Children and Youth Services Review</i> 29(11), 1395-1410	Feil tiltak
Christiansen, K. U., & Brostrøm, B. S. (2008). Mødregrupeer-et tilbakeblikk.	Feil tiltak
Christiansen, Ø. (2011). Når barn plasseres utenfor hjemmet: beslutninger, forløp og relasjoner. Under barnevernets (ved) tak. The University of Bergen.	Feil populasjon
Cole Mary Ann and Caron Sandra L; (2010) Exploring factors which lead to successful reunification in domestic violence cases: Interviews with caseworkers. <i>Journal of Family Violence</i> 25(3), 297-310	Feil tiltak
Dalmar, P. L., Jæger, S. J., & Bergmann, B. L. (2017). Håndbog for det gode anbringelsesforløb i familiepleje.	Feil tiltak
D'Andrade Amy C (2015) Parents and court-ordered services: A descriptive study of service use in child welfare reunification. <i>Families in Society</i> 96(1), 25-34	Feil tiltak
D'Andrade Amy C and Chambers Ruth M; (2012) Parental problems, case plan requirements, and service targeting in child welfare reunification. <i>Children and Youth Services Review</i> 34(10), 2131-2138	Feil tiltak
Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE (2020) Målrettet støtte til forældre hvis barn eller ung er anbragt - Vidensafdækning. : , 14-26	Feil populasjon
Dunkerley Stacy (2022) Engaging parents in foster care services: A longitudinal examination of the relationships between parent engagement, children's placement stability, and family reunification. <i>Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences</i> 83(1-A), No Pagination Specified	Feil tiltak
Ellingsen, I. T. (2007). Å miste omsorgen for sitt barn. <i>Nordisk sosialt arbeid</i> , 27(4), 263-275.	Feil tiltak
Enano Stephanie, Freisthler Bridget and Perez-Johnson Derrick ; Lovato-Hermann Kristina ; (2017) Evaluating parents in partnership: A preliminary study of a child welfare intervention designed to increase reunification. <i>Journal of Social Service Research</i> 43(2), 236-245	Feil tiltak
Falch-Eriksen, A. (2016). <i>Foreldre som er fratatt omsorgen for sine barn. Familievernets rolle og foreldrenes krise, mestrings og endring</i> . Oslo Metropolitan University-OsloMet: NOVA.	Feil populasjon
Falck, S. (2006). Hva er det med familieråd?.	Feil tiltak

Farmer Elaine (2014) Improving reunification practice: Pathways home, progress and outcomes for children returning from care to their parents. <i>British Journal of Social Work</i> 44(2), 348-366	Feil populasjon
Farmer Elaine and Wijedasa Dinithi (2013) The reunification of looked after children with their parents: What contributes to return stability?. <i>British Journal of Social Work</i> 43(8), 1611-1629	Feil tiltak
Fernandez Elizabeth (2013) Accomplishing permanency: Reunification pathways and outcomes for foster children. New York, NY: Springer Science + Business Media; US	Feil tiltak
Fernandez Elizabeth and Lee Jung-Sook (2011) Returning Children in Care to Their Families: Factors Associated with the Speed of Reunification. <i>Child Indicators Research</i> 4(4), 749-765	Feil tiltak
Fylkesnes, M. K. (2018). Frykt, forhandlinger og deltakelse. Ungdommer og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn i møte med den norske barnevernstjenesten.	Feil tiltak
Giallo Rebecca, Rominov Holly and Fisher Catherine ; Evans Kirsty ; Fogarty Ali ; (2020) Preservation and reunification for families of young children: Case file review of a home-visiting program. <i>Journal of Reproductive and Infant Psychology</i> , No Pagination Specified	Feil populasjon
Gojzewska Barbara (2013) Positive psychology and neuro-linguistic psychotherapy used for working with dysfunctional families. <i>International Journal of Psychotherapy</i> 17(1), 64-71	Feil studie-design
Granerud, A. M., Syrstad, E., & Andersen, E. W. N. (2021). Etter fylkesnemnda-hva med foreldrene? Oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse-ansvar og rollefordeling.	Feil studie-design
Hanna Michele Denise (2006) Preparing school-age children for special needs adoption: Perspectives of successful adoptive parents and caseworkers. , .	Feil populasjon
Haugen, G. M. D., Paulsen, V., & Berg, B. (2012). Foreldre og barns erfaringer i møte med barneverntjenesten i Trondheim kommune.	Feil tiltak
Haus, I. (2005a). Kompetansehevende kurs til foreldre med barn i hjelpetil-tak og fosterhjem. <i>Norges barnevern</i> (Årg. 82, nr 3), 11-22.	Feil tiltak
Hojer Ingrid (2011) Parents with children in foster care-how do they perceive their contact with social workers?. <i>Practice: Social Work in Action</i> 23(2), 111-123	Feil tiltak
Horneman, K., & Elmkvist, C. (2013). Samarbeid med, og oppfølging av foreldre som har barn plassert utenfor hjemmet. <i>Familiesamarbeidsmodell ved Heggli barnehjem</i>	Feil tiltak

Jedwab Merav, Chatterjee Anusha and Shaw Terry V; (2018) Caseworkers' insights and experiences with successful reunification. <i>Children and Youth Services Review</i> 86, 56-63	Feil populasjon
Karlsson, S. & Mortensen I,. (2017) Föräldrar till familjehemsplacerade barn. En rapport om de biologiska föräldrarnas opplevelser. Hentet fra: https://plus.rjl.se/info_files/infosida43033/Brukarstyrd_brukarrevision_Foraldrar_till_familjehemsplacerade_barn_november_2017.pdf	Feil tiltak
Kemp Susan P and Marcenko Maureen O; Lyons Sandra J; Kruzich Jean M; (2014) Strength-based practice and parental engagement in child welfare services: An empirical examination. <i>Children and Youth Services Review</i> 47(Part 1), 27-35	Feil tiltak
Kristofersen, L. B., Sverdrup, S., Haaland, T., & Andresen, I. H. W. (2006). Hjelpetiltak i barnevernet-virker de?.	Feil tiltak
Lalayants Marina (2020) Peer support services in family reunification process in child welfare: perceptions of parents and family coaches. <i>Journal of Family Social Work</i> 23(5), 449-471	Feil tiltak
Langsrud, E. (2020). Usikkerheten i barnevernsarbeidet: en begrepsliggjøring av barneverntjenestens strategier overfor uforutsigbarhet, usikkerhet og tvetydighet ved beslutninger om hjelpetiltak.	Feil tiltak
Lee Veronique Nicole (2011) Implementation and evaluation of a psychoeducational program for parents recently reunified with their children: A case study. <i>Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering</i> 72(1-B), 542	Feil populasjon
Lietz C A and Lacasse J R; Cacciatore J (2011) Social support in family reunification: a qualitative study. <i>Journal of Family Social Work</i> 14(1), 3-20	Feil tiltak
Lietz Cynthia A and Strength Margaret (2011) Stories of successful reunification: A narrative study of family resilience in child welfare. <i>Families in Society</i> 92(2), 203-210	Feil populasjon
Lindahl Mary W and Hunt Lisa A; (2016) Reunification in intrafamilial child abuse cases: A model for intervention. <i>Family Court Review</i> 54(2), 288-299	Feil studie-design
Lopez-Zeron G, Parra-Cardona J R and Munoz A ; Sullivan C M; (2021) From Theory to Practice: On the Ground Cultural Adaption of a Parenting Intervention for Ethnic Minority Families Involved in the Child Welfare System. <i>Family Process</i> 60(4), 1185-1201	Duplikat
Luu Betty, Collings Susan and Wright Amy Conley; (2022) A systematic review of common elements of practice that support reunification. <i>Children & Youth Services Review</i> 133, N.PAG-N.PAG	SR med feil studier

Maltais Christine, Cyr Chantal and Parent Genevieve ; Pascuzzo Katherine ; (2019) Identifying effective interventions for promoting parent engagement and family reunification for children in out-of-home care: A series of meta-analyses. <i>Child Abuse & Neglect</i> 88, 362-375	Feil populasjon
Malvaso C G, Delfabbro P H; Amos J and Todd B ; Carpenter S ; (2021) Addressing Intergenerational Trauma in an Adolescent Reunification Program: Case Studies Illustrating Service Innovation. <i>Journal of Child & Adolescent Trauma</i> 14(4), 533-544	Feil tiltak
Mateos Inchaurredo, Ainoa and Fuentes-Pelaez Nuria ; Pastor Vicente; Crescencia; Mundet Bolos; Anna; (2018) Good professional practices for promoting positive parenting and child participation in reunification processes. <i>Child & Family Social Work</i> 23(4), 574-581	Feil populasjon
McSherry D, Weatherall K and Larkin E ; Malet M F; Kelly G ; (2010) Who goes where? Young children's pathways through care in Northern Ireland...one of a series of articles. <i>Adoption & Fostering</i> 34(2), 23-37	Feil populasjon
Midjo, T. (2010). En studie av samhandlingen mellom foreldre og barnevernere i barnevernets undersøkelse.	Feil populasjon
Moe, T., & Eide, C. (2011). Mitt sinn og ditt sinn, når jeg mister deg: en empirisk studie av sammenhengen mellom grad av utrygg tilknytning og foreldres reflekterende funksjon rundt en omsorgsovertakelse i regi av barnevernet (Master's thesis).	Feil tiltak
Nese Rhonda N, Anderson Cynthia M; Ruppert Traci and Fisher Philip A; (2016) Effects of a video feedback parent training program during child welfare visitation. <i>Children and Youth Services Review</i> 71, 266-276	Feil populasjon
Nese Rhonda Nadine Torke (2014) Parent training during child welfare visitation: Effects of a strength-based video coaching program on developmentally supportive parenting behaviors. <i>Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering</i> 74(11-B(E)), No Pagination Specified	Feil tiltak
Nolte Lizette, Rishworth Barbara and Stevens Clarissa ; Morgan Hannah C. M; (2019) 'My children are my world': Raising the voices of birth mothers with substantial experience of counselling following the loss of their children to adoption or foster care. <i>Adoption & Fostering</i> 43(2), 137-154	Duplikat
O'Connor Funcheon, Susan and Brady Eavan ; (2021) An exploration of professional and practice-based perspectives on reunification of children in out-of-home care in Ireland: The road less travelled?. <i>Child Abuse & Neglect</i> Vol 122 2021 and ArtID 105366 122,	Feil tiltak

Otterlei, M. T., & Engebretsen, E. (2022). Parents at war: A positioning analysis of how parents negotiate their loss after experiencing child removal by the state. <i>Qualitative Social Work</i> , 21(4), 765-782.	Feil tiltak
Ryan Joseph P, Victor Bryan G; Moore Andrew and Mowbray Orion ; Perron Brian E; (2016) Recovery coaches and the stability of reunification for substance abusing families in child welfare. <i>Children and Youth Services Review</i> 70, 357-363	Feil populasjon
Schofield Gillian, Moldestad Bente and Hojer Ingrid ; Ward Emma ; Skilbred Dag ; Young Julie ; Havik Toril ; (2011) Managing loss and a threatened identity: Experiences of parents of children growing up in foster care, the perspectives of their social workers and implications for practice. <i>British Journal of Social Work</i> 41(1), 74-92	Feil tiltak
Slettebo, Tor (2013). Partnership with parents of children in care: A study of collective user participation in child protection services. <i>British Journal of Social Work</i> 43(3), 579-595	Feil kontekst
Slettebø, T. (2008). Foreldres medbestemmelse i barnevernet: en studie av foreldres erfaringer med individuell og kollektiv medvirkning.	Feil kontekst
Slettebø, T. (2009). Oppfølging av foreldre med barn/ungdom plassert i fosterhjem eller på institusjon.	Feil tiltak
Socialstyrelsen. (2012). Håndbog om forældresamarbejde. Forældresamarbejde og -støtte ved anbringelser af børn og unge. Hentet fra: https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/handbog-om-foraeldresamarbejde-foraeldresamarbejde-og-stotte-ved-anbringelser-af-born-og-unge	Feil tiltak
Socialstyrelsen. (2021). Karakteristik af udsatte forældre. Hentet fra: https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/karakteristik-af-udsatte-foraeldre	Feil tiltak
Speirs Katherine E and Vesely Colleen K; Roy Kevin (2015) Is stability always a good thing? Low-income mothers' experiences with child care transitions. <i>Children & Youth Services Review</i> 53, 147-156	Feil populasjon
Spieker Susan J and Oxford Monica L; Kelly Jean F; Nelson Elizabeth M; Fleming Charles B; (2012) Promoting first relationships: Randomized trial of a relationship-based intervention for toddlers in child welfare. <i>Child Maltreatment</i> 17(4), 271-286	Feil populasjon
Syrstad, E. (2020). Å forstå det uforståelige»: Møtet mellom foreldre som er fratatt omsorgen for sine barn, familievernnet og barnevernet VID vitenskapelige høgskole. Diakonhjemmet Oslo].	Duplikat (har inkludert 2 av artiklene)

	fra av-handlingen)
Tonning Otterlei, M., & Studsrød, I. (2022). Breaking bad news: Child welfare workers' informing parents of care order proceedings. <i>Child & Family Social Work</i> , 27(2), 121-131.	Feil populasjon
Tuttle Amy Rose, Knudson-Martin Carmen and Levin Susan; Taylor Brent; Andrews Jennifer; (2007) Parents' experiences in child protective services: Analysis of a dialogical group process. <i>Family Process</i> 46(3), 367-380	Duplikat
Tøssebro, J., Midjo, T., Paulsen, V., & Berg, B. (2014). Foreldre med kognitive vansker i møte med barnevernet.	Feil tiltak
Urrea Monclús, Aida and Mateos Inchaurredo ; Ainoa; Fernández-Rodrigo Laura ; Balsells Bailón ; M Àngels ; (2021) The voices of parents and children in foster care. <i>Journal of Social Work</i> 21(6), 1592-1610	Feil populasjon
Vischer Anne-Fleur W, Grietens Hans and Knorth Erik J; Mulder Hans; (2017) Assessing parenting in the context of reunification of infants/toddlers and their families: How to face the challenges?. <i>Infant Mental Health Journal</i> 38(3), 406-421	Feil studie-design
Vischer Anne-Fleur W, Knorth Erik J; Grietens Hans and Post Wendy J; (2019) To preserve or not to preserve: That is the question. Decision-making about family preservation among families in multi-problem situations. <i>Children and Youth Services Review</i> 99, 441-450	Feil populasjon
Wells Melissa, Vanyukevych Anastasiya and Levesque Sherri ; (2015) Engaging parents: Assessing child welfare agency onsite review instrument outcomes. <i>Families in Society</i> 96(3), 211-218	Feil tiltak
Westby,L.C.L.(2021). Sårbare barnefamiliers erfaringer fra møter med norsk barnevern: en narrativ studie.	Feil tiltak
Wisso T, Melke A and Josephson I ; ( ) Social workers' constructions of parents to children in foster care. <i>Qualitative Social Work</i> , 17	Feil tiltak
Yampolskaya Svetlana, Armstrong Mary I and Strozier Anne; Swanke Jayme; (2017) Can the actions of child welfare case managers predict case outcomes?. <i>Child Abuse & Neglect</i> 64, 61-70	Feil populasjon
Yan Yueqi and De Luca Susan (2020) Heterogeneity of treatment effects of pmt in foster care: A latent profile transition analysis. <i>Journal of Child and Family Studies</i> , No Pagination Specified	Feil populasjon
Aadnesen, B, N. (2012). Jeg kan ikke være den afrikanske mammaen i Norge. Men de må også skjønne at min bakgrunn er en del av meg: En studie av	Feil tiltak

---

samhandling i barnevernet mellom saksbehandlere og foreldre med minoritetsetnisk og muslimsk bakgrunn. (Master's thesis).

Aamodt, H. A., & Mossige, S. (2014). *Kontakt på sosiale medier mellom foreldre og under offentlig omsorg. "Det er jo morsomt for mamma å følge med på oss. Da ser hun at vi driver med idrett"*. Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA), OsloMet–Oslo Metropolitan University. Feil til-
tak

Utgitt av Folkehelseinstituttet

Januar 2023

Postboks 4404 Nydalen

NO-0403 Oslo

Telefon: 21 07 70 00

Rapporten kan lastes ned gratis fra

Folkehelseinstituttets nettsider

www.fhi.no